Donderdag 29 november 1984 - 30ste jaar - Nr. 48 - 33 fr.

Vlaams Nationaal Wij Weekblad 30

„Als de Raad van State — al dan niet na advies van het Arbitragehof — niet meer tijdig tot een uitspraak komt, dan zal het geval-Happart na de verkiezingen tijdens politieke onderhandelingen moeten uitgeklaard worden..."

(Premier Martens in een vraaggesprek met Hugo Camps, 27-11-1984)

Op de Barrikaden

Verleden dinsdag werd het boek „Op de Barrikaden - Het verhaal van de Vlaamse Natie in wording" aan de pers voorgesteld, in de zaal aan de Brusselse Grote Markt waar de Volksunie werd gesticht.

In dertig jaar is alles veranderd. Aan het begin van deze periode was Vlaanderen nog een echt armoe-land. Werkloosheid, lange pendel en lagere lonen waren regel. De Vlamingen betaalden zich krom om de Waalse koolputten open te houden. In die putten werkten — en stierven, zoals in de Bois-du-Cazier — bijna uitsluitend vreemden en Vlamingen.

Waar vandaag in Vlaanderen gemanifesteerd moet worden tegen de aanleg van overbodige autowegen, behoorden snelle verbindingen destijds tot het eisenprogramma van de Vlaamse Beweging. Voor de E-3 en de nieuwe tunnel te Antwerpen bvb. is jarenlang gemanifesteerd, geplakt en gekalkt moeten worden.

België was nog één en ondeelbaar. De unitaire partijen werden voorgezeten door franstalige presidenten, ook als dat Vlamingen waren. De regeringen bestonden voor tweederden uit Walen en francofone Brusselaars. Het handvol federalisten werd beschouwd als excentrieke gekken, voor zover het niet behandeld werd als staatsgevaarlijk rapalje.

Het land had een kolonie. De politieke macht, de ekonomische macht en de sociale welvaart lagen in Wallonië en te Brussel.

Vandaag is het beeld totaal veranderd. De nationale partijen zijn uiteengespat. Geen enkele unitaire partij is ontsnapt aan de nationalistische sloophamer. Ze werden verplicht de autonomie-gedachte zoal niet te beleven, dan toch met de lippen te belijden. Het gevoel dat Vlaanderen zelfstandig hoort te zijn wordt niet meer slechts gekoesterd binnen een beperkte groep, maar gedragen door brede lagen van het volk. De ekonomische macht is verschoven naar Vlaanderen, dat 70 % van de Belgische uitvoer voor zijn rekening neemt.

Het verworden, onderbewuste, totaal gekolonizeerde Vlaanderen van dertig jaar geleden is een natie-in-wording, in de echte zin van het woord.

Bij dit proces heeft de Volksunie de leidende rol gespeeld, was zij de motor. Het is met haar hete adem in de nek dat de nationale partijen gesplitst zijn. De betekenis van alleen reeds deze verandering kan niet groot genoeg ingeschat worden. Zij heeft een reusachtige indruk gemaakt op de Vlamingen vooraleer zij doodgewoon een feit-van-alledag is geworden.

Het grondig gewijzigd klimaat heeft niet alleen het politiek bewustzijn van de Vlamingen geprikkeld, het heeft hen tevens vertrouwen en geloof in eigen kunnen gegeven. De ekonomische opstanding van Vlaanderen verliep parallel met de politieke: de ene kan niet gescheiden worden van de andere. Het klimaat waarbinnen het Vlaams initiatief zich kon ontplooien, werd goeddeels mogelijk gemaakt door de Volksunie en de veranderingen die haar steeds sterkere aanwezigheid had aangebracht.

Het feit dat het ekonomisch zwaartepunt zich in België verschoven heeft naar Vlaanderen, heeft zich echter nog altijd niet omgezet in voldoende politieke macht. Alhoewel het natie-besef onuitroeibaar en onomkeerbaar is geworden, blijft Vlaanderen nog altijd een natie-in-wording.

Zoals de verworvenheden van vandaag er niet zouden gekomen zijn zonder de Vlaams-nationalisten, zo zal de definitieve natievorming er nooit komen zonder de Vlaams-nationalisten.

Dit is na drie decennia en aan de vooravond van een verkiezingsjaar een evidentie, een belofte én een opdracht. (tvo)

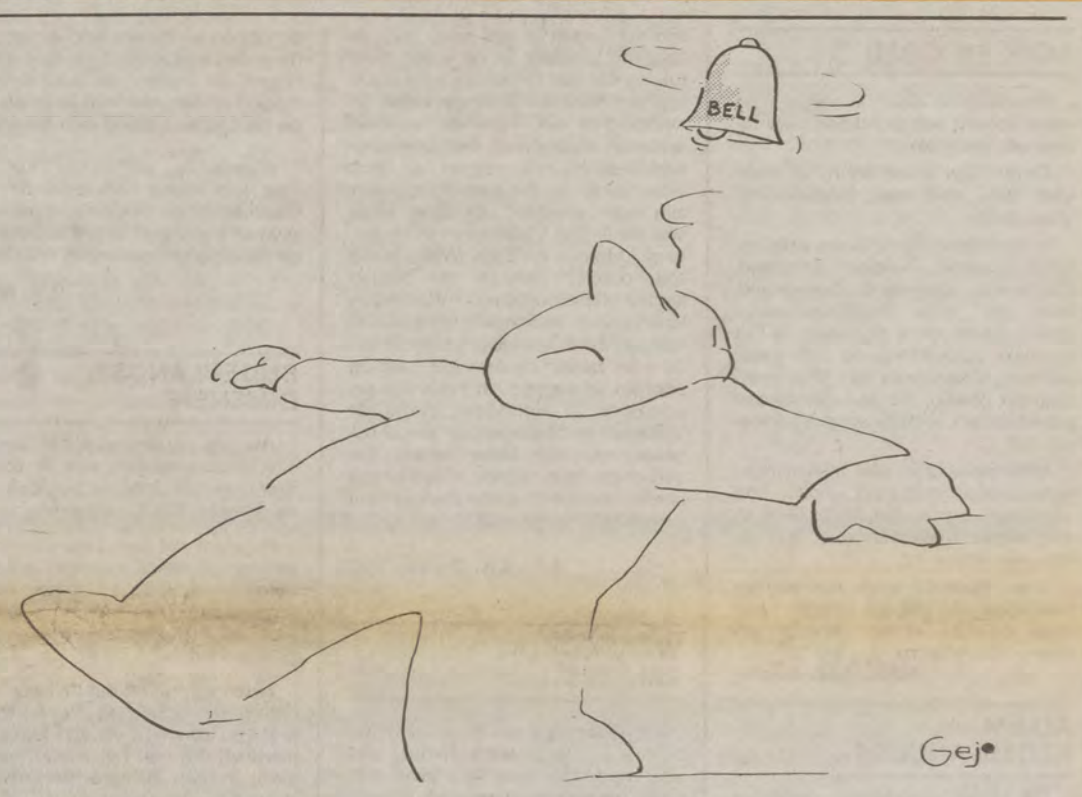

Toch verkiezingen?

Welk duivels plan heeft het CVP-sanhedrin nu weer uitgedokterd? De jongste en tegenstrijdige verklaringen van CVP-toppolitici maken duidelijk dat er politieke storm op komst is.

EEN regering valt niet toevallig. Ze valt slechts wanneer zij (of één van de partners) dit wil. Indien één van de koalitiegenoten meent dat een regeringskrisis elektoraal sukses kan opleveren (of het voorspelbare verlies kan beperken), dan is de kans zeer groot dat die partij de breuk ook echt gaat forceren.

De CVP heeft zich overigens een weinig eerbare reputatie bijeengeharkt in dit heel bewust uitlokken van kabinetskrisissen. Elke partij was ooit al eens het slachtoffer van de bijna dodelijkversmachtende omarming met de CVP. Deze keer dreigt de liberale fraktie hetzelfde lot te ondergaan. Een Waals politikus zei enkele jaren geleden — niet ten onrechte — dat samengaan met de CVP zowat gelijkstaat met inchecken voor een kamikaze-vlucht.

Elke politieke kommentator doorziet het jongste plan van de CVP. En al naargelang zijn „positie" zal hij ook toegeven dat de recentste uitspraken van CVP-tenoren een louter elektoraal maneuver inhouden. Belastingverlaging klinkt sympatiek, een duidelijke Vlaamse meerderheid is tegen de installatie van nukleaire tuigen en steeds meer — zelfs lauwe — Vlamingen vinden dat de Voerense bendeleider het nu echt te gortig maakt. Ook de CVP weet dit.

Nooit voorheen nam de belastingdruk echter zo ontzettend snel toe als tijdens de voorbije drie jaar. Door de voorbereidingswerken in Florennes te laten verdergaan heeft deze regering wel degelijk het licht op groen gezet voor de plaatsing van atoomraketten. En de vervaarlijke Happart werd door uitgerekend ditzelfde kabinet benoemd. Toch zal de CVP er niet voor terugschrikken straks op alle straathoeken te afficheren dat zij de trouwe verdedigers waren en blijven van al deze verzuchtingen. Heel goed wetend dat het geheugen van de kiezer vaak o zo kort is.

Het is helemaal niet uitgesloten dat er toch vervroegde verkiezingen komen. De Vlaamse kiezer moet op dát ogenblik kiezen tussen konsekwente waarachtigheid enerzijds of hemeltergende hypokrisie anderzijds...

(pvdd)

Dinsdagavond werd het boek **„Op de Barrikaden. Het verhaal van de Vlaamse natie in wording"** voorgesteld. In het lokaal waar de partij 30 jaar geleden werd gesticht. Lees en kijk blz. 9.

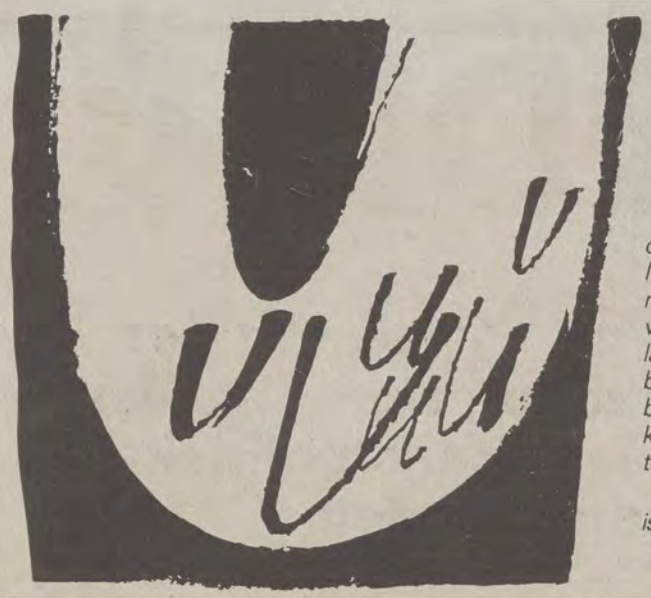

... en WIJ

Wij ontvangen graag brieven van onze lezers, als ze ondertekend zijn. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceren wij, naargelang er plaats beschikbaar is. Wij behouden ons dan ook het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen.

De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van

Het redaktiekomitee

KORT EN GOED

Reeds jaren stuur ik vanuit mijn vakantieoord een zichtkaart naar familie en vrienden.

Onder hun adres schrijf ik steevast het land van bestemming: Vlaanderen.

In welk land ik me toen ook bevond: Frankrijk, Duitsland, Engeland, Oostenrijk, Nederland, Zwitserland, Italië en zelfs Tsjechoslovakije, steeds kwam deze zichtkaart na het normale tijdsverloop op het juiste adres in Vlaanderen aan. Wat overduidelijk bewijst dat de buitenlandse postdiensten weten waar Vlaanderen ligt.

Meermaals zijn ook mijn aangeschrevenen verbaasd aldus een zichtkaart vanuit het buitenland te ontvangen. Misschien gaat ook bij hen een lichtje op.

't Is misschien maar een kleinigheid maar alle beetjes helpen. Toch maar opletten in het vervolg... en doen: Vlaanderen.

W.B., Ingelmunster

ALLEMAAL NEDERLANDERS

De Groot-Nederlandse gedachte bestaat nog steeds. Maar in Vlaanderen durft men er niet meer over te spreken blijkbaar. In de vaste overtuiging dat een Groot-Nederlandpolitiek niet haalbaar is, vergeet men de taalkundige en kulturele eenheid waaraan Vlaanderen het bestaansrecht dankt. Vlaanderen wil zich waarmaken in de wereld, wil voor zijn eigen identiteit uitkomen. Maar wat zie ik van Vlaanderen in Nederland: Urbanus en Eddy Wally. Is dat Vlaanderen? Vandaar die Nederlandse vooroordelen. Vlamingen, kom uit voor uw Nederlandse taal en kultuur! Zoek kontakt met Nederlanders en beleef de eenheid. Laat de scholen uitstappen en vakanties organizeren in Nederland, zodat de Vlaamse en Nederlandse jeugd opgroeit met een beter begrip van verbondenheid. Want Vlaanderens onafhankelijkheid is een zaak van het hele Nederlandse volk.

A.S.v.d.H., Drunen (NI.)

WAARACHTIG ZELFBESTUUR!

De Vlaamse Raad — zoals hij nu bestaat — is in werkelijkheid niet veel meer dan een voorgevel met niets daarachter, want de „autonomie" van gewesten en gemeenschappen in dit nare land is niets anders dan een karikatuur, met „regeringen" en „raden" die autonomietje mogen spelen met wat kruimels die de nationale regering hen toewerpt.

Waarachtig zelfbestuur kan en mag niets anders betekenen dan dat Vlaanderen en Wallonië ieder voor zichzelf hun eigen beleid bepalen en dit financieren met eigen middelen!

G.V., Melle

BUITENLANDSE DIMENSIE

Als vrij regelmatig kijker van de VNOS-uitzendingen was ik aangenaam verrast door de tematiek van de jongste VNOS-uitzending.

Ik geloof dat met deze uitzending een groot aantal mensen gelukkig gemaakt werd die reeds lang wachten op een klare kijk vanwege de partij op buitenlandse politieke aangelegenheden.

Laten we hopen dat de heer Vandemeulebroucke nog meer kansen krijgt en aangrijpt via zijn Europees mandaat om ook het imago van de partij in een ruimere dimensie te geven.

M.J.W., Brussel

BUITENLANDSE DIMENSIE

Het was mij een grote genoegdoening als Vlaams-nationalist en als lid van de basisbeweging een uitgebreide reportage gewijd te zien aan de problematiek inzake Nicaragua.

Het werd gewoon tijd dat de Volksunie hier konsekwent een houding innam en hiermee de partij ook een internationaal gewicht meegaf.

Anderzijds was het voor mij verheugend precies Jaak Vandemeulebroucke, iemand van mijn stad, in dit VNOS-programma te zien optreden.

Het kan ons als partij alleen maar deugd doen dat wij mensen hebben die duidelijke visies hebben inzake de internationale politiek. Wij moeten er inderdaad vanaf dat Vlaanderen alleen bekend wordt via Tindemansachtige standpunten. Spaar Vlaanderen a.u.b. van een dergelijk imago!

S.D.K., Oostende

Wij

Uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Opstel en samenstelling:
het komitee van redakteurs
(H. De Schuyteneer, Johan Artois, Pol Van Den Driessche, M. Van Liedekerke en Toon van Overstraeten).

Alle stortingen voor abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van „WIJ", Barrikadenplein 12, 1000 Brussel. (Tel. 02-219.49.30).

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Losse nummers	33 fr.

Verantw. uitgever:
Vic. Anciaux, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.
Publiciteitschef: de h. Karel Severs, tel. 02-219.49.30, toestel 25 ('s voormiddags) of privé Alsembergsesteenweg 41b, 1512 Dworp. Tel. 02-380.04.78.

ZOEKERTJE

■ 19 j. juffrouw met brevet kinderverzorgster zoekt een betrekking in het Brusselse.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ Heer, 31 jaar en wonende in het Willebroekse zoekt werk. Ruime ervaring als houtbewerker-meubelwerker en als pistoolschilder, aanvaardt alle werk. Ref. nr. 0609.

■ Juffrouw, 19 jaar en wonende in het Mechelse zoekt werk. Diploma Hoger Secundair onderwijs Latijn-Griekse, heeft noties daktylo. Ref. nr. 0610.

■ Dame, 32 jaar en wonende in het Mechelse zoekt werk. Diploma kleuteronderwijzeres, aanvaardt alle werk. Ref. nr. 0611.
Belangstellenden kunnen kontakt opnemen met volksvertegenwoordiger Joos Somers, via het Vlaams Nationaal Centrum, Ontvoeringsplein 1 te 2800 Mechelen, tel. 015-20.95.14. Gelieve het ref. nr. te vermelden.

■ 20-j. heer met humanioradiploma, richting mens-wetenschappen, zoekt een betrekking in het Brusselse als arbeider of bediende.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ 26 j. man zoekt een betrekking in het Brusselse of omgeving Halle als onderhoudsman of handlanger.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ 26 j. man met diploma lager secundair afdeling bakkerij zoekt een betrekking als bediende in het Brusselse. Hij is in het bezit van een eigen wagen.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ 17 j. man met A3 getuigschrift autotechniek zoekt een gepaste betrekking in het Brusselse.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ 25-jarige jongedame — administratieve sekretaresse — met 5 jaar ervaring zoekt passende betrekking.
Voor inlichtingen zich wenden: O. Van Ooteghem, senator, A. Lonquestraat 31, 9219 Gentbrugge, tel. 091-30.72.87.

lepel & vork...

BROOD — BANKETBAKKERIJ — DOOPSUIKER
LASAT — Tel. 521.14.40
SPECIALITEIT: GELEGENHEIDSGEBAK
Bergensesteenweg 1123
1070 Anderlecht

KOFFIEBRANDERIJ SANO
Emiel Witmansstraat 36
Schaarbeek
Tel. 02-734.56.09
Levert kwaliteitskoffie bij u thuis!

CAPE WINE TAVERN
Die Wynkroeg
KAAPSE WIJN
Kaas en Snacks
Van 19u. tot middernacht
ZATERDAG vanaf 11u.
ZONDAG
van 11u.-13u./15u.-19u.
WOENSDAG GESLOTEN
Galerij "DE GAEPAERT"
MOLENSTRAAT 45 9300 AALST 053-78.36.95

Dortmunder Thier Braü-hoven
Tervuursevest 60, LEUVEN
Tel.: 016-22.86.72.
Kon. Astridlaan 85, KONTICH
Tel.: 03-457.30.32.
Brugse Baan 1, HULSTE
Tel.: 056-71.15.36.
Nieuw Brugstraat 28, BRUSSEL
Tel.: 02-218.74.89.
Grote parkeerterreinen, zalen vrij voor feesten, banketten e.a. Duitse specialiteiten: Dortmunder Thier van 't vat, Levende Water Tönissteiner Sprudel, goed en goedkoop eten.

RESTAURANT
KAPELLEKESHOEF
Kapelstraat 1
Tongerlo-Westerlo
Tel. 014-54.40.07
Maandag gesloten.
Rustieke sfeer.

Industriële
brood- en banketbakkerij
Roomijs
WILFRIED BLANCQUAERT
Grote Kouter 47
Uitbergen
Tel. 091-67.57.12

Hotel-restaurant-pub
Tower Bridge
Op 5 min. van Heizelpark.
Hotel met goede smaak, standingkamers, alle komfort.
Heidebaan 98, 1850 Grimbergen. Tel. 02-252.02.40.
Rest. zondag gesloten - Hotel open.
Tijdens de week, suggesties van de chef + spijskaart.
Open alle dagen - maaltijdchecks.

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9328 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur. — Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie.
(adv. 23)

Banketbakkerij
ANTWERPIA
MAURITS GOSSYE
Geraardsbergsestraat 38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33
JOOST GOSSYE
Dr. Van De Perrelei 51
Borgerhout
Tel. 03-236.56.54

PS-strategie van Glinne

De Waalse socialistische „rebel", Ernest Glinne, zal blijven vechten tegen de huidige strategie van de PS. Dat verklaarde hij vorige week woensdag tijdens een debat met Europarlementslid Willy Kuijpers, georganizeerd door de Antwerpse Coremanskring en het KVHV.

Terwijl Kuijpers zich kordaat verzette (uiteraard) tegen de blijvende diefstal van Vlaams geld (een transaktie die wordt verdoezeld als „noodzakelijke solidariteit") beklemtoonde Glinne de nodige solidariteit tussen Waalse en Vlaamse arbeiders.

Van Ernest Glinne is geweten dat hij sinds jaar en dag pleit voor betere kontakten tussen Vlamingen en Walen. Hij hield trouwens andermaal een stevig pleidooi voor een „ernstige en verregaande federalizering", waarbij de gemeenschappen geen goede redenen meer zouden hebben om met getrokken messen tegenover mekaar te staan.

Maar Glinne heeft niet verduidelijkt hoe, wanneer en op welke wijze hij zijn bijdrage wil leveren om de drainage van Vlaams geld naar de Waalse gemeenschap stop te zetten.

Voorbeelden trekken

„Woorden wekken, voorbeelden trekken" zegt een Vlaams spreekwoord. Wanneer men echter het doen en laten van een aantal parlementsleden bekijkt, dan geldt dit gezegde geenszins voor een reeks afgevaardigden in de hoogste vergaderingen van dit land.

Afgezien van ex-premier Vanden Boeynants en gewezen vice-premier Mathot zijn er de jongste dagen nog enkele hoge omes meer „in aanraking" met het gerecht gekomen. Ondervoorzitter van de Kamer Baudson (PS) en zijn Luikse kollega Grafé (PSC) dreigen eveneens hun parlementaire onschendbaarheid te verliezen. En hoe zit dat nu precies met de affaire-Cudaad van bendeleider-burgemeester Happart. Dit warhoofd had de Vlaamse fraktieleider tijdens volle gemeenteraadszitting door de rijkswacht laten aanhouden.

De voogdijminister, de PSC'er Nothomb, reageerde op kritische vragen in de kamer van o.a. Jaak Gabriëls op een biezonder hautaine wijze en zegde niet te zullen optreden tegen dit diktatoriale optreden van Happart.

Daags nadien blokletterde de pers dat de CVP het daarbij niet dell? Al zijn er natuurlijk ook enkele excellenties die steevast de dans kunnen blijven ontspringen...

Feit blijft wel dat het reeds erg bedenkelijke beeld dat Jan Modaal van het politieke schouwspel heeft, nóg maar eens versterkt wordt, in negatieve zin. Wat moet de doorsnee burger ervan denken wanneer zij zien dat leden van de wetgevende en/of uitvoerende macht schoon hun voeten vegen aan bepalingen, die zij vaak zelf mee hebben opgesteld? Kan men het de burger kwalijk nemen dat hij er heel dikwijls genoeg van heeft?

Voor wanneer een politieke etiek en een meer dan strikte gedragskode?

Happart...

Happart buiten schot?

Vorige week kondigde de CVP met luide trom aan dat zij geen vrede neemt met het antwoord van minister Nothomb n.a.v. de jongste anti-Vlaamse zou laten en even heette het zelfs dat Nothomb *„op het matje zou worden geroepen"* door premier Martens. Men sprak zelfs van *„harde sancties"* tegen het lakse optreden van de coach van Happart. Het geheel liep echter uit op een sisser, zoals te verwachten viel.

Minister Nothomb is dan inderdaad bij premier Martens op de koffie geweest. Maar van maatregelen, laat staan van sancties, komt helemaal niets in huis! Zelfs een vermaning van Happart zat er niet in en ook Nothomb blijft vrij van alle schuld.

...en Martens...

Wie gedroomd of gehoopt had dat er „iets" tegen de frankofone snodaards zou ondernomen worden, moet wel erg naïef zijn. Nothomb, een vooraanstaand kristendemokraat, is sinds jaar en dag een intieme vriend van de CVP'er Martens. Zodus...

Bovendien werd Happart mee door en dank zij de CVP benoemd. Men kan bezwaarlijk Nothomb veroordelen voor daden waarvoor men zelf mee verantwoordelijk is?!

CVP-voorzitter Swaelen en zijn PVV-kollega Verhofstadt. Op een ogenblik dat zij beiden nog hetzelfde vertelden over de plaatsing van raketten. Wie voelt nattigheid...? (foto Dann)

Martens lafhartig!

In een vraaggesprek met *„Het Belang van Limburg"* maandag gaf Martens trouwens volmondig toe niets te zullen ondernemen tegen de hatelijke uitspattingen van het Voerense stuk onbenul. Tenzij er, aldus Martens, een arrest van de Raad van State komt. Maar tussen de lijnen door leest men dat dit voor hem best nog even kan (en zal?) wachten. Hij laat trouwens uitschijnen dat dit nieuwe uitstel best mogelijk is door het inroepen van een advies van het Arbitragehof. Voor Martens wacht men zelfs best tot ná de volgende verkiezingen!

Hierdoor moeten Martens en de CVP en de PVV geen beslissing nemen en wordt deze klus afgewenteld op de schouders van een volgende regering en premier. En wie weet nu al hoe die zal heten? Een weinig moedige, zelfs laffe, houding van Martens.

...en Vanden Brande

Gisteren heeft CVP-fraktieleider Vanden Brande, ook al in een gesprek met de Limburgse krant, dan een nieuwe wending aan dit gekrakeel gegeven.

De reeds dikwijls „gebluste" Vanden Brande eist nu dat Nothomb binnen de twee weken het bewijs levert dat hij Happart wel durft sanktioneren, *„voor diens verkrachting van de gemeentelijke demokratie"*. Indien hij dit niet doet, aldus Vanden Brande, dan mag hij zich verwachten aan een interpellatie *„Die niet zal eindigen op een gewone motie"*.

Of ook dit louter stoere taal is van de CVP zal vlug genoeg blijken. Stuurt de CVP dan toch op een breekpunt aan en hoopt zij aldus haar zeer flauw Vlaams imago op te vijzelen?

Bovendien blijft het ook de vraag wat men onder een *„sanctie"* verstaat. Indien dit een eenvoudige vingerwijzing betreft, nou ja, dan blijft alles toch bij het oude.

De enige mogelijk en konsekwente houding is de onmiddellijke afzetting van Happart én het ontslag van Nothomb. Afwachten welk „kompromis" de CVP deze keer weer uit de hoed zal toveren.

Vanden Brande: veel lawaai...

DEZE WEEK DIT

„Op de Barrikaden", het boek over dertig jaar Volksunie, kwam deze week van de pers. Een reuzetitel voor een kanjer van ongeveer vierhonderd bladzijden. Een waar kijk- en leesgenot. Meer dan de opsomming van kronologische feiten. Veel meer. De geschiedenis van de partij wordt verteld in het kader van de binnenlandse politieke evolutie. En tegen de achtergrond van het meest opvallende wereldgebeuren gedurende dezelfde periode. Knap dokumentatiewerk.

De ondertitel van het boek luidt: „Het verhaal van de Vlaamse natie in wording". En terecht, want het bestaan en de werking van de Volksunie hebben de kaarten van de Belgische politiek duchtig door elkaar geschud. Uit het kunstmatig kluwen van het Belgisch bestel werd eindelijk het bewustzijn van een Vlaamse natie opgewekt. Het blijft de monumentale verdienste van de kleine groep stichters hun onwrikbare wil te hebben doorgezet. Ondanks alle tegenkanting en wantrouwen.

Zij hadden geen uitzicht, geen geld en slechts weinig medewerkers. Maar zij hadden een enorm geloof. Het geloof dat bergen verzet! Frans Vander Elst is er bovendien in geslaagd die jonge ontluikende partij van idealisten te richten naar een weg waar het Vlaams-nationalisme niet verloren gegooid werd in de marginaliteit. Hij bleef trouwens jarenlang voorop gaan langs de baan waar het Vlaams radikalisme samenliep met de parlementaire demokratie. In de epiloog van het boek wijst hij nogmaals op de kracht van de Vlaams-nationale idee als wezenlijke grondslag en bestaansreden van de Volksunie. Frans, jij vooral en, in jouw naam, al de pioniers: We hebben je niets te geven, we kunnen alleen maar zeggen „dank je".

Het is een prachtig boek, dat past in elke Vlaamse biblioteek.

Het moet en zal gelezen worden door jong en oud. Maar mag ik erop wijzen dat dit boek niet zo maar uit de lucht komt gevallen? Gedurende maanden werden alle gegevens bijeengebracht, voorbereid en op een rijtje gezet. Heel de redaktie van WIJ, Maurits, Hugo, Pol en Johan, hebben er veel van hun vrije tijd ingestoken. Maar vooral Toon Van Overstraeten stak zijn kreatieve geest in zijn vlotte pen en schreef uiteindelijk het verhaal. Het is hún initiatief, hún inzet. Het boek is hún werk. Heel de partij mag hen danken en feliciteren.

Het volgende boek, over de komende dertig jaar, moet en zal handelen over de „Vlaamse natie in volle kracht".

Dit is onze Vlaams-nationale opdracht. Daarvoor zorgen, is onze verdomde plicht.

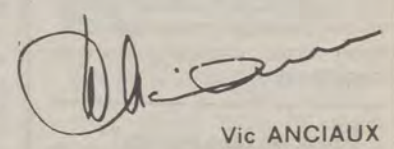

Vic ANCIAUX

MENSEN IN HET NIEUWS

Vlaams onderwijs

Het Nederlandstalig onderwijs in onze hoofdstad gaat erop vooruit. Zeker wanneer we de norm van het aantal kinderen in de Nederlandstalige scholen van Brussel hanteren.

Op 1 september van dit jaar waren bijna 14.000 leerlingen ingeschreven (13.921 om precies te zijn). Dit cijfer zal vermoedelijk nog positief wijzigen eenmaal we de gegevens voor oktober kennen. Maar reeds nu betekent dit aantal, in vergelijking tot vorig jaar, een stijging van 4,61 %. In het kleuteronderwijs bedraagt deze toename zelfs 8,5 %. Bovendien is het zo dat het aantal kleuters dat, na het derde kleuterklasje, overstapt naar een Franstalige school sterk teruggelopen tot amper 6 %. Dit biedt dus hoopvolle perspektieven voor de toekomst van de Vlaamse lagere scholen in Brussel.

Wel stelt men een groeiend aantal anderstalige kinderen vast. Zowat 1/5de van de kinderen is afkomstig uit taalgemengde gezinnen (N/F). Dit is ook een merkwaardige en positieve evolutie. Zonder de Vlaamse schooltjes te laten „verbasteren" moeten de Vlaamse onderwijsinstellingen deze uitdaging durven aangaan.

„De nieuwe"

Het hoofdartikel van *„De Nieuwe"* geschreven door Mark Grammens bracht vorige week enkele beschouwingen over *„De linkerzijde en amnestie"*. Aanleiding vormden de rellen na afloop van een toegelaten amnestiebetoging te Leuven.

Grammens belicht het probleem eventjes van een andere zijde. En — het moet gezegd — hij doet dit op sublieme wijze.

Vooreerst wijst deze editorialist erop dat amnestie een sociale dimensie heeft. *„Wie zich sociaal opstelt, of meent „links" te zijn, en tegen amnestie is, begaat ergens een denkfout."*

Maar er is meer, aldus Grammens. Amnestie is ook een politieke noodzaak. Hij wijst er terecht op dat de gebeurtenissen van de voorbije oorlog voortaan het voorwerp moeten uitmaken van historisch onderzoek, en dienen onttrokken te worden aan de polemische sfeer. De schuldvraag is niet langer relevant en elke morele beoordeling van de toenmalige gebeurtenissen moet achterwege blijven. *„Amnestie betekent konkreet, in het psychologisch politieke vlak, dat men P.H. Spaak niet langer zijn pogingen verwijt om in 1940 naar België terug te keren en zich ten dienste te stellen van de vijand. Amnestie betekent, steeds in het psychologisch politieke vlak, dat men alleen nog omwille van het historisch onderzoek vaststelt dat nagenoeg de gehele top van de socialistische arbeidersbeweging in 1940 naar kollaboratie met het nazisme overhelde,"* schrijft Grammens. Hij verwijst hierbij ook naar de pogingen tot samenwerking tussen de Westeuropese kommunistische partijen en het nazisme.

Dit alles kan inderdaad slechts verleden tijd zijn als het geheel van oorlogsfeiten werkelijk ot het verleden behoort en niemand nog nadeel ondervindt van deze oorlogsgebeurtenissen...

Zo hoort men het ook eens van een ander. Al zullen sommige linkse knaapjes dit bepaald niet graag horen!

Vorige week woensdagmorgen stortte een Kortrijkse school gedeeltelijk in. Behalve talrijke gewonden vielen er ook twee doden te betreuren, kinderen van amper 10 jaar jong. Ondertussen werden zij reeds ten grave gedragen. Een antwoord op de schuldvraag heeft belang, maar veel belangrijker is dat álles in het werk zou worden gesteld opdat zo'n drama nooit meer zou gebeuren...

Natie met grote N

ALS Vlaams-nationalist voel je je uiteraard Nederlander. Je vervloekt de dag van 1830 waarop de Brusselaars als Hollanders naar de opera gingen en als Belgen buitenkwamen.

Je Groot-Nederlandse gevoelens zijn echter niet onvermengd. Je voelt je volkomen thuis in Enkhuizen en zo mogelijk nog meer in Hoorn, je benijdt de Nederlandse steden hun goedbewaarde gouden eeuw, je rijdt over de Afsluitdijk met het gevoel dat je hem persoonlijk dichtgegooid hebt, je vergelijkt de armtierige Vlaamse lintbebouwing met de wijdse hemels boven de ongerepte polders van Marsman. Maar op zondagnamiddag ben je liever in Vlaanderen, waar de kroegen open zijn en Calvijn de stoeten en de feesten en de markten niet van straat heeft geveegd.

En bovendien kan je je doodergeren aan Amsterdam dat altijd maar vuiler en ongastvrijer wordt. Of aan het gerochel waarmee randstedelingen op tv hun taal verminken tot een vaag angelsaksisch dialekt. Of aan de aanstellerigheid waarmee Nederlanders in de boezem van heel de wereld spijkers op laag water zoeken, terwijl ze nauwelijks oog hebben voor rotzooi binnen de eigen kim. Of bij het totale gebrek aan belangstelling en de laatdunkendheid waarmee ze Vlaanderen tegemoet treden. Als ze het al kennen. En voor zover ze het niet gewoon indelen bij de Pelgen waarover hun moppen plegen te gaan.

Doch telkens wanneer het Noorden je de kans geeft het te bewonderen, ben je zielsgelukkig.

Zo heb je verleden maandag laatavondlijk en geboeid zitten kijken naar de wijze, waarop in Nederland meer dan een miljard bijeen geschooid werd voor Afrika. Doorheen de valse tv-glitter zag je een Natie aan het werk, met grote N. Ze hadden allemaal hun hokjes en hun kerkjes en hun zuiltjes en de giro's van hun sociëteit opzijgezet om op het éne nationale nummer 555 een gooi te doen naar de Guinesspalm van de liefdadigheid. Je hebt warempel genadiglijk door de vingers gezien wat voor een haaibaai die Mies Bouman eigenlijk toch wel is, om geboeid te staren naar de Nederlandse Natie. Echte naties zijn waarschijnlijk degene die hun wording lang achter de rug hebben, met een natie-gevoel dat zo doodgewoon is dat het vaak afgestompt lijkt. Maar die zich plots kunnen openbaren als een hechte gemeenschap, wanneer daartoe de noodzaak of de gelegenheid of de lust ontstaat.

Dat is het Nederland waarvan je houden kan, waar je je één mee voelt: het onmisbare Noorden van je bloedeigen Zuiden. Het zinnige Nederland, vrijgeviger dan wie ook als het water door de bressen spoelt. Beurzen open, dijken dicht anno 1953 en vandaag het ene nummer 555.

Morgen kijk je weer naar het schemerig schermpje van je eigen Vlaamse tv. Waarop óók gesproken wordt over honger in Afrika en ellende in de Sahel. Waarna ze over het kleurenvenstertje glijden, de namen en de rekeningen van alle caritatieve organizaties die Vlaanderen arm is, eentje voor iedere zuil en iedere partij en ieder kapelletje. Alsof het een schande zou zijn dat de christelijke obool en de vrijzinnige, de socialistische of de liberale samen in één enkele Afrikaanse hand zouden gelegd worden.

Vervloek de opera van het jaar achttiendertig!

Anti-partij

Vorige zaterdag hielden de Groenen (Agalev) een studiebijeenkomst. Andere politieke frakties heten dit „kongres", maar als je alternatief wilt zijn moet je dit wel anders noemen. Of niet soms?

Agalev zegt van zichzelf dat de groene beweging revolutionair, radikaal, internationalistisch en sociaal-geëngageerd is.

Het belangrijkste doel van Agalev is het afwenden van de dreigende vernietiging van mens en planeet. Voorts beschouwt Agalev zich als een „anti-partij partij"... Ook zegt Agalev geen bestuurlijke macht te willen verwerven, wat eigenlijk de negatie is van ons politieke bestel. Normaal doet een politieke formatie mee aan verkiezingen in de hoop aldus een stuk macht te veroveren, om op die manier een deel van haar programma te kunnen verwezenlijken. Blijkbaar is dit niet de bedoeling van Agalev. Waar onvermijdelijk de vraag moet op volgen waarom Agalev dan deelneemt aan verkiezingen? Hierover ontspon zich wel een geanimeerde diskussie: enkele groene kerels zagen wel degelijk het belang en de waarde in van een deelname aan de macht.

O ja, voor wie daar nog aan twijfelde, op deze bijeenkomst werd uiteraard met geen woord over Vlaanderen of over de Vlaamse belangen gerept, Daar heeft men bij Agalev nog steeds niet van gehoord!

Verschillende rechtspraak?

Je moet het maar beleven in dit kikkerland. Op een avondje trek je erop uit naar Welkenraat voor een danspartijtje. Om te vermijden dat een heetgeblakerde diskussie met een troepje wallinganten in slaande ruzie ontaardt, glip je er van tussenuit. Maar dan moet je vaststellen dat je wagen honderd meter verder in een gracht geduwd ligt. En alsof dit nog niet erg genoeg was, wordt je eigen voertuig nog in brand gestoken ook.

Ten einde raad trommel je enkele vrienden op om de brandstichtende vandalen van antwoord te dienen. Tegen die tijd genieten deze wallinganten echter van de hoge bescherming van de rijkswacht. Klap op de vuurpijl is dat je zelf aangehouden wordt, met een klachtendossier boordevol verwijten als *„extrémistes flamingants"* en *„militievorming"*.

Vorige week kwam de hele affaire voor de rechtbank van Tongeren. De brandstichters komen voor in Verviers. Afwachten nu wie veroordeeld wordt. Want — zoals de verdediger opmerkte — in dit land bestaan immers twee parketten, die er verschillende maatstaven op nahouden.

Zelfs de voorzitter van de Tongerense korrektionele rechtbank gaf, na het verhaal van het slachtoffer, toe: *„Je zou voor minder kwaad worden!"*

Woningbouw

VU-senator-kwestor Rob Vandezande heeft ons gewezen op een flagrante en voortdurende onrechtvaardigheid bij de nationale Landmaatschappij voor de woningbouw.

De reserve van deze nationale maatschappij bedroeg op 31 december '83 ruim 450 miljoen frank. In het Waals gewest werd deze reserve in '83 gebruikt voor een bedrag van 12 miljoen en in '84 voor 58 miljoen frank. Daarentegen genoot het Vlaamse gewest voor de jaren '83 en '84 slechts van 27 miljoen frank. Dit is nog minder dan de helft van de som die voor het Waalse gewest werd besteed. En dit is nog niet alles. Op de reserve voor de betaling van de nalatigheidsintresten werden bovendien nog 12 miljoen voor Wallonië tegenover slechts een half miljoen voor Vlaanderen genomen.

Dit is de rechtvaardigheid naar Belgische normen. Doch o wee wanneer er in een ministerie van Buitenlandse Zaken een dertigtal Nederlandstalige ambtenaren meer zijn dan Franstaligen.

Het zoveelste Maystadt-offensief

Regionaal besparen, nationaal méér uitgeven

Op de nationale ministerraad, vorige week, heeft minister van Wetenschapsbeleid Philippe Maystadt onverwacht zijn inhalige „inhaalplannen voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek" in zijn mappen opgeborgen moeten houden. Niet omdat Vlaamse ministers gingen dwarsliggen. Nee, eenvoudigweg omdat verschillende ministers uit de regeerraad wegvluchtten om niet andermaal schandelijk afwezig te blijven op het Kamerdebat over de Rijksmiddelenbegroting van volgend jaar.

UITERAARD was Maystadt weinig gelukkig met het uitstel (tot vrijdag) van de behandeling van zijn globaal wetenschaps-inhaalplan.

Dat plan komt in essentie neer op een zoveelste uitholling van de gewestelijke autonomie. Er is zelfs meer: in verband met een voorgenomen hervorming van het Fonds voor Industriële Vernieuwing (FIV) maakte de Raad van State reeds maanden geleden melding van *„bevoegdheidsoverschrijding"*.

Hefbomen gezocht

Vooral het Vlaams Ekonomisch Verbond heeft grote ruchtbaarheid gegeven aan het wetenschappelijk „inhaalplan" van PSC'er Philippe Maystadt, terwijl de Gewestelijke Ekonomische Raad de uitholling van de gewestelijke autonomie bij de oprichting van het nieuwe FIV aanstipte.

Ook de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad) laakte het „inhaalplan", en hekelde ook scherp de blijvende achteruitstelling van de Vlamingen op het gebied van Wetenschapsbeleid.

Op voorstel van minister Schiltz zou normalerwijze de Vlaamse regering op haar bijeenkomst deze week (woensdag) Maystadt de wind van voren moeten meegeven.

Hugo Schiltz stipte aan dat de voorstellen van Maystadt hoegenaamd niet beantwoorden aan de geest en zelfs niet aan de letter van de wetten van augustus '80 op de staatshervorming.

De Vlaamse regering nam op 29 maart vorig jaar een duidelijk standpunt in (bekrachtigd in de Vlaamse raad) dat bij toepassing op het plan-Maystadt deze minister „terug naar af" verwijst.

Immers, de Vlaamse regering stelde dat het industrieel beleid (met uitzondering van de nationale sektoren) tot de uitsluitende bevoegdheid van de gewesten behoort. En dat de gewesten vanzelfsprekend ook bevoegd zijn voor het wetenschappelijk onderzoek, met betrekking tot die industriële sektoren die ze beheren.

De Vlaamse regering stelde ook duidelijk dat de „hefbomen" van het industrieel beleid die betrekking hebben op onderzoek en ontwikkeling uit handen van de centrale regering moeten worden gegeven.

Voor de gemelde industriële beleidsopdrachten van de Vlaamse regering dienen vanzelfsprekend ook de nodige financiële middelen overgedragen te worden.

Minister Schiltz herinnerde de Vlaamse regering aan haar eertijds ondubbelzinnig standpunt: *„de financiële middelen die vereist zijn voor de uitvoering van de aan gemeenschappen en gewesten toevertrouwde bevoegdheden moeten volledig worden overgedragen door „ristornering" op de lokalizeerbare belastingen"*.

Inhalerige koöperatie

Het nieuwe plan-Maystadt druist nu regelrecht in tegen wetsbepalingen en vroeger genomen politieke beslissingen en afspraken.

Allereerst deze merkwaardigheid: Maystadt stelt voor in de komende vijf jaren 25 miljard *extra* uit te geven... *in het kader van het Spaarplan van de regering-Martens*...

Maar goed, er is zeker in de voorbije jaren te veel geld gepompt in zieltogende bedrijven en sektoren, terwijl te weinig injektie werd gegeven aan toekomstgerichte bedrijvigheden die slechts een aanvang kunnen nemen na spitstechnologisch wetenschappelijk onderzoek.

Minister Maystadt stelt dus voor meer geld te besteden aan wetenschappelijk onderzoek, waarbij de gewesten op de helft van het overheidsgeld kunnen aanspraak maken om eigen initiatieven te bekostigen. De andere helft wordt kompleet nationaal gehouden.

En, op die geregionalizeerde 50 procent zal Maystadt dan nog beslissend toezicht houden door zelf *„het institutioneel kader 'te bepalen"*.

Het deel dat Maystadt in eigen beheer wil besteden is op zichzelf ook reeds ongehoord. Immers, onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's (R en D) met betrekking tot industriële ontwikkeling vormen een regionale materie.

Maar, Maystadt koppelt deze programma's aan toekomstige overheidsbestellingen, en daarom beweert hij dat dit soort wetenschappelijk onderzoek onder zijn uitsluitende (nationale) bevoegdheid valt.

Maar ook de regionale elementen in zijn inhaalplan zijn onbetamelijk. Vooral de werking en financiering van het voorgestelde nieuwe FOGI-fonds (Fonds voor Onderzoek en Ontwikkeling, Gewestelijke initiatieven) bevatten voetangels.

Maystadt stelt *„de koöperatie"* in eigen handen te nemen. Met andere woorden: regionale initiatieven zullen slechts aanspraak kunnen maken op de „trekkingsrechten" indien de nationale minister van Wetenschapsbeleid zijn fiat geeft.

Anderzijds wordt de financiering van de gewestelijke onderzoeksprojekten — in tegenstrijd tot de wet! — door Maystadt niet geregeld op basis van trekkingsrechten; „ristorno's" genaamd.

De uiteindelijke bedoeling van Maystadt blijkt reeds uit de behandeling van het onderzoek inzake landbouw (IWONL). Een „zekere regionalizering" is voorzien, maar Maystadt pakt prompt uit met een extra-financiering van het nationale luik van het IWONL...!

DIRV-lachertje

Niet alleen blijft Maystadt, zonder moeite, dwarsliggen voor de regionalizering van de klassieke kredieten voor wetenschappelijk onderzoek, waarin de blijvende discriminatie van de Vlaamse gemeenschap schuilt.

Maar, met zijn nieuw „inhaalplan" presteert deze Waal het ook forse stappen te ondernemen om de DIRV-plannen van de Vlaamse regering kompleet tot een lachertje te herleiden.

Een zoveelste kaakslag aan de Vlaamse gemeenschap die een lid van Martens' regering ongehinderd kan „presteren".

(hds)

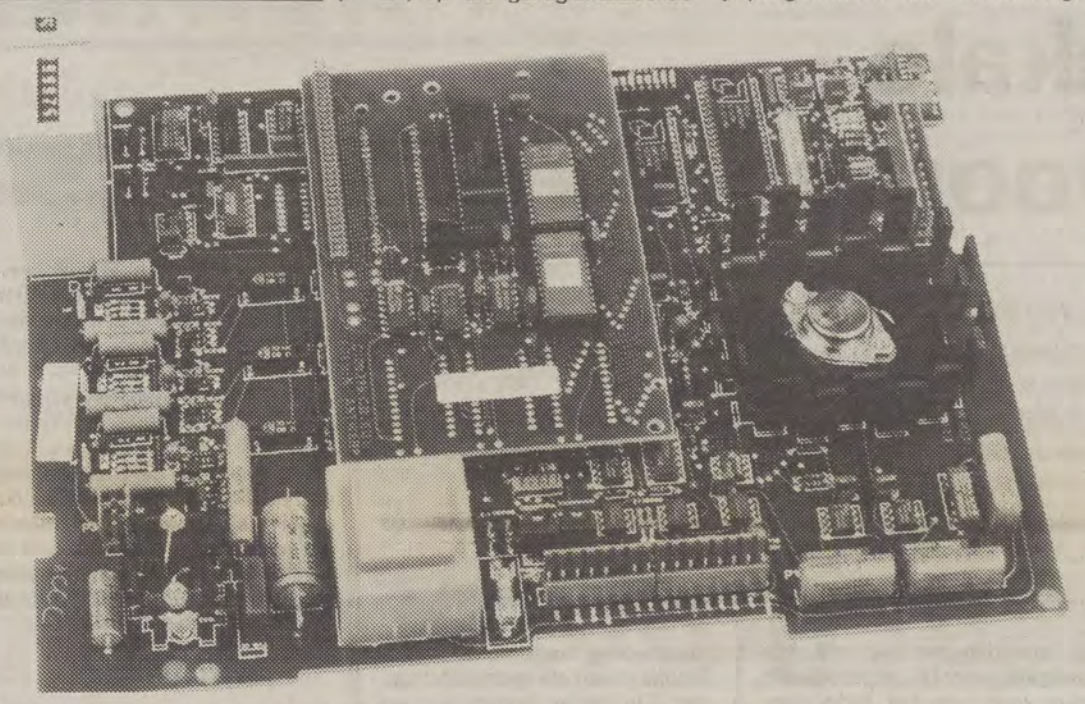

Vlaamse technologische innovaties? De onderzoekers presteren onmiskenbaar opperbest. Maar de overheid presteert evenzeer, in het kader van Belgische „inhaalprogramma's" ettelijke vertragingsmaneuvers.

CS-enveloppe: 2 miljard extra

Cockerill-Sambre is de jongste tijd uit de brandende aktualiteit verdwenen.

Alleen de PDG en Franse konsulent Jean Gandois heeft onlangs nog voor enig ophefmakend nieuws gezorgd door te stellen dat het kader van de Waalse staalonderneming hoegenaamd geen koerswijzigingen doorvoert, en het management globaal ergerlijk verstek laat gaan.

Het neemt allemaal niet weg dat de regering-Martens extra-miljarden blijft pompen in deze ene slokop.

HET is nog niet langer gebeurd dan vorige vrijdag dat de Belgische ministerraad besliste Cockerill-Sambre andermaal aanzienlijke kredieten te verstrekken voor een gezamenlijk bedrag van liefst 2 miljard in één klap.

Zulks betekent noch meer noch minder dat, zoals het in jargontaal heet, de nationale enveloppe voor Cockerill-Sambre ruimschoots werd overschreden. In simpele bewoordingen: men heeft reeds jarenlang de Waalse staalvestigingen met miljardencadeaus bedacht.

Tot voor kort werd het allemaal, zij het zelfs met drogredenen, goedgepraat.

Nu is het moment gekomen dat Cockerill-Sambre zelfs geld uit de nationale kas krijgt toegeschoven waarop het bedrijf volgens wettelijke regelingen en politieke afspraken hoegenaamd geen recht heeft.

Desondanks is deze hemeltergende beslissing gevallen. Ze werd ook (en vooral) mede gesteund en voorbereid door ekonomieminister Mark Eyskens die zich op een bijeenkomst van EG-ministers (eveneens eind vorige week) manhaftig verzette tegen verdere verlenging van staatssteun aan de staalindustrie in de Europese Gemeenschap...

Eyskens, én de CVP met hun ekonomieminister, zijn zich momenteel onder meer inzake Cockerill-Sambre in zoveel bochten aan het wringen om toch maar de miezerige bedoening rond de regionalizering van de industriële sektoren, én de verantwoordelijkheid van de gewesten bij verdere geldinpompingen, vaandelvluchtig af te wimpelen op andere schuldigen.

Tot en met de bewering deze week van ekonomieminister Eyskens dat de Vlaamse regering het staalakkoord foutief interpreteert en de nieuwe enveloppe van 2 miljard vers geld voor Cockerill-Sambre hoegenaamd geen overschrijding van de afgesproken staalenveloppe betekent...

WET STRAAT

Willy Desaeyere

„CVP en PVV ondergraven eigen fiskale verantwoordelijkheid"

Denderend is het kamerdebat over de rijksmiddelen en de rijksschuld zeker niet geworden. Dat kan ook moeilijk met een meerderheid die slaafs de diktaten van Martens en zijn kollega's tot in het gekke toe involgt, en voor het overige slechts oog heeft voor elektorale winstpunten. De zitting werd trouwens in een belangrijke mate overschaduwd door partijpolitieke zetten van CVP en PVV op het verkiezings-schaakbord.

Onder leiding van Frans Baert heeft de VU-fraktie getracht er het beste van te maken, ondanks die laksheid van de regeringspartijen.

EN „er het beste van maken" was op zichzelf reeds een zeer lastige opdracht. Vooral omdat de krisisaanpak van de regering met de dag onsamenhangender wordt. Duidelijk is wel het resultaat: een verarming van de zwakkere bevolkingsgroep.

Het ekonomisch beleid is volgens *Vic Anciaux* al te eenzijdig liberaal en bevat haast geen sociale korrekties. Het gaat zijns inziens dan ook helemaal niet op, om zich aan een zekere euforie over te leveren.

IJle euforie

Waarover zou de meerderheid trouwens kunnen viktorie kraaien? Over het begrotingstekort van 500 miljard? Over de verdere aantasting van de koopkracht? Over de niet aflatende groei van de werkloosheid? Over de lange reeks pesterijen waarvan Vlaanderen dag na dag het slachtoffer is?

Voor de voorzitter duldt het niet de minste twijfel dat het steeds moeilijker wordt de Belgische staat overeind te houden. *„Wij geraken slechts uit de krisis als er een maatschappelijke consensus bestaat, en binnen het Belgisch geheel is die consensus niet meer te bereiken. Wel binnen de Vlaamse gemeenschap. Er is niet een sociaal-ekonomisch dossier meer zonder communautaire inslag. Daarom moet de staat hervormd worden, om de sociaal-ekonomische problemeen op te lossen".*

Met de staatshervorming gaat het evenwel slecht. In zijn tussenkomst toonde *Willy Desaeyere* onverbloemd aan dat het spaarplan van de regering ten koste gaat van het federalizeringsproces en dus nadelig uitvalt voor Vlaanderen. Het pleegt roofbouw op de autonomie van beide volksgemeenschappen.

Reeds in 1980, tijdens de bespreking van de staatshervorming, bekritizeerde de VU het basisbedrag van de financiële middelen van de gemeenschappen. De reële lasten werden onvoldoende doorberekend. Alleen reeds voor de huisvesting betekende dat een onderschatting met ongeveer 5 miljard. Ook het mekanisme dat het groeiritme van de dotaties en de ristorno's bepaalt, is fundamenteel verkeerd. Het Limburgs kamerlid becijferde dat het zowat honderd jaren zal duren vooraleer de ristorno's de dotaties zullen bijgebeend hebben. Een inhaaloperatie is dan ook nodig.

Het kan eigenaardig klinken, maar ten gevolge van het spaarplan is er zonder verhoging van de fiskale druk geen uitbreiding mogelijk van het stelsel van de ristorno's tijdens de eerstvolgende twaalf jaren. Aan dit dilemma kan men slechts ontsnappen door een fundamentele wijziging van het financieringsstelsel.

Anti-Vlaams

Dat stelsel houdt ook in dat belastingen die eenmaal geristorneerd zijn, als verworvenheden van de gemeenschappen mogen beschouwd worden. Is het misschien daarom dat geopteerd werd voor weinig elastische belastingen voor ristournering? Een retorische vraag, die moet opgevuld worden met de vaststelling dat de volgorde van de ristournering helemaal niet in de Vlaamse kaart speelt. In 1984 bekwam Vlaanderen slechts 53 t.h. van de ristourneringen, wat meteen betekent dat die verdeelsleutel nog nadeliger is dan die van de dotaties. Eigenlijk zou het Vlaams aandeel van de ristorno's 7,57 t.h. boven het aandeel van de dotaties moeten liggen!

Met de jongste begroting geeft de regering bovendien het princiep van de eigen fiskale verantwoordelijkheid van de gemeenschappen op. In 1980 werd afgesproken dat elke overheveling van nieuwe bevoegdheden door middel van ristorno's zou gefinancierd worden. Een goed basisbeginsel, dat tot nog toe gerespekteerd werd. Tot nog toe, want bij de recente overheveling an het IWONL en het Fonds voor prototypes sneuvelde het ten voordele van een financiering met voor de helft dotaties en voor de andere helft ristorno's.

Volgens minister *De Clercq* zou het om een uitzonderlijke regeling gaan. Maar dat is geenszins de mening van begrotingsminister *Maystadt*. Volgens deze zal elke verdergaande federalizering gefinancierd worden met dotaties.

Het gevaar is volgens Willy Desaeyere dan ook niet denkbeeldig dat de fifty-fifty-verhouding geruisloos meer definitief geïnstalleerd wordt. Nu voor Vlaanderen gunstige ristorno's zouden aan de beurt komen, hebben de Waalse ministers de regering gedwongen tot een nieuw afremmingsmekanisme. En braaf knikken CVP en PVV.

De meest anti-Vlaamse en antifederalistische regering sedert jaren, aldus verwoordde *Frans Baert* het. En het klinkt geenszins overdreven.

W. Desaeyere: „... geruisloos, maar definitief".

Voor de liefhebbers van statistieken verzorgden de diensten van de Kamer een puik cijfermatig overzicht van werking en samenstelling van de huidige volksvertegenwoordiging. Zo telt de Kamer momenteel 212 leden, waarvan 121 Nederlandstaligen en slechts 13 vrouwen. Het aantal frakties is opgelopen tot 14. Vanaf de verkiezingen van november 1981 tot begin oktober dit jaar werd niet minder dan achtmaal door het gerecht gevraagd om een Kamerlid te mogen vervolgen. In die periode werd 191 dagen vergaderd en de Kamerleden kregen 2.181 dokumenten ter lezing voorgeschoteld. Dat de regering aan het langste einde trok mag blijken uit het feit dat 83,7 t.h. van de 265 goedgekeurde wetteksten van haar stamt. Daartegenover stond dan de kontrolefunktie van de volksvertegenwoordiging met 334 interpellaties, 107 moties, 12.841 schriftelijke, 698 mondelinge en 55 dringende vragen.

VLAAMSE RAAD

Media in (r)evolutie

Spijtig dat interpellaties zo vluchtig zijn, zo weinig weerklank vinden. Die treurnis kwam op bij het lezen van de toespraak van *André De Beul* over het mediabeleid. Degelijk, evenwichtig en met kennis van zaken. Over een tematiek die in volle (r)evolutie is, en onze gemeenschap technisch en inhoudelijk met enorme uitdagingen konfronteert.

Vlaamse politici houden zich echter liever onledig met hun stokpaardjes: het welles-nietesspelletje over de BRT-objektiviteit en de hamvraag, of men zou treuren om een zendertje meer.

„Arm Vlaanderen dat zich altijd verkneukelt met brandhoutjes, terwijl het dreigt verpletterd te worden onder zware balken".

Inzake mediabeleid staat Vlaanderen nergens. Een minimale beleidsnota is er niet. En *Poma* denkt slechts aan het doorbreken van het BRT-monopolie.

Op een ogenblik dat de Vlaamse regering het moet stellen met een hongerrantsoen en zich verplicht meent de BRT-dotatie te verminderen, bedelt dezelfde Poma voor handelsomroepreklame om een commerciële konkurrent mogelijk te maken. En dat terwijl duidelijk is, dat commerciële zenders in Vlaanderen weinig houvast hebben om op te staan. Wie in Vlaanderen een commerciële zender in de eter wil krijgen, moet bovenop het reklamegeld over de brug komen met overheidsgeld. Een commerciële omroep staat momenteel voor: *„Ofwel de verdere afbouw van de BRT ten voordele van de commerciële omroep, ofwel de verkommering op termijn van beide".* Zulks is verbijsterend voor wie zich bewust is van het feit, dat de massa-media ons denken en doen medebepalen. Een gemeenschap zonder beeldkultuur zal in feite geen kultuur meer bezitten.

Een minimaal mediabeleid moet uitgaan van twee prioriteiten: het beveiligen van onze televisie-omroep-kultuur en het oprichten van een eigen beeldindustrie. Gebreken van de huidige omroep mogen geen voorwendsel zijn om het kind met het badwater weg te gooien.

In dat kader is het vanzelfsprekend dat de beschikbare financiële middelen — het kijk- en luistergeld en de opbrengst van de omroepreklame — aangewend worden voor de uitbouw van de BRT. *„Onze gemeenschap heeft recht op een volwaardige gemeenschapsomroep die onze eigen kulturele identiteit waar maakt en in stand houdt tegenover de commerciële audio-visuele uitdaging waar wij voor staan".*

KAMER

Krakende wagens bollen het langst

Tot vrijdagavond verdiepte de kamer zich in de rijksbegroting. Naast de meer algemene bedenkingen van *Willy Desaeyere* en *Vic Anciaux*, vaardigde de VU een woordvoerder af bij de verschillende deelaspekten. De fraktie van *Frans Baert* liep goed geolied.

Op een meesterlijke wijze ontkrachtte *Johan De Mol* de tevredenheid van *Martens* en zijn kompanen over de stabilizatie van de werkloosheid en de verbetering van de tewerkstelling. Zijn kollega *Daan Vervaet* nam het landbouwbeleid of beter het gebrek daaraan onder de loep. Als nieuwkomer waagde de stevig gedokumenteerde *Luk Vanhorenbeek* een tweegevecht met minister *Maystadt* van Wetenschapsbeleid. En blijkbaar bekwam hem dat goed, want hij nam het onderwijs er nadien als toemaatje bij. Na een opsomming van de vele Vlaams-Waalse discriminaties — per begrotingsjaar levert Vlaanderen zo'n 4 miljard in aan het Waals onderwijs — maande hij *Coens* aan om zijn reeds zolang aangekondigde federalizeringsinitiatief eindelijk in daden om te zetten.

Landsverdediging werd door *Jan Verniers* betiteld als onoverzichtelijk en met al te weinig aandacht voor de mensen zelf. *Jef Valkeniers* nam uiteraard de sociale zekerheid voor zijn rekening. Maar boeiend was vooral zijn persoonlijke analyse van de weerslag van de krisis op de mentaliteit van de mensen.

Stuk voor stuk verdienen al deze tussenkomsen een heel wat ruimere aandacht. In de eerstvolgende weken zullen we dan ook pogen hieraan een mouw te passen.

Dirigent Frans Baert rondde zelf de aktie van zijn fraktie af. En krachtdadiger kunnen we het lastig zelf: *„Dit is de laatste begrotingsnota van een regering die het met ach en wee al zo lang heeft volgehouden. Een regering die mislukt is, een anti-Vlaamse, een neo-unitaire en een regering die rammelt. Maar krakende wagens lopen nu eenmaal het langst..."*

Frans Baert: ~~F. Baert~~, meesterlijk dirigent van zijn fraktie.

PARLEMENTAIRE SPROKKELS

DE **senaat** vergaderde vorige week slechts één dag. Bij de enkele wetsvoorstellen die in overweging werden genomen, bevonden er zich twee van **Paul Peeters.** Vooral zijn initiatief om het statuut van de handelsprospektoren te regelen is niet zonder belang.

OOK **Nelly Maes** legde een voorstel neer. Hierin worden wijzigingen voorgesteld aan het koninklijk besluit dat de BTW-tarieven vastlegt.

BIJ de goedkeuring van het verdrag dat een gemeenschappelijk fonds voor grondstoffen opricht, nam slechts **Hektor De Bruyne** het woord. Hij wees op het groot belang van deze overeenkomst voor de ontwikkelingslanden, die voor hun deelneming aan de wereldhandel aangewezen zijn op een samenhangend grondstoffenbeleid. Te weinig aandacht gaat zijns inziens naar de verhouding tussen het nieuwe fonds en de instellingen van de UNO. Ook de negatieve houding van de landen met een planekonomie en de aarzeling van de Verenigde Staten betreurde hij.

OP aangeven van **Bob Maes** onthield de VU-fraktie zich bij de stemming over het wetsontwerp dat de RTT machtigt leningen uit te schrijven. Ter motivering verwees hij o.m. naar het regeerakkoord dat ondubbelznnig stelt dat overheidsbestellingen naar bestaande binnenlandse bedrijven moeten gaan. Hij hoopte dan ook dat deze regel zal geëerbiedigd worden bij het komende RTT-kontrakt en dat niet zoals bij de telexapparaten een groot deel in het buitenland zal besteld worden.

TOT een onthouding besliste de fraktie ook bij het ontwerp dat de wet op de zedelijke bescherming van de jeugd aanvult met een verbod voor jongeren van minder dan 15 jaar om aan sportwedstrijden met motorfietsen en bromfietsen deel te nemen. Volgens **Guido Van In** betreedt dit initiatief het domein van de Gemeenschappen en hoort het niet thuis bij de zedelijke bescherming van de jeugd.

TOT slot handelde de senaat over de aanstaande vernieuwing van de mandaten in de Nationale Arbeidsraad. **Walter Peeters** en **Oswald Van Ooteghem** pleitten daarbij voor een opname van alle vakbonden die aan de voorwaarden van representativiteit voldoen, inzonderheid de Nationale Unie van Onafhankelijke Syndikaten. Het antwoord van minister **Hansenne** ontnam echter alle hoop op een doorbreken van het monopolie van de drie traditionele vakbonden.

„L'état Belgo-Flamand"

Sla ergens een Frans-Brusselse of Waalse krant open, en bij herhaling wordt u ingeprent dat dit land een „état belgo-flamand" is geworden.

Die uitdrukking dekt een drievoudige lading, met name dat de Vlamingen hier alles te zeggen hebben, dat die Vlamingen eigenlijk maar half-ontwikkelden zijn en dat zij de franssprekenden met ondemokratische middelen onder de knoet houden.

WIE enigszins zicht heeft op de intriges en de werkelijke machtsverhoudingen in dit land, gaat aan dergelijke prietpraat schouderophalend voorbij... ware het niet dat de Franstaligen van meerderheid en oppositie eensgezind en telkens opnieuw hun zogenaamd verongelijkt-zijn gebruiken om bij herhaling dwaze beslissingen uit te lokken of af te dwingen.

Nu blijkt ook dat het front van Waalse partijen en syndikalisten er een paar belangrijke bondgenoten heeft bijgekregen. De grote holdings Groep Brussel Lambert (GBL) en Generale Maatschappij van België (GMB), waarvan geweten is dat ze wel hun benaming maar geenszins hun mentaliteit hebben gewijzigd, haalden dank zij de regering Martens V aardig wat buit binnen. Martens en zijn Vlaamse ministers hebben om te beginnen Cockerill-Sambre van de schouders van beide holdings genomen. Tegelijk kregen deze een vinger in de pap van de omschakelings-investen, genoten ze van lastenvermindering door de loon- en fiskale matiging en konden ze zich financieel herstruktureren onder meer door hun schulden om te zetten in kapitaal. Voor einde 1984 mag verwacht worden dat deze aan Vlaanderen vreemde holdings nog eens meer dan 11 miljard aan beleggingen zullen binnenrijven.

Als klap op de vuurpijl maken GBL en GMB zich nu klaar om industriële initiatieven te nemen in domeinen waar ze, dank zij Waalse chantage, overheidsbestellingen kunnen plaatsen door deze aan gevestigde Vlaamse bedrijven te ontnemen.

Met Leysen aan het hoofd van het Verbond van Belgische Ondernemingen dachten sommigen in Vlaanderen dat de holdings stilaan zouden ophouden om hun macht uitsluitend ten voordele van Wallonië in te zetten. Inmiddels is precies het tegenovergestelde gebleken.

Bovendien is het een publiek geheim dat de bedoelde holdings de vaardigheid missen om een ondernemersgeest op te wekken of in stand te houden.

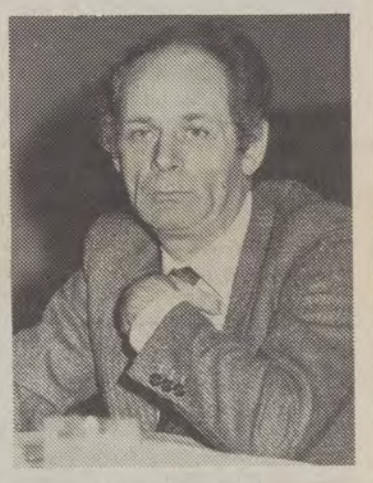

Guido Van In

En l'état belgo-flamand dan? Wel, het laatste houvast van deze staat zijn de duizenden kleine ondernemers, de bedrijven die met hulp van verstandige vakbondsmensen nieuwe tewerkstellingstechnieken uittesten, de gewetensvolle bedienden, arbeiders en zelfstandigen: overwegend — om niet te zeggen allemaal — Vlamingen van wie we durven veronderstellen dat ze zich nù de ogen niet meer laten dicht strijken.

Guido Van In,
VU-senator

OPINIE

Minister Schiltz na studiereis in de VSA

„De Amerikaanse staten willen het regionale feit erkennen!"

Vorig weekeinde kwam VU-gemeenschapsminister Hugo Schiltz terug van een veertiendaagse studiereis doorheen de Verenigde Staten van Amerika. Wij vroegen hem wat hij daar had geleerd...

EEN avondlijk gesprek, met de pas teruggekeerde minister, tusen twee andere afspraken door.

WIJ: Door wie bent u uitgenodigd geworden om een bezoek aan de VSA te brengen?

Hugo Schiltz: „Ik was uitgenodigd, enerzijds door de federale regering en anderzijds door de vereniging van „state treasures". Dit zijn de financiële verantwoordelijken van de onderscheiden Amerikaanse staten. Als het ware de ministers van Financiën van de staten. Zij vormen een vereniging, waarin zij regelmatig overleg plegen. Zij houden ook een jaarlijkse konventie. Dit was de konkrete aanleiding voor ons bezoek.

Het geheel is uitgegroeid tot een zeer grondige studiereis, waarbij we niet enkel de financieel verantwoordelijken van de staten hebben ontmoet, maar ook de topleiding van diverse financiële instellingen, banken, holdings, beurzen, enz... En van de „federal reserve", d.i. de circulatie- of nationale bank van Amerika.

Veertien dagen lang, gevuld met zeer grondige diskussies over al de aspekten van de publieke financiën in een fedrale staat. De Amerikaanse staten beginnen immers stilaan de behoefte te voelen om eventueel zelf de financiële markten buiten de VS te betreden."

WIJ: Als onderscheiden staten dus...?

Hugo Schiltz: „Inderdaad. Zo stelden we vast dat b.v. de staat Alaska een lening in Europa heeft geplaatst. Ze willen dit dus eens verkennen."

Kontakt met regio's

WIJ: Wat was de bedoeling van deze reis?

Hugo Schiltz: „De bedoeling bestond erin na te gaan of het interessant en nuttig kon zijn een gestruktureerd en permanent kontakt te onderhouden tussen de Amerikaanse staten en de Europese regio's. Ons bezoek was dus een eerste stap. Dit moet nu verder uitgediept worden.

Maar de Amerikaanse staten hebben er ook zeer duidelijk willen mee aantonen dat het zg. „regionale feit" in Europa niet aan hun aandacht is ontsnapt. En dat zij hieraan ook een officiële erkenning willen geven."

WIJ: Wie vormde het Europese gezelschap?

Hugo Schiltz: Een minister van Financiën van één der Duitse Länder en voorts enkele topambtenaren uit Frankrijk, Nederland en Groot-Brittannië. Behalve mijn kollega uit Duitsland betrof het dus eerder technici, vermits in die andere landen geen federale struktuur bestaat. Dit veroorzaakte soms wat moeilijkheden aangezien mijn Duitse kollega en ikzelf opereerden vanuit federalistische optiek, in tegenstelling tot die ambtenaren met hun technokratische kijk op de materie."

WIJ: Hoeveel staten hebt u zo bezocht?

Hugo Schiltz: „Vijf verschillende staten. Het kontakt met de staten was tweeërlei: ten eerste hebben wij deelgenomen aan de konventie van de state treasures (waarop meer dan veertig staten aanwezig waren) en ten tweede hebben wij één staat dan meer van nabij bestudeerd.

Indiana, waar we verschillende dagen gebleven zijn. Dit was overigens erg prettig vermits Indiana een staat is met precies evenveel inwoners als Vlaanderen, 6 miljoen. Maar daar houdt de vergelijking ook mee op. De overheid van die ene staat beheert een budget van liefst 850 miljard frank! Als staat.

Die staat oefent fiskale bevoegdheden uit; zo normeert Indiana o.m. verschillende taksen en belastingen. Waaronder zelfs de personen-, verkeers-, vennootsschapsbelasting en de BTW."

WIJ: Financieel staat Indiana, om nu dit voorbeeld te nemen, er beter voor dan onze eigen Vlaamse regering?

Hugo Schiltz: „Laat ons eenvoudigweg stellen dat het een staat is, met ook eigen gerecht, een eigen wetgeving, enz..."

WIJ: Wat blijft er dan in centrale handen? Het leger, de munt, het buitenlands beleid...?

Hugo Schiltz: „Het leger is uiteraard van de federatie, evenals de algemene buitenlandse politiek. Met de munt zit dat enigszins anders. De munt wordt niet door de staat beheerd, maar door de „federal reserve", wat een federatie van banken is.

Je hebt wel een reeks konkurrerende bevoegdheden waar én de staten én de federatie op hetzelfde terrein werkzaam zijn.

Maar zelfs de infrastruktuur is een bevoegdheid van de staten; zo zijn de autosnelwegen eigendom van de staten.

Van staat tot staat

Het overleg gebeurt van staat tot staat en er is natuurlijk koördinatie op federaal niveau. Als je ons systeem daarmee vergelijkt, dan is het onze erg pietluttig. Het meest opmerkelijke is dat die staten deze bevoegdheden uitoefenen en dat dit helemaal niet voor gevolg heeft dat Amerika een land is dat boordevol konflikten steekt. Maar integendeel een land is met aanzien en een ekonomie die terug draait.

Om nog even over dat financiële te spreken. Elke staat heeft zijn eigen bankwetgeving. Zelfs op dat gebied is hun autonomie zeer verregaand. Toch zal niemand betwisten dat de financiële markt in de VS vrij goed georganizeerd is."

WIJ: Een bijna schoolse vraag. Wat hebt u daar nu uit geleerd?

Hugo Schiltz: „De VSA is een land met een echte federalistische mentaliteit. Deze reis heeft me vooral geleerd dat alle geroep over de gevaren van een verregaand federalisme (voor de muntunie, enzoverder) vrij teoretisch is. Ik heb daar in de praktijk gezien hoe zelfs de nationale bank van Amerika een gefederalizeerde bank is!

En ondanks dit alles vormt dit land één grote en vitale markt. Misschien is het zelfs zo dat precies daar het verband zit: door de beperkte overheidsinmenging van de centrale regering kan dit federaal systeem zo goed marcheren. De vrije markt korrigeert er a.h.w. het „probleem" van de autonomie van de regio's.

De VSA vormen dus een ekonomische en monetaire unie, waarbinnen men een zeer verregaande fiskale en financiële federalizering kent. Met bijgevolg een ver doorgedreven financiële en fiskale autonomie van de deelstaten. Zij leveren dus het bewijs dat dit wel kan, dat het veeleer een kwestie van mentaliteit is. En van ekonomische en financiële filozofie, dan wel van krampachtige pogingen om een eenheid te scheppen. Zij laten die eenheid, die ze in hun verscheidenheid nodig hebben, spontaan tot stand komen. Bovendien zijn ze zeer tuk en kittelorig op hun autonomie en aarzelen ze niet om te procederen tegen de centrale staat, wanneer deze hun prerogatieven niet respekteert."

WIJ: U bent daar gearriveerd net op het ogenblik dat de presidentsverkiezingen achter de rug waren. Hoe was de sfeer?

Hugo Schiltz: „Vooral in Washington waren de naweeën voelbaar. Iedereen moest nog een beetje bekomen. Vooral dan de demokraten. Opvallend was wel de benadering in de kranten.

Onmiddellijk volgden een reeks heldere kommentaren en analyses van diverse aard. De grote openheid van de diskussie verwonderde mij aangenaam".

Reagan, de „chef"

WIJ: Denkt u dat er nu iets gaat wijzigen in de buitenlandse politiek van de Verenigde Staten? Straks gaan Shultz en Gromyko eindeijk opnieuw praten...

Hugo Schiltz: „Hierover kan ik moeilijker een oordeel vellen, vermits dit niet het hoofdtema van onze gesprekken vormde. Maar wat mij wel opgevallen is, is dat de mensen zeer gevarieerd stemmen. Ontzettend veel mensen kozen voor Reagan als president, maar bij hun stem voor het Kongres en de Senaat hebben zij een demokraat aangeduid.

De omvang van Reagans sukses is voor een belangrijk deel te danken aan het feit dat ook een heleboel mensen — die met zijn politiek niet akkoord gaan — voor hem gekozen hebben, omdat hij bewezen heeft een „chef" te zijn. Amerika moet volgens hen een „baas" hebben. Een „decision-maker", geen verstandige twijfelaar. Zo heeft Carter bij velen een trauma nagelaten van onbeslistheid, in tegenstelling tot Reagan".

WIJ: Als u in de VS zegt: „Vlaanderen", krijgt u dan niet het antwoord: „Nooit van gehoord!"

Hugo Schiltz: „Dat blijft inderdaad nog een probleem. In Washington begint men stilletjes aan (in politieke en administratieve kringen) te snappen dat er iets veranderd is in België. Dat er iets is, zonder meer. Maar daarbuiten is het nog steeds het grote onbekende. Als je antwoordt op de vraag waar je vandaan komt met: „Antwerp", dan bestaat er een kansje dat zij weten dat dit een Europese haven betreft. Als je daarp zegt: „Flanders", dan komt het grote vraagteken. En dan ben je wel verplicht om daaraan toe te voegen: „Belgium"... Dan weten enkelen dat dit bestaat. Maar vraag hen niet het aan te duiden op een wereldkaart.

Er is nog ontzettend veel te doen om de naam „Vlaanderen" bekend te maken als iets dat reëel bestaat. In bepaalde middens weten ze dit natuurlijk wel.

De uitnodiging die men geformuleerd had was bewust gericht niet aan een Belgisch politicus, maar aan de Vlaamse minister van Financiën. Maar daarbuiten is nog alles te doen. Daarom is het ook zo jammer dat de buitenlandse politiek van de Vlaamse regering bijna helemaal in de mist is verdwenen na een toch bemoedigende start. Bovendien begrijpen zij in de VSA niet goed waarom we als gemeenschap slechts over zo weinig middelen beschikken. Dat is voor hen in hoge mate onlogisch.

Na dit bezoek heb ik het voornemen om de daar opgedane ervaringen te amplifiëren door mensen van ginder naar hier uit te nodigen en met hen publiekelijk de problematiek van de monetaire unie in de federale staat te behandelen. Om aldus aan een reeks mensen in België te demonstreren dat wat hierover soms gezegd wordt vaak weinig reëel is en weinig hout snijdt."

Tot slot vernamen we van minister Schiltz nog dat de Belgische ambassade het gepresteerd heeft om op het officiële openingsbanket ter ere van de Duitse Landesminister en de Vlaamse gemeenschapsminister haar kat te sturen... **(pvdd)**

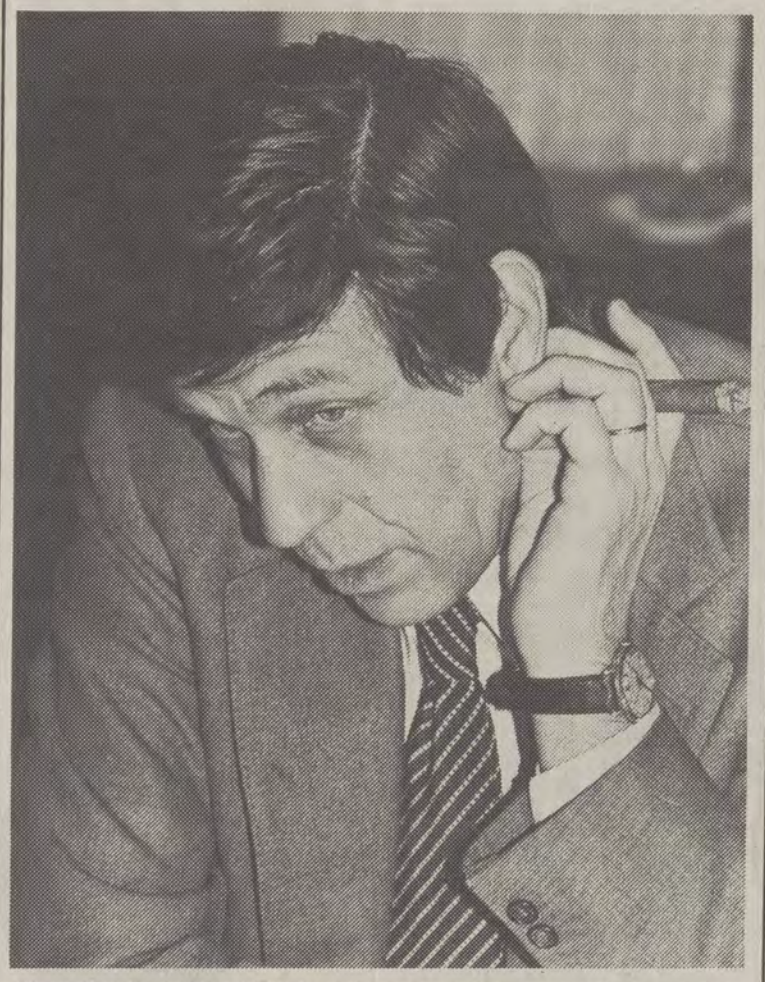

Hugo Schiltz: „In de VSA begrijpt men niet waarom wij als gemeenschap over zo weinig middelen beschikken...".

Jef Claes over „Op de Barrikaden":

Een prangende getuigenis

Moeder Vlaanderen is jarenlang, al te lang, een vrouw van de straat geweest. Het boek „Op de Barrikaden. Het verhaal van de Vlaamse natie in wording" breng van dat historische gegeven een prangende getuigenis. Het is ontegensprekelijk dat door de talloze ontelbare akties van de Vlaamsnationalisten, met de Volksunie als partijpolitieke duwkracht in de Wetstraat, de Vlaamse ontvoogdingsbeweging versnelde suksessen heeft kunnen boeken.

BIJ de voorstelling van het boek over dertig jaar Volksunie, samengesteld door de WIJ-redaktie, heeft journalistennestor Jef Claes (van het dagblad Het Volk) dinsdagavond in „De Gouden Sloep" op de Brusselse Grote markt onverbloemd met zijn gezag van politiek editorialist gesteld dat de VU van kleine boreling op korte tijd uitgegroeid is tot een volwassen dertiger. Bovendien: hoegenaamd geen naamloze meeloper.

Degelijke bron

Op de zeer druk bijgewoonde persvoorstelling stelde Jef Claes dat het voor hem niet alleen een genoegen maar ook een eer was het WIJ-boek „Op de Barrikaden" als eerste te mogen recenseren.

„Het zal wel zijn, aldus Claes, dat men mij gevraagd heeft bij deze gelegenheid een parolleke te plaatsen om de simpele reden dat ik één van de oudste van het journalistiek schrijvelaarsgild ben.

De Vlaamse beroepsjournalisten die de geboorte van de VU hebben meegemaakt, zijn inderdaad niet zo talrijk meer.

Dertig jaar geleden was de VU als het ware een eenmanspartij.

Zeker in de Wetstraat. De Vlaamsnationale partijpolitieke macht heeft zich dan krachtdadig laten gevoelen als dynamische zweeppartij in de Wetstraat.

Men zou vandaag haast vergeten dat de VU zich in het parlement aandiende als partij zonder centen, zonder effektieve macht, maar met de simpele verdienste hoe dan ook een partij te zijn en zich als dusdanig aan te dienen.

Het mag vandaag geweten zijn, aldus Jef Claes, dat „Het Volk" destijds een mini-enquête organizeerde over het kiesgedrag van de Vlamingen. Waarbij het me niet ontgaan is dat een chauffeur van een Koekelbergse brouwerij zoals nog veel anderen verklaarde: ik ga zeker voor de Volksunie stemmen.

De man had goede argumentatie die in partijrapporten nauwelijks te achterhalen zijn. *„Ik ze'n nen Vlaming in Brussel, en ik ga dan ook zeker voor de VU stemmen".*

Jef Claes belichtte vervolgens ook de politieke moeilijkheid die de VU heeft moeten trotseren bij de beleidsbeslissing niet alleen een taalpartij-politieke druk uit te oefenen.

Het WIJ-boek Op de Barrikaden beoordeelde Jef Claes ten slotte als een „prachtige uitgave", die onder meer en vooral een degelijke bron voor journalistieke dokumentatie betekent.

(hds)

Bij de foto's

(van boven naar onder)

De WIJ-ploeg die opzoekwerk en redaktie van het boek verzorgde. In het midden grafische vormgever Walter Chabot.

Onder vrienden: Hektor en Arthur de Bruyne, Gerolf Annemans ('t Pallieterke) en Toon van Overstraeten.

En of er kommentaar was! Senator Van der Elst, Ons Erfdeel-hoofdredakteur Jef Deleu en De Standaard-chef Manu Ruys.

Aan elk van de drie voorzitters werd een bibliofiel eksemplaar van het boek aangeboden.

Journalist Jef Claes belichtte de uitgave... vanuit onverdachte hoek.

(foto's Studio Dann)

Bretoen in „Le Monde" over

Een nieuwe wanhoop

Op 21 oktober verscheen in het toonaangevende, internationaal bekende dagblad „Le Monde" een artikel van de in Parijs wonende Michel Tréguer, onder de titel „langue vivante" (levende taal). Het is een aanklacht en een wanhoopskreet.

DERGELIJKE aanklachten zijn niet nieuw, zeker niet in Frankrijk, zeker niet uit de mond van Bretoenen.

Nieuwe wanhoop

Nieuw is de wanhoopskreet. Er zijn al eerder wanhoopskreten geslaakt door mensen die vreesden dat hun strijd voor het behoud van eigen volksaard uitzichtloos was. En ook nu bestaat er reden genoeg om daar voor te vrezen, zeker voor de in Frankrijk levende niet-Franse volksgroepen en volkeren. Maar het gaat om een nieuwe soort wanhoop. Zolang Franse regeringen geheel of gedeeltelijk beheerst werden door behoudsgezinde, rechtse partijen en personen, kon men de stille hoop voeden dat een eventuele linkse meerderheid zich veel begrijpender en soepeler zou opstellen tegenover de basis zelf van Frankrijks bevolking, ook tegenover de grote groep inheemse niet-Fransen. Zulke hoop werd door de kiescampagne van de socialist Mitterrand en door het Volksfront met de kommunisten bewust gevoed. Met het resultaat dat heel wat Bretoense, Baskische, Korsikaanse en ook (Frans-)Vlaamse „nationalisten" op links gingen wedden... en stemmen.

Inmiddels heeft links gewonnen, zelfs met de volstrekte meerderheid. En hoe zijn al die volksminderheden daar nu mee gevaren?

Niet beter dan met de rechtsen. Weliswaar werd hier en daar een kleine verbetering aangebracht: het plan voor een Bretoense atoomkrachtcentrale geschrapt, een kleine institutionele hervorming in Korsika uitgevoerd en zo meer. Maar ten gronde is er niets veranderd.

Zij die gehoopt hadden op een alternatieve linkse aanpak van de nationaliteitenproblematiek in Frankrijk, zijn nu de wanhoop nabij. Want het alternatief is Frans-rechts en dat is nog chauvinistischer, nog stugger.

Tweesprong

Deze nieuwe wanhoop is niet zonder gevaar, omdat zelfs in een ver verschiet geen verbetering te verwachten is. En omdat de betrokkenen nu vóór een gevaarlijke, dramatische tweesprong staan: zichzelf volledig prijsgeven of geweld plegen. Als een uiterst middel om toch nog aandacht te krijgen of als weerwraak van ondergaande desperado's.

Dat een artikel over dit onderwerp in „Le Monde" is kunnen verschijnen is ook nieuws. Want nog geen jaar geleden lazen wij daar over de Vlaamse beweging in Frankrijk nog ronduit beledigende, vijandige uitlatingen.

Het zijn voor ons evenvele redenen om het artikel in vertaling onder de ogen van de lezers van dit blad te brengen. Er is daarvoor nog een laatste reden. De schrijver is een Bretoen en heeft het over de Bretoense, bijkomend ook over de Baskische kultuur. Maar wat hij schrijft is evengoed toepasselijk op de zaak van de Vlamingen in Frankrijk. Zoals het, zo weinige decennia geleden, ook voor de Vlamingen in België kon gelden. En zoals het, in een schaalvergrotende wereld, opnieuw steeds meer te behartigen zal zijn. (Hier volgt het artikel)

„De redevoeringen die François Mitterrand in het Baskenland is gaan houden brengen een bretoenssprekende Bretoen als mij de volgende bedenkingen te binnen.

Het is, eilaas, ongegrond, te hopen dat een Franse regering ooit eens echt en rechtzinnig de niet-Franse talen en kulturen van de Achthoek tot hun recht zal laten komen. Uit ervaring is mij de verbijstering bekend die zich van mijn Parijse intellektuele kollega's meester maakt wanneer zij ontdekken dat ik voor mijzelf het recht opeis om als staatsburger in een andere taal te leven dan die van Molière. Om het even welke president zal na zijn verkiezing altijd moeten vaststellen dat boven hem nog steeds de éne en ondeelbare Republiek staat, zelfs als hij tijdens zijn kiescampagne beloofd heeft, ten dienste te zullen staan van de Fransen zoals zij zijn.

Droom en rugby

Mij echter, waarde François Mitterrand, waarde Parijse kollega's, wat zou mij er kunnen toe brengen, te verzaken aan die taal, waarin allen aan wie ik het leven dank gedroomd en bemind hebben?

Frankrijk speelt rugby tegen de Welse en Schotse „naties" maar zal het zich niet verwaardigen, met het Bretoense en met het Baskische volk hetzelfde te doen. Weet men wel dat er slechts half zoveel Wels- als Bretoenssprekenden zijn maar dat de eerstgenoemden al hun studiën in hun eigen taal kunnen doen en over een televisiekanaal beschikken dat twintig uren per week uitzendt? In Bretagne daarentegen blijven we hangen op twee uren per week. En, tegen haar beloften in, blijft de socialistische regering halsstarrig weigeren, een certifikaat Bretoens in te stellen; wat er op neerkomt dat er geen voltijdse leerkrachten voor die taal kunnen gevormd worden.

Nieuw is nu dat deze weigering de ontgoocheling van Bretoenen en van Basken vastzet. Een gunstige wisseloplossing zal hen immers ditmaal geweigerd worden. En aangezien hun proef met een links bewind te Parijs niets oplevert, welke andere uitweg zal hen dan nog overblijven buiten geweldpleging?

François Mitterrand zou moeten begrijpen wat volgt. Het Bretoens is de taal van een volk. En zij die voor de overleving ervan in het krijt treden vormen zijn erewacht en zijn kulturele elite. Het is biezonder bedroevend, te horen hoe een demokratische president zich er toe verlaagt in het gevlei te komen van een „zwijgende meerderheid" die bereid is om het even wat op te geven. Waren er ook nog maar tien Bretoenssprekenden, dan zou de regering het als haar plicht moeten aanzien hen te helpen. Er zijn er echter achthonderdduizend: vooral arme boeren. De ware demokratie bestaat er niet in, die nog levende kulturen, die uit de nevelen der tijden op ons toe komen, te onderdrukken of in de vergetelheid te dringen, maar ze te bevorderen.

Die talen behoren ons trouwens niet eens toe. Zij werden ons door de goden toevertrouwd. De goden, die langer leven dan wij, zullen over ons hun oordeel vellen."

Karel Jansegers

Wij tussen volken en staten - 54

Kadhafi pakt Parijs in Afrika

Mitterrands blunders over Tsjaad

Wat heeft de Franse president Mitterrand bezield om zich in Tsjaad om de tuin te laten leiden door de Libische kolonel Kadhafi? Om tegenover zijn eigen publieke opinie en internationaal zo'n belachelijk figuur te slaan op een gebied dat tot nog toe zijn sterkste punt was, zijn buitenlandse politiek?

HET antwoord op die vraag is nog steeds onduidelijk. Vast staat wel dat er, tegen het Frans-Libisch akkoord van 16 september jl. in, nog steeds Libische troepen in Tsjaad zijn terwijl Frankrijk de zijne wel, zoals afgesproken, tegen 15 november teruggetrokken had. Vast staat dat Mitterrand en zijn minister van Buitenlandse Zaken Cheysson op zijn zachtst gezegd zich vergisten, en mogelijk de waarheid bewust geweld aandeden toen ze begin november bleven volhouden dat de Libische evacuatie geheel volgens plan verliep (Cheysson) of dat de achtergebleven Libische troepenmacht miniem was (Mitterrand). Daarmee spraken ze gegevens tegen van Amerikaanse satellietfoto's — die Washington bewust liet „uitlekken" — en diverse andere waarschuwingen.

Kwaad bloed

De Franse socialistische president, die volgehouden had dat hij Kadhafi niet persoonlijk zou ontmoeten zolang zich nog één Libische soldaat in Tsjaad bevond, stemde op 15 november niettemin in met een ontmoeting met Kadhafi op Kreta die georganizeerd was door de Griekse premier Papandreoe, een ontmoeting die enorm veel kwaad bloed zette bij de Amerikanen voor wie Kadhafi dé internationale boeman is.

Volgens Parijse bronnen hoopte Mitterrand, door die blijk van erkenning jegens Kadhafi, de Libische leider tot een besef van zijn verantwoordelijkheden en verplichtingen te brengen. Een hoop die bedrogen uitkwam want volgens een rapport van de Franse legerleiding, dat doorgespeeld werd naar de linkse krant „Libération" wat toont dat ook de militaire top ongelukkig was met Mitterrands optreden, zijn er nu opnieuw 3.000 flink bewapende Libische militairen in Tsjaad.

TOen Mitterrand in 1981 de Franse verkiezingen won was in Tsjaad Goukouni Oueddeï aan de macht en waren er Libische troepen in de hoofdstad N'Djamena. Mitterrand verkreeg door onderhandelingen het vertrek van die troepen, een belangrijk diplomatiek sukses. Beroofd van die steun kwam Oueddeï spoedig ten val toen hij bestookt werd door Habré en diens FAN (Forces armées du Nord). Goukouni ging daarop in het verzet en met de hulp van Libische troepen (naar schatting 5.000 man) bracht hij vorig jaar op zijn beurt Hissen Habré in het nauw. Die vroeg en kreeg Franse steun in de vorm van 3.500 manschappen, vliegtuigen en andere wapens. Die „opération Manta" dreef Oueddeï en de Libiërs naar het noorden van Tsjaad terug en leidde tot een bestand waarbij beide partijen zich aan weerszijden van een oost-west lopende bestandslijn ingroeven.

Parijs wilde geen rechtstreeks zwaar treffen met de Libische troepen (en dus een konflikt met Libië) aangaan en hoopte opnieuw de Libische terugtrekking via onderhandelingen te kunnen bereiken. Op 16 september jl. kwam er een akkoord dat een gelijktijdig vertrek van de Franse en Libische troepen uit Tsjaad tegen 15 november inhield. Maar ditmaal heeft Kadhafi zijn woord niet gehouden. Mitterrand geeft nu de indruk dat hij zich door Kadhafi heeft laten beetnemen en bovendien nog een tijdlang wetens en willens in de dwaling volhard heeft. Wat bij dat laatste een rol kan hebben gespeeld is de Franse ergernis over de manier waarop Washington zich met de Frans-Tsjaadse aangelegenheden bemoeide en a.h.w. probeerde Parijs door openbare onthullingen onder druk te zetten. Mitterrand en Cheysson zouden uit wrevel daarover een tijdje de Libische troepensterkte in Tsjaad geminimalizeerd hebben om te tonen dat de Franse politiek in Parijs en niet in Washington wordt gemaakt. Dat was misschien een begrijpelijke maar geen slimme reaktie vermits ze achteraf moesten toegeven dat ze ongelijk hadden gehad.

Gezichtsverlies

Parijs heeft nu laten verstaan dat het opnieuw troepen naar Tsjaad zal sturen als de Libiërs daar niet binnenkort de plaat hebben gepoetst. Als Mitterrand geloofwaardig wil blijven zal hij dat inderdaad moeten doen, anders zal het Franse krediet ook bij de andere Afrikaanse bondgenoten van Frankrijk te erg tanen. Maar het terugsturen van troepen zou anderzijds meteen een bekentenis vormen dat het fout was geweest ze uit Tsjaad terug te halen. Dus in elk van beide opties zal Mitterrand onvermijdelijk een zekere mate van gezichtsverlies lijden. Iets was hij best kan missen nu hij op het binnenlandse front zo hevig wordt aangevallen en bovendien met toenemend Kanaaks geweld op Nieuw-Caledonië wordt gekonfronteerd.

H. Oosterhuys

Terugblik

Brussel na 1830

De aanwezigheid van het Frans te Brussel is ouder dan 1830. Het centrale bestuursapparaat en de hofhouding van de Spaanse en Oostenrijkse landvoogden waren Frans en de hogere ambtenaren en hovelingen neigden naar het Frans. Het Hertogdom Brabant en de Stad Brussel waren integraal Diets in hun bestuur.

De dwangmatige verfransing bij de annexatie bij Frankrijk (1795-1814) kreeg te Brussel dan ook meer voet aan de grond dan elders.

De protesten tegen de taalpolitiek van koning Willem I waren te Brussel heftiger dan elders.

Met 1830 werd het Frans als officiële taal te Brussel veilig gesteld. In het Staatsblad (1839) werden Brussel en omgeving onder de Waalse gemeenten gerangschikt.

Dit alles verhinderde niet dat er in de 19de eeuw een bloeiend Vlaams leven te Brussel bestond. Onmiddellijk na 1830 was de vroeg-socialistische agitator Jakob Kats aktief met Vlaams verenigingsleven, Vlaams Amateurtoneel en Vlaamse publikaties. Ook een ander vroeg-socialist Em. Moyson (overleden in 1858) was aktief.

Zijn gedicht op de Kongreszuil staat bekend:
Adieu Colonn, uw steen en brons
zijn Frans tot in hun ornamenten
Maar toch er zit iets in van ons
Ze zijn betaald met onze centen.

Vooral onder impuls van Michiel Van Der Voort bloeide er Vlaams toneelleven met een aantal rederijkerskamers als De Wijngaert en De Veldbloem. Deze laatste werd later een Vlaams-liberale politieke vereniging. Ook te vermelden de liberale Vlamingen Vooruit (orgaan De Klauwaart).

Na 1870 waren er zelfs pogingen om met Vlaamse politieke partijen door te dringen.

Twee Vlaamse centenbladen kwamen tot stand: in 1885 het katolieke „Het Nieuws van den Dag" en in 1888 het liberale „Het Laatste Nieuws" (van Julius Hoste). Nog andere bladen waren „Het Vlaamse Volk", „Het Huisgezin", „De kleine patriot", „De Brusselaar", „Vlaams en Vrij" door J. Ramaekers, eigenaar van drukkerijen in het leven gehouden. In 1887 werd de Vlaamse Schouwburg geopend.

In een volgende Terugblik bewijst Maurits van Haegendoren aan de hand van cijfers de verfransing van de Brusselse gemeenten.

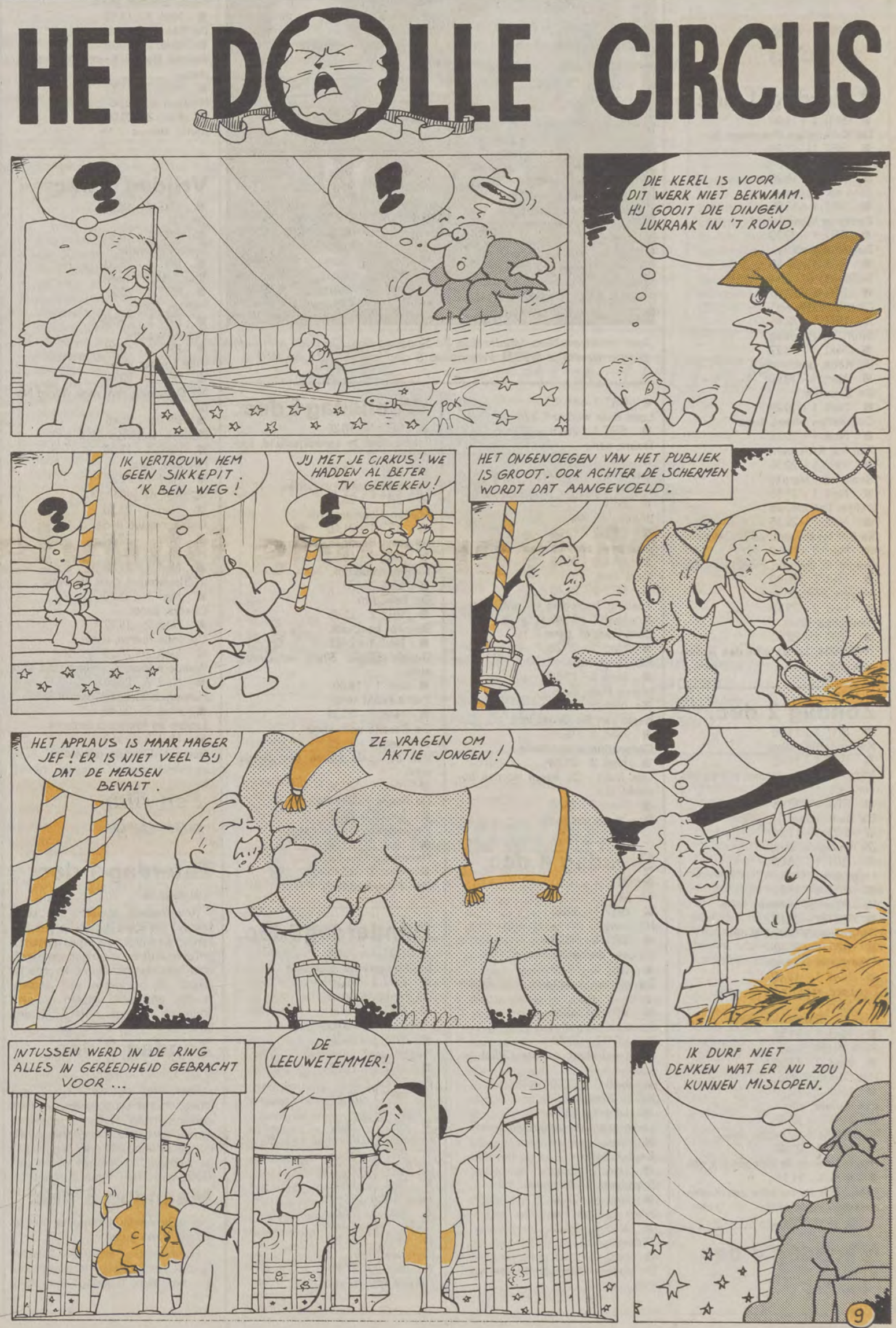

Kijken

Van dag tot dag

Zaterdag 1 dec.

■ BRT 1 - 16.00
De Scharlaken Pimpernel, film
■ BRT 1 - 18.00
Tik Tak
■ BRT 1 - 18.05
Stad op stelten
■ BRT 1 - 19.05
Boeketje Vlaanderen
■ BRT 1 - 20.20
Zingezong, show
■ BRT 1 - 21.10
Terloops
■ BRT 1 - 21.55
Charlie, thriller
■ BRT 1 - 22.45
Sport op zaterdag
■ Ned. 1 - 16.22
Bij Koos, praatshow
■ Ned. 1 - 19.00
De Smurfen
■ Ned. 1 - 19.24
Coronation street, serie
■ Ned. 1 - 20.28
Zeg 'ns AAA, serie
■ Ned. 1 - 20.55
Sonja op zaterdag
■ Ned. 1 - 21.55
Achter het nieuws
■ Ned. 1 - 22.35
En het leven gaat verder, serie
■ Ned. 2 - 19.12
Singin' in the rain, musical
■ Ned. 2 - 20.40
Maggie Forbes, serie
■ Ned. 2 - 23.15
Ninotchka, film
■ RTB 1 - 22.10
1944-1984: La Bataille des Ardennes, dok.

Zondag 2 dec.

■ BRT 1 - 11.00
Konfrontatie, debat
■ BRT 1 - 14.45
Middenstander worden, zijn en blijven, info
■ BRT 1 - 15.45
De Rode vogel, jeugdfilm
■ BRT 1 - 17.00
De Kollega's, serie
■ BRT 1 - 18.05
Liegebeest
■ BRT 1 - 18.20
Van Pool tot evenaar, kwis
■ BRT 1 - 20.35
De Zuiverste nacht, tv-film
■ BRT 1 - 21.40
Cinemanie, filmkwis
■ Ned. 1 - 19.40
Op zoek naar Yolanda, serie
■ Ned. 1 - 20.30
Hier is... Adriaan Van Dis
■ Ned. 1 - 21.35
Série Noire, film
■ Ned. 2 - 12.00
Het Capitool, info
■ Ned. 2 - 20.10
Panoramiek, info
■ Ned. 2 - 20.45
De waarheid in pacht, dok.
■ Ned. 2 - 21.40
Ons Indië voor de Indonesiërs, dok.
■ RTB 1 - 21.15
1944-1984: La bataille des Ardennes, dok.

Maandag 3 dec.

■ BRT 1 - 18.05
Merlina, serie

José Isbert en Nino Manfredi in de Spaanse film „De beul" van Luis Garcia Berlanga (1963). Woensdag 5 dec. om 20 u. 15 op BRT 2.

■ BRT 1 - 18.30
Loon naar werken?, info
■ BRT 1 - 20.25
Isaura, serie
■ BRT 1 - 21.00
Ik leef voor jou, herinnering aan Ann Christy
■ BRT 1 - 21.45
Wikken en Wegen, info
■ BRT 2 - 19.00
Zwaluwen en amazones, serie
■ BRT 2 - 20.15
Extra time
■ BRT 2 - 21.40
Voeding, beweging en rust, info
■ Ned. 1 - 15.45
Oma Fladder, serie
■ Ned. 1 - 20.28
F.O.-show, kwis
■ Ned. 1 - 21.30
Marco Polo, serie
■ Ned. 1 - 23.05
Karel Van De Graaf, info
■ Ned. 2 - 19.27
Coronation street, serie
■ Ned. 2 - 21.34
Ons Indië - De heren worden bedankt, dok.
■ Ned. 2 - 23.45
Den Haag vandaag

Dinsdag 4 dec.

■ BRT 1 - 18.00
Tik Tak
■ BRT 1 - 20.20
I.Q., kwis
■ BRT 1 - 20.50
Verover de aarde, info
■ BRT 2 - 19.00
De nieuwe avonturen van Petey, serie
■ BRT 2 - 20.20
Première-magazine
■ BRT 2 - 21.20
De Kwadratuur van de Cirkel, tv-spel
■ Ned. 1 - 17.00
KRO's Middageditie
■ Ned. 1 - 19.25
Links naast de pingoeïns, serie
■ Ned. 1 - 20.28
De 1-2-3-show
■ Ned. 1 - 21.55
Brandpunt in de markt
■ Ned. 1 - 22.50
Films en fans, info
■ Ned. 2 - 20.20
Tijdsein, info
■ Ned. 2 - 20.50
De andere kant van de revolutie, info

Woensdag 5 dec.

■ BRT 1 - 16.30
Trammelant in sprookjesland, kinderfilm
■ BRT 1 - 18.05
Het zeemonster, jeugdfilm
■ BRT 1 - 20.25
Namen Noemen, kwis
■ BRT 1 - 21.10
Allemaal Beestjes, natuurdok.
■ BRT 2 - 19.30
Geiten, natuurdok.
■ BRT 2 - 20.15
De Beul, film
■ BRT 2 - 21.45
Beroep: beul, dok.
■ Ned. 1 - 14.00
Donald Ducks 50ste verjaardag, strip
■ Ned. 1 - 19.00
The A-team, serie
■ Ned. 1 - 20.33
De Banana split-show
■ Ned. 1 - 21.25
Van de koele meren des doods, serie
■ Ned. 1 - 23.00
De Benny Hill show
■ Ned. 2 - 19.22
Van gewest tot gewest
■ Ned. 2 - 20.10
Nederland C, info
■ Ned. 2 - 22.45
Den Haag vandaag

Donderdag 6 dec.

■ BRT 1 - 18.05
Kind en geweld, jeugdfilm
■ BRT 1 - 18.30
De Freggels, serie
■ BRT 1 - 19.05
Waterzooi, kooktips
■ BRT 1 - 20.20
Hoger-Lager, kaartspel
■ BRT 1 - 21.00
Panorama, info
■ BRT 1 - 21.50
Hotel, serie
■ BRT 2 - 19.00
Nederlandse literatuur na 1830, info
■ BRT 2 - 20.20
De Rosenkavalier, opera
■ Ned. 1 - 19.00
Countdown, popinfo
■ Ned. 1 - 20.28
Chiefs, nieuwe serie
■ Ned. 1 - 21.15
Veronica Sport
■ Ned. 1 - 21.45
Today's FBI, serie
■ Ned. 1 - 22.30
Rur, info
■ Ned. 1 - 23.15
Kenny Everett, show
■ Ned. 2 - 19.12
De Filmers, nieuwe serie
■ Ned. 2 - 20.00
Wereld Natuur Fonds Gala 1984, show
■ Ned. 2 - 21.25
Rondom tien, info
■ Ned. 2 - 23.00
Ander nieuws

Vrijdag 7 dec.

■ BRT 1 - 18.00
Tik Tak
■ BRT 1 - 18.10
Sprookjesteater
■ BRT 1 - 18.30
Star Trek, SF-serie
■ BRT 1 - 20.25
Helden, film
■ BRT 1 - 22.05
Première-extra
■ BRT 2 - 19.00
Villa Tempo, show
■ BRT 2 - 20.15
Mr. Dynamite, dok. over Alfred Nobel
■ BRT 2 - 21.40
Horizon, wetenschap. info
■ Ned. 1 - 19.00
Peppino, serie
■ Ned. 1 - 20.28
Op naar de topshow
■ Ned. 1 - 21.30
Golda, nieuwe serie
■ Ned. 1 - 22.20
Hier en nu, info
■ Ned. 1 - 22.55
In Blauwkapel, over meditatie
■ Ned. 1 - 23.20
Cheers, serie
■ Ned. 2 - 19.12
Op volle toeren, show
■ Ned. 2 - 20.00
Wondere wereld, wetenschap. info
■ Ned. 2 - 20.25
Huwelijkscarrousel, blijspel
■ Ned. 2 - 22.45
Lasten en lusten, praatshow
■ Ned. 2 - 23.50
Scars of Dracula, griezelfilm

Een film per dag

Zaterdag 1 dec.

Ninotchka

Amerikaanse speelfilm uit 1939 (zw.-w.). De koele Russische gezante Ninotchka wordt naar Parijs gestuurd om drie uit de band springende Russische handelsattachés tot de orde te roepen. Zij ontdekt er een „andere wereld" en wordt verliefd op een zorgeloze vrijgezel... **(Ned. 2 om 23 u. 15).**

Zondag 2 dec.

De zuiverste nacht

Gedurende een nacht wordt een ploeg van zes schoonmakers in een gebouw gevolgd. Het groepje bestaat uit een heterogeen gezelschap, zoals een gepensioneerde man, een jeugdige werkloze, iemand die af en toe werkt, enz... **(BRT 1 om 20 u. 35).**

Maandag 3 dec.

Tout le monde il est beau, tout le monde il est gentil.

Franse satire uit 1972. Christian Gerber, een radioreporter slaagt erin een exclusieve reportage te maken over een Zuidamerikaanse rebellenleider. Kollega's knoeien echter met de bandjes... **(RTBF 1 om 20 u.).**

Dinsdag 4 dec.

Psycho.

Hitchcocks thriller uit 1960. In een opwelling steelt de modelbediende Marion Crane een belangrijk bedrag en vlucht ermee naar haar vriend die zwaar in de schulden zit. Onderweg stopt zij aan een motel om er de nacht door te brengen. Die nacht wordt Marion met messteken vermoord. **(RTBF 2 om 21 u.).**

Woensdag 5 dec.

De Beul.

Spaanse film uit 1963 (zw.-w.). José Luis en zijn kollega Alvarez moeten in de gevangenis het lijk gaan ophalen van een gevangene die terechtgesteld werd door de beul Amadeo. José Luis geeft de beul een lift en luistert verbaasd naar diens verhaal over zijn werk... **(BRT 2 om 20 u. 15).**

Donderdag 6 dec.

The private life of Sherlock Holmes.

Amerikaanse film uit 1970. In de gewelven van een oud gebouw vindt men in een kist die ooit eens toebehoorde aan dr. Watson, de arts en kroniekschrijver van Sherlock Holmes, een manuskript waarin vier geheimzinnige misdaden vermeld zijn die nooit gepubliceerd werden omwille van hun delikaat karakter... **(RTL om 21 u.).**

Vrijdag 7 dec.

Helden.

Amerikaanse film uit 1977. Jack wordt in een inrichting verpleegd vanwege zijn traumatische ervaringen in Vietnam. Hij besluit uit de inrichting te vluchten om samen met drie andere ex-Vietnam-soldaten een projekt op te zetten waarmee hij fortuin hoopt te maken... **(BRT 1 om 20 u. 25).**

Nieuw op het scherm

Ann Christy

Men moet in dit land blijkbaar dood zijn om gewaardeerd te kunnen worden. De BRT zet de onlangs overleden Ann Christy in de bloemen en in het licht aan de hand van interviews, foto's, archiefbeelden enz. De bindteksten zijn van haarzelf. **(Maandag 3 dec. om 21 u. op BRT 1).**

Cheque gestolen...

Miel Louw besteedt in zijn verbruikersmagazine „Wikken en wegen" aandacht aan gestolen cheques. **(Maandag 3 dec. om 21 u. 45 op BRT 1).**

Solidariteit

„Solidariteit" probeerde twee ideeën samen te doen gaan die niet bij elkaar passen: de westerse opvatting van vrijheid en het Russische idee van socialisme. Dat is het gegeven dat als achtergrond dient voor een portret van Lech Walesa en de vakbond „Solidariteit" in het Britse tv-spel „De kwadratuur van de cirkel". **(Dinsdag 4 dec. om 21 u. 10 op BRT 1).**

Proeven

In vorige van deze rubriekjes hebben we al gewezen op de vaak kloosterlijke, middeleeuwse afkomst van het merendeel van ons hedendaagse lekkers. Dit wil evenwel niet zeggen dat we van de toentertijdse monniken absoluut veelvraten en drinkebroers mogen maken.

NEE, zij zijn veeleer uit noodzaak tegelijk de scheppers en de verspreiders van de meest verfijnde eetgewoonten van dit kontinent geweest. Want dat wel, onze gastronomie is beslist van monastieke oorsprong.

Het was namelijk het strenge regime dat de orden zich oplegden (brood, wortelgewassen, kruidgewassen, geen vlees, een weinig gevogelte, wel kaas), dat de religieuzen verplichtte de spijzen smakelijker te maken, wilden ze niet bezwijken bij gebrek aan eetlust, of liever, van honger uit afkeer. En „lekker eten", daar hielden ze wel van, dat maakte ten slotte ook het vasten des te boetvaardiger.

De monniken waren kleine eters en gedurende vele maanden van het jaar zelfs beroepsvasters. Maar ze waren wel grote producenten van graangewassen, vruchten, honig, melk, enz. En wat konden zij, buiten een matig naleven van 't gebod van de naastenliefde, anders dan hun voorraden en culinaire kennis aan de man te brengen (de konserveringstechnieken waren toen vrijwel onbestaande)?

Een verhelderende vaststelling maakte Raymond Dumay in zijn „De la gastronomie française" (Parijs 1969). Daarin zegt hij dat de grote gastronomische pleisterplaatsen eertijds de kloosters en abdijen waren... en dat het geen toeval kan zijn dat de kaart van de hedendaagse restaurants met twee en drie sterren, op enkele uitzonderingen na, precies samenvalt met de wegen van de middeleeuwse gastronomie.

Ja, uit een geest van gestrengheid en soberheid groeide de zin voor lekker eten. De monniken waren er de wegbereiders van, vaak onbewust en bijna altijd ongewild. Wij zijn hun zeer welbewuste en al te welwillende erfgenamen. Op het gebied van bier, wijn en sterkere alkohol ligt het wel wat genuanceerder, daarin waren de paters ook aktieve voorbeelden, daarover wel eens later.

Weten

Sinds 1979 vormt de European Currency Unit, beter gekend als de ECU, de spil van het Europese Monetaire Stelsel. Een vrij technische aangelegenheid waar weinigen onder ons een boodschap aan hebben. Toch zeggen specialisten dat de ECU in de nabije toekomst ons financieel leven zal bepalen en in 1984 een doorbraak heeft gemaakt naar het partikuliere geldcircuit.

EEN poging tot verklaring. De ECU is een Europese „mand-eenheid" bestaande uit gewogen hoeveelheden van de munteenheden van de Lid-Staten en weerspiegelt het relatieve „gewicht" van de nationale ekonomieën. Sinds 15 september behoort ook de Griekse drachme tot de mand van Europese deviezen zodat de samenstelling van de ECU gewijzigd moest worden.

De ECU wordt gebruikt voor het opstellen van de Europese begroting en de balans van de Europese Investeringsbank. Verder wordt de ECU gebruikt door centrale banken voor de verrekening van onderlinge betalingsverplichtingen. De ECU heeft een doorbraak gemaakt in het partikuliere geldcircuit en is nu de derde meest gebruikte valuta op de markt van Euro-obligaties.

Ook ondernemers zijn de voordelen van de Europese valuta niet ontgaan. Sinds 1980 maakt de Franse multinational Saint-Gobain gebruik van de ECU als interne verrekeneenheid om een beter overzicht te krijgen van zijn transakties en balansen.

Daarnaast wordt de ECU onder meer nog gebruikt voor een levensverzekering in Italië, spaarboekjes in Luxemburg, de lonen voor grenswerkers, gastarbeiders en mensen met een zelfstandig beroep die af en toe in het buitenland werken. Een spaarrekening in ECU zou bovendien een garantie tegen eventuele nadelige wisselkoersschommelingen betekenen. Een ECU is zo'n 54 Bfr. waard.

ACCIPITER

De haevick die zopas nog duyven sloeg heeft flucks de bortjes nu verhangen: instee de kruysracketten te verlanghen agt Swaelen het daervoor te vroeg.

Onthouden

Verborgen armoede is in deze krisistijd geen onbekend begrip. Met „verborgen analfabetisme" ligt het wel even anders. Immers, sinds de invoering van de schoolplicht in 1914 lijkt het ons vanzelfsprekend dat iedereen kan lezen en schrijven.

TOEN in 1962 de Unesco een onderzoek instelde naar de omvang van het analfabetisme in de geïndustrialiseerde landen, verklaarde de Belgische regering even officieel als lakoniek dat er hier geen ongeletterden meer waren.

Maar toen in 1978 de BRT-radiomagazine Aktueel een aflevering wijdde aan het analfabetisme bij de rekruten van ons leger, bleken jaarlijks zowat 175 van hen niet naar behoren te kunnen lezen of schrijven. Deze cijfers gekoppeld aan de bevindingen van de eerste alfabetizeringsprojekten die hier sinds 1979 gerealizeerd werden, gaven voor Vlaanderen een onthutsend totaal-aantal analfabeten van om en nabij de 200.000 (dit zijn realistische schattingen, omdat heel precieze getallen onmogelijk op te stellen zijn).

De gevolgen van dit analfabetisme zijn uiterst schrijnend, zowel op materieel, sociaal, menselijk als familiaal vlak. Niet voor niets behoort het grote merendeel van de ongeletterden tot de kansarme lage inkomenklassen van werklozen en ongeschoolde arbeiders. Deze faktoren en kwetsbaarheid en minderwaardigheidsgevoelens doen bij hen een defaitisme ontstaan dat hun situatie uitzichtloos en onontkoombaar lijkt te maken.

Nochtans hoeft dit niet zo te zijn. In 250 „lees- en schrijfgroepen" van diverse alfabetizeringsprojekten in Vlaanderen trachten nu 1.500 ongeletterden de kloof die hen scheidt van het volwaardig deelnemen aan het maatschappelijk leven te overbruggen. Wie aan deze groepen financieel of educatief wil meewerken, of wie een analfabeet wil motiveren om zijn drempelvrees naar deze groepen te overwinnen, kan daarvoor terecht bij de vzw Alfabetizering Vlaanderen, Werf 8, 9330 Dendermonde, telefoon 052-22.02.41.

Meespelen (58)

Wij ontvingen negen korrekte antwoorden op onze opgaven *„Meespelen (56)".* Wij geven ze kort: (1) Risquons-Tout; (2) 20 florijnen; (3) 1850; (4) 1852; (5) Pieter De Decker, (6) Kommissie der Vlaamse Grieven.

Ons boekenpakket gaat deze keer naar de heer Renaat De Clippeleir, Diestsesteenweg 104/b. 25 te 3202 Linden. Van harte proficiat!

Hierna volgt evenwel een nieuwe opgave, de 58ste in onze reeks. Lezers die menen de oplossingen te kennen, gelieven deze in te sturen naar *„WIJ, «Meespelen (58)», Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.* U maakt kans een aantal boeken van ons als geschenk te ontvangen. Wij verwachten deze inzendingen wel vóór maandagavond 10 december.

Veel geluk.

TERUG naar een niet zo ver verleden, de periode 1884-1914. Gedurende deze drie decennia waren homogeen-katolieke regeringen aan het bewind in België.

Het was ook een biezonder belangrijke faze in de organizatorische en ideologische ontwikkeling van de katolieke partij. Er was de oprichting van een konservatieve en konfessionele Katolieke partij, onder het voorzitterschap van ... (persoonsnaam) (1) in 1884, de zgn. „Fédération des Cercles et des Associations". Voorts was er de stichting van de „Belgische Volksbond" („Ligue démocratique belge") in... (jaartal) (2), onder invloed van de encycliek Rerum Novarum door J. Helleputte en... (persoonsnaam) (3). Met als doel: de organizatie van de arbeiders in beroepsverenigingen met het oog op een koöperatieve herinrichting van de samenleving, dit is de zgn. „Gildenbeweging".

Ook noteren we de vervanging van de vroegere tegenstelling tussen liberaal-katolieken en ultramontanen door een groeiende tegenstelling tussen konservatieven en kristen-demokraten. De meningsverschillen tussen bepaalde kristen-demokraten en de konservatieve Katolieke partij, o.l.v.... (persoonsnaam) (4) leidde in 1893 zelfs tot de oprichting van een onafhankelijke kristelijke volkspartij, o.l.v. ... (persoonsnaam) (5).

De evolutie van de liberale partij op haar beurt werd grotendeels bepaald door o.a. een toespitsing van de tegenstelling tusen doctrinairen en progressisten, n.a.v. het probleem van de invoering van het algemeen stemrecht. We zien ook de afscheuring van de progressieve liberalen, die o.l.v. ... (persoonsnaam) (6) een „progressistische partij" oprichtten in 1887, waarvan een deel in 1894 overging naar de BWP.

De eenheid onder de liberalen werd in 1900 bewerkstelligd door ... (persoonsnaam) (7).

Aan u, beste lezer, om de opengelaten namen en jaartallen in te vullen. Een goede speurneus is natuurlijk noodzakelijk.

Door de Nederlanden op zoek naar

St.-Maarten, St.-Niklaas en de anderen

Het terechte geloof van kinderen en andere mensen in een goede sint trotseert de eeuwen. Onze posterijen waren in 1983 de schakel tussen 68.500 kinderen en de heilige man. Evenveel antwoorden werden teruggestuurd. Een initiatief dat de post met een perscampagne aanmoedigt, haar commerciële dienst nog wel. Want zo luidt het in de persinfo: „...op een brief kleef je 12 fr. postzegels." Voor wie het cijferen verleerd heeft brengt de sint wel een rekenmachientje...

IN het vooruitzicht van 6 december een aards bericht over een hemelse aangelegenheid. Door de Nederlanden op zoek naar St.-Maarten, St.-Niklaas en de anderen. De anderen?

Liefdadig

Tussen 11 november en het eindejaar beheersen de suikerheiligen de kalender. De commercie heeft onder druk van de rinkelende kassa echter voor een ergerlijke verschraling gezorgd want na jaren van strijd schijnt de gewezen bisschop van Myra de troon veroverd te hebben ook al werd hij door Rome van de heiligenkalender geschrapt. Wie het hardst weerstand biedt is onze goede bisschop St.-Maarten.

Met uitzondering van Zeeland wordt St.-Maarten in alle Nederlandse provincies gevierd. Het sterkst in Noord-Holland waar licht-ommegangen en St.-Maartensvuren nog steeds tot de levende gewoonten behoren. Van deur aan deur en naar „goede gaven" vragend zingen kinderen liedjes als: „Sinter Maarten is zo koud, geef hem een turfje of een hout om zich te warmen met zijn blote armen."

Rond Hilversum en Utrecht verkleden kinderen zich op 10 november met staf en mijter en worden eigenaardig genoeg „sinterklazen" genoemd, ook al zingen ze St.-Maartenliedjes. In Brabant en Limburg werd tot voor de Tweede Wereldoorlog nog druk gefakkeld of geflakkerd. Oud en jong dansten rond grote vuren waarna men met fakkels door de velden en de boomgaarden liep.

Wodan...

Ook bij ons knoopt men meer en meer terug aan bij deze St.-Maartensvuren, een gebruik dat stamt uit de grauwe nevelen van een ver verleden. Ter ere van Wodan, de Germaanse krijgsgod, werden brandstapels ontstoken en gaven geofferd. Wodan was wel degelijk de voorloper van de goede sint want op de kortste dag van het jaar reed hij op een schimmel door het land, deelde geschenken uit aan de goeden en berispte hen die zich niet voegden...

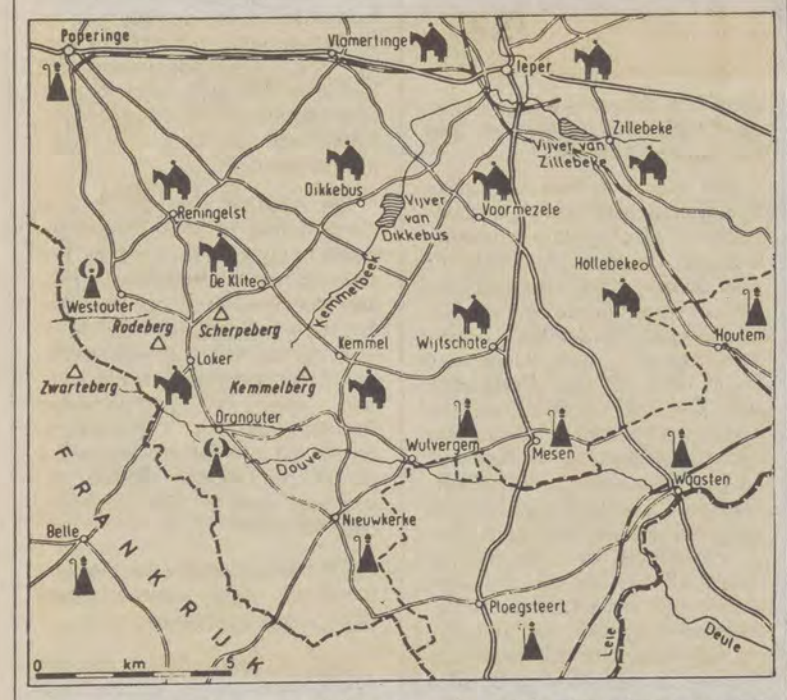

Voer voor sociologen en folkloristen, de goede sinten-kaart van het Westvlaamse Heuvelland.

Ook Vlaanderen is steeds een St.-Maartensland geweest, de streek van Aalst en Dendermonde en de Westhoek behoren tot de hardnekkigste gewesten en de St.-Maartensvuren stoken is er ook altijd bijgeweest net zoals in Olen, Retie en aan de Vlaamse kust te Koksijde, Nieuwpoort en Duinkerke. Maar ook in Beauvoorde is het ritueel springlevend en in Ieper waar feestelijkheden van jaar tot grootser worden. Ook in Eupen en Malmédy en op enkele plaatsen in Wallonië verovert St.-Maarten opnieuw zijn vergane glorie.

St.-Maarten is ook een Europese heilige. Kenners hebben geteld dat in Frankrijk — toch de oudste dochter van de Kerk — meer dan 400 kerken of kapellen aan hem zijn gewijd en dat 500 dorpen of gehuchten zijn naam dragen. In honderd kerken van het calvinistische Nederland staat St.-Maarten op de hoogste sokkel, maar ook in andere landen van de Gemeenschap wordt hij vereerd. Tot in Hongarije...

Bij ons in Vlaanderen vieren 300 parochies hem als hun heilige, 70 kerken zijn aan hem gewijd waarvan 40 in Brabant en dan vooral in de oude Romaanse nederzettingen. Als dat geen adelbrieven zijn? Daartegenover staat de ongebreidelde commercializering van St.-Niklaas die in sommige centra reeds in september met veel poeha zijn intrede doet. Zo ergerlijk dat de boutade van Wim Kan: „St.-Niklaas: de heilige van de middenstand" veel waarheid bevat.

Op onze zoektocht naar „de anderen" moeten we naar de Waddeneilanden waar „oude sinterklaas" gevierd wordt, een nogal onbisschoppelijke maskerade waarbij het volwassen mannelijk deel van de bevolking vrouwen en meisjes in het donker probeert te knijpen. De jacht van deze „klaasomes" staat in schrille tegenstelling tot het onschuldige kinderfeest. Of toch niet?

Sommigen die het denken te weten menen in het hele gebeuren seksuele elementen te ontwaren. Zo zou het gooien van pepernoten voor brave kinderen en het gebruik van de roede voor de stoute kinderen vruchtbaarheidstekenen zijn en het (sinterklaas)kapoentje niets met ondeugend te maken hebben maar een gesneden vetgemeste haan...

Op deze postkaart uit 1912 staat de zeemzoete Engel Gabriël zoals hij in Dranouter-Westouter aan huis komt. **(archief De Speelberg)**

Néklôsmârt

Misschien heeft de liederlijke stoeipartij op de Wadden ook iets te maken met de Verliefdenfoor te Aarlen die de Néklôsmârt (St.-Niklaasmarkt) wordt genoemd en waar op speelse wijze koppels worden gevormd.

Voor een late en ietwat vreemde sinterklaas moeten we naar Grauw in Friesland. Daar is geen sprake van 11 november of 6 december maar rijden op 21 februari, de avond voor de viering van St.-Pietersstoel „Sint Piter en Swarte Pyt". Een vreemd stel en van recente oorsprong.

In Friesland is Sinterklaas van oudser een nogal wreedaardige zaak. Hanstje Plús, een soortement zwarte piet met rammelende kettingen strafte stoute bengels en gooide de brave pepernoten toe. Het vrij agressieve gebeuren liet bij kleine kinderen zo'n trauma na dat in 1905 een kleuterjuffrouw met Hanstje Plús de strijd aanbond en het feest van Sint Piter uitvond. Zodus zetten de kinderen van Grauw op 21 februari hun schoentje voor wie ze daar noemen „de broer van St.-Niklaas..."

Dat dorpsgemeenschappen plots van kinderenvriend veranderen zal wel voer voor sociologen en folkloristen zijn maar over het Westvlaamse Heuvelland dienen ze zich biezonder te buigen.

In 9 van de 14 dorpen van het Heuvelland komt St.-Maarten nog steeds op bezoek. De grootse St.-Maartensviering van het nabijgelegen Ieper heeft daar wat mee te maken. In die negen dorpen keerden aldus de lichtommegangen, de vuren en liedjes terug. De vijf zuidelijke dorpen die aan Wallonië grenzen werden versinterklaasd...

Maar in datzelfde Heuvelland deed zich een ander fenomeen voor. In twee dorpen van de regio — Westouter en Dranouter — wordt dit jaar een verloren gegane traditie weer springlevend. Daar kwam tot een kwart eeuw geleden de Engel Gabriël op bezoek, een hemels uitgedoste engel met vlerken die op kerstdagmorgen de kinderen met lekkers bedenkt.

Tip

Waar kan men rond Sinterklaas beter zijn dan in het Mechels Speelgoedmuseum waar komend weekeinde de Sint voor jong en oud te spreken is. Verder is het speelgoedmuseum elke dag van 14 tot 17 u. te beleven aan de Nekkersspoel 21 te 2800 Mechelen (015-20.03.86). En tijdens de derde gala-avond van dat museum op 15 december in de Nieuwe Stadsfeestzaal wordt kindervriend Bob Davidse doctor Ludorum causa gekroond. Het bekome hem wel.

Stef D'Hollander van de Wulvergemse Speelberg die zich de Engel Gabriel-heropstanding aantrekt daarover: „Voor het eerst in 25 jaar wordt Engel Gabriel van zolder gehaald en afgestoft... voor hij helemaal de pijp aan Maarten geeft..."

Opnieuw sport en spektakel in 't Kuipke

Zesdaagse herleeft met Sercu

De 44ste zesdaagse van Gent werd bij wijze van spreken in de spurt beslist. Frank-Orsted bleken uiteindelijk 21 punten méér verzameld te hebben dan Tourné-De Wilde en ook Clark-Doyle vochten tot in de laatste meters mee voor de overwinning. Het werd dus een spannende en sportief hoogstaande zesdaagse. Dank zij wedstrijdleider Patrick Sercu die met ijver en intelligentie werkt voor de wedergeboorte van de baansport.

BEWEREN dat het Kuipke zes avonden lang op zijn grondvesten daverde is natuurlijk overdreven. Maar er werd deze keer wel sport en spektakel geboden en er was een méér dan behoorlijke belangstelling. Sercu en zijn medewerkers verklaarden achteraf de toekomst met gematigd optimisme tegemoet te zien. Het dieptepunt zou achter hen liggen.

Sercu koos bij het samenstellen van het deelnemersveld voor pistiers, voor vakmannen. Voor mensen die op de ovalen band hun brood moeten verdienen en die er dus alle belang bij hebben spektakel te bieden. In brede kringen groeit immers het besef dat de geloofwaardigheid van de baanwielrennerij moet worden hersteld.

Verleden tijd

In hoever deze in de voorbije jaren mede is afgetakeld door de systematische inbreng van de in het vak onervaren wegrenners laten wij in het midden. De tijd dat grote wegkampioenen (Van Steenbergen, in meerdere, en Van Looy, in mindere mate, waren prototypes) ook uitblonken in het pistewerk is ver verleden. Hun opvolgers, een Eddy Merckx incluis, deden nog wel dienst als publiektrekkers zonder evenwel het spektakel echt te dienen. De afstand tussen de weg en de houten band is in de voorbije jaren nagenoeg onoverbrugbaar geworden. Patrick Sercu moet daar ook zo over geoordeeld hebben. Hij koos voor een bekwaam en evenwichtig deelnemersveld en stak het wedstrijdprogramma vol variatie. Koppelritten, dernywedstrijden, afvalling en tijdrijden: het was allemaal aanwezig en het publiek reageerde opvallend positief. Sercu heeft dus opnieuw de weg gewezen.

Prestige

De zesdaagsekoning, met 88 overwinningen zal hij waarschijnlijk nog jaren de absolute rekordhouder blijven, zal het daar wel niet bij laten. De Olympische triomf van Ilegems en de behoorlijke prestaties van de profs op de wereldkampioenschappen in Spanje hebben hem in korte tijd een onaantastbaar prestige bezorgd. Patrick wacht wel nog steeds op de eerste behoorlijke open baan in Vlaanderen maar werkt intussen toch voort te Gent. Sercu, die zeker voor jonge renners geen onverenigbaarheid ziet tussen baan- en wegwielrennerij, wil ondanks alles opnieuw zuivere pistiers kweken. Hij beseft evenwel dat men die mensen dan ook een broodwinning moet kunnen voorspiegelen. Daartoe moet de belangstelling voor het pistewerk vergroten. Maar dat kan dan weer enkel met betere pistiers. In die wisselwerking zit toekomst. Sercu weet dat en probeert iedereen te overtuigen. We hopen dat hij slaagt. Want de wielerbanen hebben altijd een bestanddeel gevormd van ons sportlandschap. Het is al erg genoeg dat men Antwerpen heeft laten verkommeren. En vermits er echt moet geïnvesteerd worden in dit bedrijf alvorens men de vruchten kan plukken bedanken de Amerikaans-Luxemburgse managers die het in de ECC-tempel momenteel voor het zeggen hebben feestelijk voor enig gebaar in de richting van het veloke. Ten slotte toch maar een sport voor de gewone man...

Patrick Sercu, ijver en intelligentie.

Jong talent kansen geven is ook de taak van Patrick Sercu. Hier het winnende toekomstkoppel Costermans-Van Slijcke. (foto Mariën)

SPORT

Sensatieopbod wordt onwelvoeglijk

Voetbal heeft rust nodig

Het heet dat er vorige zaterdag slechts 500 toeschouwers kwamen opdagen voor de wedstrijd Racing Jet Brussel—Kortrijk. Het barre weer zal daar wel voor iets hebben tussen gezeten maar toch...

DIE klub die op haar eigen ritme en met een eigen hartslag leeft in de schaduw van het Heizelstadion kan met geen andere vergeleken worden. Meest onthutsend is dat het voor de eerste klasse toch bangelijke toeschouwersgemiddelde de betrokkenen amper verontrust. Ze hadden wel op meer gehoopt maar echt achteroverdallen doen ze toch niet.

Vaste hand

Jet heeft met beperkingen leren leven en de toekomst van de klub wordt door het huidige avontuur zeker niet gehypotekeerd. Volgend seizoen zal de vereniging van erevoorzitter Carette gewoon doorgaan. Men zal ten gepaste tijde wel vaststellen in welke afdeling dit moet gebeuren. Jet wordt inderdaad met vaste hand geleid. Door beheerders die zich solidair verantwoordelijk hebben gesteld voor een eventueel tekort. Wat betekent dat zij op het einde van het seizoen uit eigen zak mogelijke schulden moeten aanzuiveren. Een uitstekende remedie dus om gekke avonturen te vermijden. Een mens, en zeker een klubleider, is doorgaans vrijgeviger met het geld van anderen dan dat van zichzelf...

We herinneren even aan die zeer eigen situatie van Racing Jet, dat terloops gezegd pech had zo'n propagandawedstrijd te spelen in een nagenoeg leeg stadion, omdat de pers momenteel bol staat van de miljoenenboetes waarmee frauderende voetbalklubs zouden worden bedacht. Anderlecht tweeënveertig miljoen, Standard vijfendertig miljoen, Antwerp ruim tien miljoen en ene Jef Jurion veertig miljoen. Geef toe, het is niet mis en we begrijpen dat er links en rechts mensen zijn die hun hart vasthouden. Trouwens, ook de kleinere klubs zouden niet ontzien worden. Ook in de tweede klasse regent het aanslagbiljetten...

Ons standpunt is gekend: de wet is gelijk voor iedereen, zelfs voor klubs en voetballers. Indien zij de bestaande wetgeving systematisch hebben verkracht is het maar terecht dat zij worden beboet. Maar ook zij hebben recht op privacy. Frauderende bedrijven worden beter ingedekt en gespaard van negatieve publiciteit. Het voetbal heeft in de voorbije maanden al genoeg klappen gekregen. Men weet nu hoe de vork aan de steel zit. Het is genoeg geweest. Het wordt de hoogste tijd dat men opnieuw aandacht besteedt aan het gebeuren op het veld, aan het spel, aan het spektakel. Het opbod in sensatienieuws tussen een aantal serieuze kranten mag nu eindelijk eens ophouden. Of zullen ze uiteindelijk luidop toegeven dat ze eigenlijk niet meer weten wat over voetbal als sport nog te schrijven. Het begint er wel op te gelijken.

Moeilijke tijden

In het voorbije weekend was er anders weer voldoende herrie rond de scheidsrechters. Dat Costantin in Waregem met geel en rood goochelde was niet abnormaal. Er werd al geruime tijd niet meer gesproken over de man en zulks valt hem zwaar. Maar dat Deflem in Brugge—Standard in de knoei zou geraken met de buitenspelregel en dat Magerat in de Wase derby tussen St.-Niklaas en Beveren terugdeinsde voor zijn verantwoordelijkheid deed ons omstreden scheidsrechterkorps toch weer geen goed. De refs hebben dan geen last met de ijverige belastinginspekteurs maar beleven nu toch al twee seizoenen lang moeilijke tijden. Ook in dit milieu moet de rust node terugkeren.

Met M(aigret). Van Nieuwenborgh naar China

Ferdinand Verbiest: missionaris of spion

Heel wat journalistieke artikels zijn, wanneer ze een speciale „boekmantel" om de verbale schouders krijgen, de moeite waard om achteraf in een gebundelde vorm naar het lezerspubliek te worden doorgeschoven. Trouwens, in de literaire essayistiek bij voorbeeld is menig belangrijk boek het herwerkt verlengstuk van een soms gedurende vele jaren in diverse kranten verschenen rubriek of column.

MARCEL Van Nieuwenborgh die verbonden is aan de kultuurredaktie van „De Standaard" heeft de voorbije jaren op dit terrein met sukses een paar van zijn krantenartikelen-reeksen de boekmetamorfose laten ondergaan.

Vlaming in China

In 1977 verscheen bij De Clauwaert zijn aangevulde en bijgewerkte reportage uit „De Standaard" onder de titeld „China, vermoed ik", een reeks waarvoor hij in 1979 de „Prijs van de Vlaamse Journalistenklub" ontving. En vorig jaar verscheen bij dezelfde uitgever zijn „Zonsondergang met palmen", een bundel reisverhalen die ook eerder voor de krant waren geschreven en die zijn kollega Gaston Durnez typeerde als „de roman van een periode uit onze bewogen tijd. Ansichten van liefde en dood."

Deze „Zonsondergang met palmen" wordt voor zowat met de helft (twee lange hoofdstukken) gevuld met China-ingrediënten.

En het nieuwste boek van Marcel Van Nieuwenborgh, het zopas bij de Brugse uitgeverij Tabor verschenen „Ferdinand Verbiest: Missionaris of spion", voert ons zoals dat reeds het geval was in zijn „China, vermoed ik", opnieuw geheel naar het voor ons Westerlingen nog steeds zo mysterieuze land uit het oosten.

De auteur heeft met zijn ongewoon Verbiest-boek wellicht het meest menselijke portret van deze op 9 oktober 1623 in het Westvlaamse Pittem geboren en via zijn China-jaren beroemd geworden Jezuïet, geschreven. Van Nieuwenborgh stelt in zijn woord vooraf dat het gebrek aan geschriften van Verbiest op het vlak van zijn diplomatieke aktiviteiten veel (wellicht blijvende) vraagtekens veroorzaakt en dat zelfs het raadplegen van een niet onaanzienlijk aantal werken die enige verduidelijking zouden kunnen brengen er toe leiden dat wat in „Ferdinand Verbiest: Missionaris of spion" wordt beweerd nog voor een belangrijk deel een gissen en vermoeden blijft.

Rehabilitatie

Ons inziens is het bij het schrijven van dit boek Van Nieuwenborgh vooral te doen geweest om een soort van Verbiest-rehabilitatie, zeker in de optiek van wat in het huidige China over deze Vlaamse missionaris wordt geschreven en gedacht. De auteur legt wel geen speciale nadruk op de smeekbede die Verbiest vanop zijn sterfbed in het voorjaar van 1688 tot de regerende Chinese keizer Kangxi richt, maar wellicht hecht hij dan toch veel waarde aan deze woorden van een stervende: „Ik sterf tevreden daar ik bijna mijn hele leven heb doorgebracht in dienst van uwe majesteit. Ik bid uwe majesteit, na mijn dood, hieraan te denken: dat ik, met alles wat ik gedaan heb, geen andere bedoeling heb gehad dan in de persoon van de grootste keizer van het Oosten, een beschermer te geven aan de meest heilige godsdienst ter wereld." Daar tegenover staat dan de tekst die onder het trefwoord Verbiest te vinden is in het in januari '82 in Shangai verschenen „Beknopt woordenboek voor Sociale Wetenschappen", een naslagwerk uit het post-Mao-tijdperk waarin Verbiest niet alleen wordt omschreven als een „katoliek missionaris van de jezuïetenorde die in het begin van de Qing-dynastie in 1659 naar China kwam, aanvankelijk missioneerde in Xian, diverse funkties aan het keizerlijk hof bekleedde, werkte aan de heruitgave van de kalender, astronomische instrumenten ontwierp en belast werd met het toezicht op het gieten van kanonnen maar tevens als tolk van de gelegenheid gebruik maakte om van 1675 tot 1676 aan de Tsaristisch-Russische gezant Spathary militaire en politieke informatie betreffende de Qingregering te onthullen." Deze tekst met het negatieve „orgelpunt" is trouwens ook terug te vinden in de uit 1979 daterende grote officiële Chinese encyclopedie, de Cihai („De zee van woorden"). De Chinezen hebben dus met één golfslag het Verbiest-standbeeld omvergehaald.

Rare vogel

Van Nieuwenborgh tracht op zijn beurt een paar feiten in een juister daglicht te stellen en aan Verbiest de eer te geven die hem toekomt.

De figuur van de Russische gezant, Nicolai Gavrilovitsj Spathary, een man die stamt uit een onbekende adellijke Roemeense familie en die in Roemenië een greep naar de troon deed (wat mislukte en waarbij hem op bevel van de regerende prins de neus werd afgesneden), loopt als een rode draad door het boek. Spathary kreeg van Tsaar Alexis Michaëlovitsj als belangrijkste opdracht goede en veilige wegen te zoeken om vanuit Rusland Peking te bereiken. Verbiest kwam als tolk met deze rare vogel in kontakt en zag in hem dadelijk de aangewezen persoon om via zijn informatie en bemiddeling voor de Europese missionarissen die naar China zouden komen een gemakkelijke landroute uit te stippelen.

Verbiest zelf had aan den lijve ondervonden hoe moeilijk het was om heelhuids Peking te bereiken (een tijdgenoot-konfrater van hem, de Mechelse Jezuïet Philippe Couplet, maakte de volgende pijnlijke balans op: van de 600 missionarissen die in Verbiests tijd vanuit Europa naar China zijn vertrokken, zijn er nauwelijks honderd aangekomen), en de kontakten die hij met Spathary heeft gehad zijn wellicht voor het grootste deel tot zijn streefdoel om een nieuwe door Siberië lopende reisroute in kaart te brengen, te herleiden.

Alle moeilijkheden en misverstanden die verbonden zijn aan deze grote Verbiestdroom worden door Van Nieuwenborgh in hun juiste kontekst geplaatst, tenminste voor zover deze feiten in hun ware toedracht te achterhalen zijn.

Hierover verder in detail treden is niet wenselijk, daar moet men „Ferdinand Verbiest: Missionaris of spion" voor lezen, een knapgeschreven reportage die je in één adem — als 'n spannend politieverhaal — leest. Van Nieuwenborgh beoefent hiermee een genre dat in onze lage landen niet voldoende gewaardeerd of au sérieux genomen wordt. De lektuur van zijn meeslepend boek laat je achter met een nog grotere honger naar zijn nieuwe speurtochten door China.

Satirev

— Zonsondergang met palmen. Uitg. De Clauwaert te Korbeek-Lo, 375 fr.
— Ferdinand Verbiest, missionaris of spion. Uitg. Tabor te Brugge, 395 fr.

Griekse volksmuziek van alle tijden

Maria Farantouri in Vlaanderen

De volksmuziek heeft altijd een aparte plaats ingenomen in het Griekse traditionele lied. Natuurlijk heeft de charme van dat bruisende mediterane er wat mee te maken, maar de politieke geladenheid en de poëtische zeggingskracht hadden ongetwijfeld een groot aandeel.

HET heeft allemaal nog weinig met de Griekse Oudheid te maken behalve het feit dat de zucht naar demokratie (na tien jaar kolonelsregime) aan een ver groot verleden herinnert terwijl wijsheid, poëzie en belangstelling voor wat er gebeurt van alle (Griekse) tijden is. En dat is ook wat inhoudelijk mee te maken valt bij de beluistering van Maria Carantouri's recente elpee (samen met Zulfu Livanelli). Plaat die de Edison kreeg van de Duitse Platenrecensenten, en die ook bij ons in de belangstelling is met het optreden van Farantouri maandag e.k. (3 dec.) in t'Stuc te Leuven.

Farantouri was eerder reeds in ons land, toen samen met Mikis Theodorakis. Haar muziek ligt veraf van Melina Mercouri's „Enfants du Pirea", de commerciële melodieën van Hadjidakis die door Nana Mouskouri de wereld worden ingezongen, of andere „toeristische" muziek. Hoewel deze hun verdienste hebben, omdat ze eind van de jaren vijftig en later de Griekse liedjes opnieuw in de belangstelling brachten. Net als Anthony Quinn die voor het oog van miljoenen in de film „Zorba de Griek" de Sirtaki danste. Farantouri's muziek ligt in de lijn van de pioniers Nikos Skalkottas en Petros Petridis, die hun klassieke scholing ten dienste stelden van de volksmuziek en hun werk integreerden in het sociale en politieke gebeuren in hun land. Deze elementen, samen met Theodorakis in het achterhoofd, de teksten van Lefteris Papadopoulos en de gedichten van Nazim Hikmet waren de bouwstenen van twaalf prachtige liederen. En ze betekenen alvast muzikaal en artistiek de verzoening tussen de Griekse levensliederen en de Turkse epische en Khoptische tradities (uit bij Indisc te Strombeek-Bever, op Plane-label, Dortmund I, DBR).

Sergius

4 nieuwe bundels

Najaar '84, rijke poëzie-oogst

Waar er de jongste jaren in Vlaanderen nauwelijks nog van een betekenisvolle poëzie-oogst mocht gewaagd worden, is dit voor dit najaar wel het geval. Er verschenen nu — kwasi gelijktijdig — een aantal bundels van een opvallende kwaliteit. We brengen er hier voorlopig vier, zodat we later op andere zullen terugkomen.

EEN ander verheugend feit is dat het Gentse Poëziecentrum erin geslaagd is de reeds lang bestaande reeks „Bladen van de Poëzie", die vroeger bij het nu failliete Orion verscheen, van de ondergang te redden. Meer nog, de pas gepubliceerde afleveringen zijn zowel naar inhoud als naar uiterlijk aanzienlijk beter dan voorheen het geval was.

Lut De Block

De bundel „Vader" van de jonge Lut De Block is een verrassend gaaf debuut dat in de Yang Poëziereeks verscheen en eerder bekroond werd met de Yang Poëzieprijs. De aangrijpende titelcyclus refereert wel enigszins aan een gelijkaardig poëem van de tragische Britse dichteres Sylvia Plath, maar heeft toch een eigen diep doordringende klank, die een eventuele verwijzing weer ongedaan maakt.

De andere gedichten spreken vooral aan door hun fris en suggestief beeldend vermogen en verfijnd zuinige taalbeheersing, soms op het speelse af. De bundel raakt geen nieuwe tematiek of poetica aan, maar vernieuwt de eigentijdse lyriek toch met een kernachtige spontaniteit en het vermogen om gevoeligheid en helderheid harmonieus te laten samenklinken in een pretentieloze maar doortastende taal. Deze bundel brengt een geluid dat na de abberaties van de zogeheten Nieuwe Romantiek mag gehoord worden.

Dirk van Bastelaere

„Vijf jaar" van Dirk van Bastelaere (Sint-Niklaas, 1960) is zonder meer het belangrijkste poëziedebuut van dit jaar. Het is een mooie Soethoudt & Co-uitgave, waarvan fragmenten reeds eerder terecht bekroond werden met de Basiel De Craene Prijs 1982 en de Poëzieprijs van de Vlaamse Club Brussel in 1983.

Van Bastelaere schrijft een sterk geëmotioneerde poëzie zonder enige zweem van zwakte, maar met een merkwaardige soberheid in de middelen. Zijn taal is vaak koel konstaterend, scherp en trefzeker direkt, maar met een onderhuids krachtig doorzinderende spanning. Zijn gedichten zijn een roekeloos en toch beheerst uitgraven van zintuiglijke werkelijkheden en een vaak pijnlijke bewustwording tot diep in de wortels van het gevoelservaren. Een andere kenmerk van deze poëzie is haar ritmische, soms hortende doch altijd meeslepende gedrevenheid en gedragenheid, oordeelkundig geschraagd door expressieve beelden vol nauwgezette waarnemingsernst. Ook hier mag men van geen wezenlijke vernieuwing spreken, wel van een onmiskenbaar groot poëtisch vermogen en een doortastende kwaliteit die „Vijf jaar" en het talent van de dichter meteen een vaste plaats doen verwerven in het landschap van onze hedendaagse poëzie.

Roel Richelieu van Londersele

„Een nagelaten liefde", Bladen van de Poëzie, Poëziecentrum, is de vijfde dichtbundel van de 32-jarige Gentenaar Roel Richelieu van Londersele, die ook reeds een verhalenbundel en een korte roman schreef, en daarnaast ook als plastisch kunstenaar aktief is. Hij werd door Hugo Brems opgenomen in de bekende bloemlezing „Nieuwe Romantiek", maar zelf heeft hij daar wel enkele bezwaren tegen.

De nieuwe bundel is o.i. de meest ingetogen en zuiverste die de auteur tot dusver bracht. Hij is onmiskenbaar romantisch door de individuele op eenzaamheid gerichte subjektiviteit. Maar de verwoording verzinkt nooit tot gratuite gevoeligheid. Dat vermijdt de dichter ook door een originele opbouwtruuk die de twee cycli van zijn bundel handig door elkaar verweeft. Op de linkerbladzijden een inderdaad eerder gevoelige liefdeslyriek in de a-gedichten (verder geen titels), die op de rechterbladzijden in de b-gedichten ondervangen wordt door een meer afstandelijk ook schrijnend afstand nemend tegengewicht. De taal van deze poëzie is sekuur en puur, vol gelaten ritme en melodie en funktionele beelden die met veel gevoel voor nauwkeurige zeggingskracht in de struktuur van de gedichten geïntegreerd worden. Deze verstilde, soms droefgeestige maar nooit echt pessimistische getuigenis-poëzie is in haar genre een opmerkelijke prestatie van dichterlijke zelfbeheersing zonder de intense gevoelsgeladenheid te verraden.

Adriaan De Roover

Na jarenlang zwijgen stapt Adriaan De Roover (1921) met zijn „Als een mes in een huis vol gekken" (Bladen van de Poëzie, Poëziecentrum) op overtuigende wijze terug op de Pegasus.

De Antwerpse dichter behoorde reeds ruim drie decennia geleden tot de belangrijke groep rond het tijdschrift „De Tafelronde" en had zich met zijn „2 × over poëzie" (Bladen van de Poëzie 1955) toen al aangemeld als een scherpzinnig observator van de moderne dichtkunst. Zijn poëzie evolueerde van een persoonlijk vertolkt post-expressionisme tot een bewust experimenteel werken, wellicht vanuit zijn interesse voor de jazz enigszins aanleunend tegen de beatgeneratie.

In de aanvangszin van de nieuwe bundel situeert De Roover zijn terugkeer typerend en zelfzeker: „Ik spreek nog steeds dezelfde taal." De slotzin daarentegen is onnodig ontluisterend: „Mij treft geen enkele schuld / ik ben al lang geen dichter meer."

Dit laatste wordt door de gedichten zelf ontkend, niet alleen door hun aanwezigheid, vooral door hun kwaliteit. De dichter blijft het experimentele idioom trouw, maar met een meer verzadigde en poëtisch mildere instelling. De gedichten zijn ook zachtmoediger van toon en toegankelijker dan voorheen. Maar aan woordkracht en innerlijke spanning hebben ze niets ingeboet, integendeel. Het is zonder meer groots hoe De Roover erin gelukt een lyrische bewogenheid weet onder te brengen in feilloos gave strukturen met aangrijpende beelden en gedurfde taalvondsten. En hoe virtuoos die ook zijn, nergens gaan ze zich te buiten, altijd blijven ze rationeel dienstbaar aan de verbeelding, de poëtische ervaring en de sterke zeggingskracht. Zelden gebeurt het dat men als lezer gedreven wordt een dichtbundel in één ruk uit te lezen. Deze sublieme louteringsbundel is een in en voor onze poëzie verheugend weerzien.

Nic van Bruggen

Lut De Block

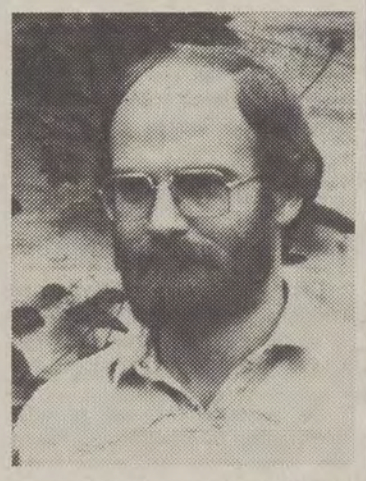

Roel Richelieu van Londersele.

OP DE BARRIKADEN

Het verhaal van de Vlaamse Natie in wording

Een lees- en kijkboek over 30 jaar binnen- en buitenlandse politiek, met centraal daarin de Vlaamse beweging. Groot formaat, 392 blz., meer dan 300 foto's en grafieken. Geschreven door het journalistenteam van het weekblad "Wij", met voor- en nawoord door F. Van der Elst.

Te verkrijgen aan 800 F bij VNS, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel, tel. 02/219 49 30.

Van 10 tot 17 december

Wij-werfweek in de arr. Kortrijk en Mechelen

Het kan niet ontkend: er roert wat op het Wij-werffront. Na een experiment in het arr. Brugge treden meteen twee arrondissementen aan met een WIJ-werfweek: Kortrijk en Mechelen.

Beide arrondissementen koesteren hoge verwachtingen en hebben hun diverse afdelingen reeds gemobilizeerd. Vraag is hoe zullen de kaderleden antwoorden. Ondervraagd over de gooi zijn beide arrondissementen zeer duidelijk.

Kortrijk: „Niet te geloven zul je zeggen, maar wij hopen 200 nieuwe abonnementen in die week bij te maken."

Arr. Mechelen: „De vijf gewesten van ons arrondissement zullen trachten hun streefnorm te behalen. Voor het gewest Heist is dat 40, voor Klein-Brabant 30, gewest Mechelen-Vaartland 45, gewest Neteland 50 en gewest Waverland 40. In totaal 205 dus!

Hoe men in Kortrijk precies zal werken werd ons niet meegedeeld maar Mechelen ontving een heus werfplan. In de handleiding staat krachtig maar zeer doeltreffend waarom de aktie zo belangrijk is:

„Wij — de spreekbuis van onze partij naar de buitenwereld toe — is immers de wekelijkse propagandist en bode, die aan huis komt om de VU-standpunten te verdedigen en toe te lichten tegen de dagbladpers in, die ons vijandig gezind is en onze stellingnamen verdraait. Zonder Wij staan we machteloos tegenover de traditionele partijen, die ons met alle middelen bekampen en ons verdacht willen maken bij onze kiezers.

Wij is het bestendig kontakt tussen onze plaatselijke leden en sympatisanten en uw inzet in de gemeente en het VU-werk in het parlement."

Wie in het arr. Mechelen mee wil werken aan de werfweek neemt tijdens de kantooruren kontakt op met het Vlaams Nationaal Centrum 015-20.95.14.

Of 's avonds met de arr. Wij-verantwoordelijke José Lambrechts, Patrijsweg 3, 2890 Schriek, 015-23.35.16.

Wij houden onze lezers op de hoogte over het verdere verloop van de werving in beide arrondissementen.

✶

Van de werf...

★ *Het is nuttig de TOP 20 van deze week met deze van vorige week te vergelijken: trekpaard Willy Alloo rukt naar de 1.000 punten op en dat een maand voor eindejaar...*

★ *Kamerlid-kwestor Jan Caudron moet zijn tweede plaats afstaan aan Hugo Roggeman die aardig uit de hoek komt...*

★ *In de sub-top spelen zich manhaftige taferelen af. Voor die hardnekkigaards is de kaap van de 200 en de 100 punten deze week overschreden.*

★ *Onderaan wordt aan de staart geschud. Senator Van Ooteghem, in het verleden zo verrassend aan de kim, verdwijnt deze week maar haakt verre van af.*

★ *Een nieuwe naam dringt zich op: Guido Calewaert uit Merksem. En dat is echt geen éénweeksvlieg.*

★ *Op de redaktie, Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel is nog steeds het spelreglement van de abonnementenslag '84-'85 te bekomen. Beter laat dan nooit!*

★ *En voor wie het nog niets wist: het is niet verboden op de WIJ-werf te komen...*

Wij – abonnementenslag 1984 - 1985

Top 20

1.	Willy Alloo, Aalst	972 p.
2.	Hugo Roggeman, Gentbrugge	390 p.
3.	Jan Caudron, Aalst	309 p.
4.	Georges Raes, Ledegem	297 p.
5.	Herman De Wulf, Wetteren	270 p.
6.	Anny Lenaerts, Wilijk	237 p.
7.	Paul Van Grembergen, Ertvelde	195 p.
8.	Willy De Saeger, Denderwindeke	150 p.
9.	VU-Assebroek	144 p.
	Jan D'Haeze	144 p.
11.	VU-St.-Ulriks-Kapelle	120 p.
12.	André Geens, Zottegem	108 p.
13.	Frans Kuijpers, Zoersel	90 p.
14.	Wim Baetens, Hombeek	81 p.
15.	VU-Zedelgem	72 p.
16.	VU-Lier	69 p.
17.	Guido Calewaert, Merksem	60 p.
	Ferre De Beuckelaer, Kontich	60 p
	Jacques Vander Haegen, Oudenaarde	60 p.
20.	Jozef De Ridder, Dilbeek	54 p.
	Bert De Cremer, Denderhoutem	54 p.

Wij REGIONAAL

De lezerskring van ons weekblad kent tal van merkwaardige „eksemplaren". Twee van hen zijn ongetwijfeld Daniel De Beul en Gilberte Braet, een echtpaar uit Ranst dat reeds jarenlang trouwe abonnees zijn op ons weekblad.

Maar dat is niet alles. Daniël verzamelt (en creëert) in zijn vrije tijd zeispreuken en Gilberte illustreert ze. Deze kombinatie geven ze in boekvorm uit. Tot nu toe verschenen aldus boekdelen met ongeveer 1.000 spreuken per deel over alle onderwerpen. Een boek over Adam en Eva en het huwelijk. Een over de verhouding bazen en knechten en ten slotte een over Het Vlaams Geluk (180 fr.).

Een voorbeeld van spreuk en illustratie daaruit drukken wij hierbij af.

Wie meer wil weten over Vlaamse zei-spreuken neemt best kontakt op met dit sympatieke echtpaar dat ook met veel sukses op kunst- en ambachtenmarkten demonstraties en voordrachten houdt.

Hun adres: Profeetstraat 15 te 2228 Ranst (031-85.54.88).

Volksunie-kaderdagen

15 december te Westerlo voor de provincies Antwerpen, Brabant en Limburg

★

16 december te Wachtebeke voor de provincies Oost- en West-Vlaanderen

Het VU-partijbestuur deelt mee

Na afloop van het Volksunie-partijbestuur van maandag 26 november 1984 heeft algemeen voorzitter Vic Anciaux volgende mededelingen aan de pers gedaan.

CVP en raketten

Het partijbestuur heeft in de eerste plaats ruim aandacht besteed aan de gewijzigde situatie i.v.m. de plaatsing van kernraketten. Met tevredenheid stellen wij vast dat de idee om de plaatsing van kernraketten op Belgisch grondgebied af te wijzen, veld wint in het politieke milieu. In Vlaanderen tekent zich een duidelijk meerderheid af tegen de plaatsing van kernraketten, zolang er onderhandelingen tussen Oost en West gevoerd worden.

De VU is de eerste politieke partij geweest die reeds op 8 november 1979 de installatie van kernraketten als hoogst onwenselijk heeft verworpen. De VU is ervan overtuigd dat de vredesgedachte in Vlaanderen méér leeft dan in Wallonië. De „Nooit meer oorlog"-idee van de Vlaamse Frontsoldaten uit de Eerste Wereldoorlog heeft in dit verband een grote rol gespeeld en heeft ons Vlaams-nationaal standpunt terzake medebepaald.

De VU wenst zich niet af te vragen of de gewijzigde houding van de CVP ingegeven wordt door elektorale overwegingen. Wij verheugen ons over dit nieuwe standpunt, doch betreuren dat de CVP slechts zo laattijdig tot deze beslissing is gekomen. De oplaaiende diskussies omtrent de kernraketten — diskussies die meer dan een jaar hebben aangesleept — hadden kunnen vermeden worden. Een vroegere beslissing van de CVP zou van invloed zijn geweest op de houding van België t.o.v. de overige Europese landen in dit debat en kon een gunstige faktor zijn in de strijd tegen de nucleaire wapenwedloop.

De Volksunie oordeelt dat de voorbereidende werken in Florennes — werken die hoe dan ook overbodig zijn — moeten worden stopgezet.

Belasting-verlaging

De VU is ervan overtuigd dat een belastingverlaging dringend vereist is, wil men de meest aktieve mensen uit het bedrijfsleven motiveren.

De fraaie beloften van de regeringspartijen over belastingverlaging zijn volgens de VU echter pure demagogie. Precies deze regering heeft de belastingdruk tot onaanvaardbare hoogten laten stijgen. Het gaat om loze beloften, aangezien uit de begroting van 1985 duidelijk blijkt dat de regering de stijgende rijksschuld niet in toom kan houden.

De VU wenst er nogmaals op te wijzen dat een belastingverlaging wél mogelijk is in een zelfstandig Vlaanderen. In de geldverslindende Belgische kontekst is deze optie echter een droom.

Deelneming in verdriet

Wij vernemen dat de moeder van VU-gemeenschapsminister Hugo Schiltz zaterdag overleed.

Langs deze weg biedt het komitee van redakteurs zijn oprechte blijken van deelneming aan in het verdriet dat de familie Schiltz treft. Wij wensen de familie veel sterkte toe in deze moeilijke dagen.

Tevens nodigen wij onze lezers uit de uitvaartdienst bij te wonen, overmorgen zaterdag om 11 u. 15 in de Pius X-kerk van Wilrijk.

In de Antwerpse gemeenteraad

VU komt op voor de werkgelegenheid bij Bell en Atea

Tijdens de gemeenteraadszitting van 20 november jl. werd de behandeling van de dagorde van de zitting van 13 november voortgezet, zodat aldus werd ingegaan op het verzoek van de oppositie om een bijkomende gemeenteraadszitting in te leggen zo de dagorde van een gemeenteraadszitting niet tijdig kan worden afgehandeld. Hierdoor kon VU-fraktieleider G. Bergers zijn uitgestelde interpellatie houden over de bedreigde tewerkstelling in de telekommunikatiesektor.

De VU-woordvoerder wees op het belang van het nieuwe langlopende RTT-kontrakt voor de „Antwerpse" bedrijven Bell en Atea en vond het ergerlijk dat onder druk van Waalse ministers 40 % van dit kontrakt naar Waalse bedrijven dreigt te gaan, die niet over de nodige technologische uitrusting en de nodige kennis beschikken, zodat zij in tegenstelling tot de „Antwerpse" bedrijven de opdracht slechts kunnen uitvoeren door een beroep te doen op buitenlandse ondernemingen. Aangezien de werkgelegenheid van duizenden werknemers in het Antwerpse op het spel staat, deed *G. Bergers* een oproep tot het Stadsbestuur om alles in het werk te stellen om de belangen van Bell-Telephone en Atea te verdedigen. Burgemeester Cools deelde mede dat met het oog hierop eerstdaags kontakt wordt opgenomen met de direkties van de betrokken bedrijven en dat de Gemeenteraad op de hoogte zal worden gehouden.

„Gekontroleerde opmerkingen"

Later op de avond deed *D. Van Gelder* (VU) een interessante suggestie om de door de politie al te kwistig uitgedeelde boetes voor lichte verkeersovertredingen bij een eerste inbreuk te vervangen door een waarschuwing, hetgeen wettelijk een „gekontroleerde opmerking" wordt genoemd. Burgemeester Cools was van mening hierop niet te kunnen ingaan omdat dit tot willekeur zou kunnen aanleiding geven. Een opvatting die blijkbaar niet gedeeld wordt door burgemeesters van andere steden, waar deze werkwijze wel wordt toegepast.

Hobokense mistoestanden

Bij de bespreking van de heraanleg van de Antwerpsesteenweg te Hoboken verbaasde *F. Crick* (VU) zich erover dat men zou afzien van de voorgenomen hoorzitting voor de betrokkenen, zogezegd om hoogdringendheid. Schepen Mangelschots (SP) deelde mede dat hij aan het kollege zal voorstellen deze hoorzitting te vervangen door een enquête. Blijkbaar schrikt men er thans voor terug deze openbare hoorzitting te houden over een zaak, die plaatselijk reeds voor heel wat beroering heeft gezorgd.

F. Crick had tijdens de zitting van 13 november reeds twee gevatte tussenkomsten gehouden over „Hobokense aangelegenheden". Hij stelde aan de kaak dat het terras van het kasteel Steytelinck niet meer ter beschikking wordt gesteld van het publiek, alhoewel dit in de uitbatingsvoorwaarden voorzien is. Verder was hij de tolk van de klachten van bezoekers van het park over de toiletten aldaar, die steeds gesloten zijn en van de klachten van de verenigingen, die voor het gebruik van de zaaltjes in het kasteel verplicht zijn drank af te nemen tegen voor hen te hoge prijzen.

Hij hoopt dat bij de hernieuwing van het verhuurkontrakt van het kasteel betere voorwaarden zouden bedongen worden.

F. Crick had het verder over de slecht funktionerende stedelijke aanplakdienst. Bij herhaling werd in Hoboken en ook in Wilrijk vastgesteld dat aanplakbrieven van kulturele verenigingen niet of laattijdig werden aangebracht. Nochtans wordt er aan deze verenigingen vergoeding gevraagd voor deze gebrekkige en soms onbestaande dienstverlening!

Aktieve VU-fraktie

Ook tijdens de door het kollege voorgestelde agendapunten was de VU-fraktie reeds zeer aktief geweest. Er waren o.m. tussenkomsten van C. Govaert, die uitleg vroeg over de normen die het kollege hanteert bij de beslissing tot aankoop van fotokopieermachines voor scholen, van *D. van Gelder*, die navraag deed naar ongebruikte IBM-toestellen en van *B. Vandermoere*, die de tolk was van het VU-protest tegen het houden van beperkte offertes en kontrakthernieuwingen zonder meer, waarbij de vrije konkurrentie niet wordt gewaarborgd.

Ten slotte is nog te vermelden dat *B. Vandermoere* namens de VU-fraktie zijn akkoord betuigde met het nieuwe Taxireglement, dat met het voorbehoud van de SP-fraktie werd aangenomen en dat *D. Stappaerts* een pleidooi hield voor het behoud van de wapens en vlaggen van de vroegere randgemeenten voor plaatselijk gebruik, zich daarbij aansluitend bij het unanieme advies van de Kulturele raad in deze aangelegenheid.

P.D.M

VUJO-Mortsel bestaat tien jaar

Tien jaar geleden riepen enkele jonge VU-leden van Mortsel een vergadering bijeen, met de bedoeling een VUJO-kern op te richten. Met meer dan 20 aanwezigen had men onmiddellijk de wind in de zeilen. Een eerste grote aktie was amnestiepetitie. In de kerstperiode nam VUJO-Mortsel ook meerdere keren het initiatief voor een politiek avondgebed voor amnestie.

VUJO-Mortsel is gedurende al die jaren ook erg aktief geweest in het Taalaktiekomitee.

Toen het Mortsels Aktiekomitee nog bestond was VUJO ook hierin erg aktief. Spijtig genoeg is dit nu volledig opgegaan in Agalev.

VUJO-Mortsel is in die tien jaren altijd erg nauw betrokken geweest bij het Mortselse jeugdbeleid. VUJO heeft toch tweemaal een ondervoorzitter en één maal een voorzitter geleverd voor de Mortselse jeugdraad.

Ook bij de gemeenteraadsverkiezingen was VUJO telkens aktief. In 1976 resulteerde dat in twee VUJO-verkozenen op de VU-lijst. In 1982 was er geen VUJO-verkozene, mede door de achteruitgang van Volksunie in Mortsel.

Ook in VUJO-nationaal heeft Mortsel zijn rol altijd gespeeld. In die tien jaren waren drie Mortselaars lid van het Dagelijks Bestuur van VUJO, en bij de jongste Europese verkiezingen was één der VUJO-kandidaten iemand van VUJO-Mortsel.

Nadat VUJO-Mortsel enkele jaren sluimerde, werd er eind 1982 nieuw leven ingeblazen, en dat bewijzen de aktiviteiten die er ondertussen plaatshadden: deelname aan twee karnavalstoeten in Mortsel, filmavond, amnestieakties, deelname aan twee VU-sportdagen, optreden van Katastroof, stands op de jaarmarkt, een wandelzoektocht, deelname aan talrijke aktiviteiten van VU, VUJO-nationaal en arr. Antwerpen, betogingen allerhande.

Feest

Op 1 december e.k. vieren we dan ook 10 jaar VUJO Mortsel met twee grote aktiviteiten: een infobeurs en een fuif. Om 10 u. wordt geheel geopend met een receptie waarop het woord gevoerd wordt door nationaal VUJO-voorzitter Bart Denijn. Van 11 u. tot 17 u. is de infobeurs geopend voor het publiek. Aan deze info-beurs werken vast mee: FVK, IJzerbedevaartkomitee, IJJ, Uitgeverij De Nederlanden, TAK, VAKA, VVB, Vlaams Kruis, Vlaams Nationaal Boekenfonds, VNJ, VAKBEL, Vlamat, VVV Voeren, VUJO-Mortsel en VUJO-nationaal, VTB-VAB, Lode Dosfelcentrum, Westhoek Editions, Zuid en Noord Mediacentrum.

Na de middag zijn er ook nog spreekbeurten van enkele verenigingen om zich nog beter voor te stellen aan het publiek. 14 u.: Lode Dosfelcentrum. 14 u. 30: IJJ. 15 u.: VAKA. 15 u. 30: VNJ.

De dag wordt 's avonds besloten met een fuif waarop Radio Edegem voor de muziek zorgt.

Al deze aktiviteiten gaan door in de zalen van 't Centrum, Osylei 43, in Mortsel.

Iedereen van harte uitgenodigd.

Gemeente Kapellen
(Provincie Antwerpen)

Volgende betrekkingen in vast verband zijn te begeven:

– een betrekking van klerk bij de gemeenteadministratie;

– een betrekking van klerk-daktylograaf bij de Plaatselijke Openbare Biblioteek;

– een betrekking van assistent-dienstleider bij de Plaatselijke Openbare Biblioteek.

De kandidaatstellingen moeten uiterlijk op 24 december 1984 (eventueel aangetekend) bij het **gemeentebestuur** toegekomen zijn.

De kandidaten wordt aangeraden vooraf inlichtingen in te winnen bij de personeelsdienst **(tel. 03-664.73.70 - toestel 21).**

De gemeentesekretaris, De schepen voor Personeelszaken,
R. Hannes G. Schonkeren

(Adv. 155)

ANTWERPEN

NOVEMBER

29 **ZWIJNDRECHT-BURCHT:** Geleid bezoek aan het Osterriethuis in Antwerpen. Vertrek om 12 u. 45 aan Station Zwijndrecht. Org.: Rust-Roest.

29 **NIJLEN:** Dia-avond in Kempenland „Najaar van Hellas" met Anton van Wilderode kijken naar Griekenland. Om 20 u.

29 **EDEGEM:** Om 20 u. 15 in zaal De Schrans, Molenveldplein 2A, diavoorstelling door René Herman i.s.m. VTB-VAB „Hulde aan Peter Benoit". Org.: Kulturele Kring.

30 **HALLE-ZOERSEL:** gespreksavond met Willy Kuijpers in zaal „Christa" te Halle. De bijeenkomst start om 19 u. 30 met een ledenvergadering. Om 20 u. 30 wordt de zitting opengetrokken naar alle belangstellenden met een spreekbeurt door Willy Kuijpers over „Vlaanderen in Europa".

30 **BERCHEM:** 150 jaar Peter Benoit. Dia-avond door René Herman, in het Kult. Centrum om 20 u. Org. Vlaamse Kring Berchem. Inkom: 50 fr.

DECEMBER

1 **AARTSELAAR:** Tentoonstelling „Modern Kantwerk Lieve Reynders" en „Akwarel-olieverf Raymond Gijselings" in lokaal Rodenbach (Kapellestr.) van 10 tot 19 u. Ook op zondag 2 dec. van 10 tot 19 u. Org.: Vlaamse Kring Aartselaar.

1 **SCHOTEN:** Jaarlijks Leeuwenbal in de gemeentelijke feestzaal. Aanvang 21 u. Platenruiter Stef van Radio Annick. Inkom 100 fr.

1 **EKEREN:** Dienstbetoon door prov. raadslid Bart Vandermoere in zaal „De Boterham" van 13 u. 30 tot 14 u. 30.

1 **ANTWERPEN:** 12de Nacht van de Vriendschap in feestzaal Zeus „Alpheusdal" (Berchem). Aanvang: 21 u. Deuren: 20 u. 30. Showorkest: Regy-line. Toegangskaart: 150 fr. Org.: VU-arr. Antwerpen.

1 **KONINGSHOOIKT:** Jaarlijks VU-bal in de parochiezaal (Mechelbaan). Deuren: 20 u. 30. Orkest: The Saints. Inkom: 80 fr.

1 **WOMMELGEM:** Voetbal VK Den Klauwaert—AC Gouden Beer om 13 u. op het Scheersel.

1 **MORTSEL:** Infobeurs t.g.v. 10 jaar VUJO-Mortsel van 10 tot 17 u. Vanaf 20 u. VUJO-fuif.

1 **HERENTHOUT:** VU-Sinterklaasfeest in zaal De Toekomst. Aanvang: 14 u. 30.

2 **WOMMELGEM:** Dienstbetoon in Den Klauwaert door M.L. Van Eester van 11 tot 12 u.

2 **HULSHOUT:** Sint-Niklaasfeest. Org.: VU-Hulshout.

5 **SCHOTEN:** Rondgang van de Sint bij de kleintjes voor hen die een afspraak maakten op 12 november. Ook op 6 december.

6 **MORTSEL:** Toneelkring „Streven" vertoont voor de VU De Vrek van Molière onder regie van Luc Philips in het Mark Liebrechtcentrum (H. Kruisstr.). Kaarten tegen 150 fr. bij Walschaerts, tel. 449.89.54.

7 **DUFFEL:** VU-souper in de parochiezaal Duffel-Mijlstraat. Aanvang: 20 u. Prijs: 450 fr. Inschrijven voor 1 dec. bij VRIJ-UIT, tel. 015-31.11.43.

7 **ANTWERPEN:** VUJO-fuif arr. Antwerpen in „De Wolsack" (Oude Beurs) om 20 u.

7 **KAPELLEN:** Gespreksavond met VU-mandatarissen. Ardens buffet 350 fr. Denneburghoeve te Kapellen om 20 u. Inl. tel. 666.70.98.

8 **SINT-AMANDS:** VU-avondfeest in lokaal „Ic Dien" om 20 u. Gastspreker: Willy Kuijpers. Deelname in de kosten 475 fr. p.p. Inschrijven voor 1 december.

10 **SCHOTEN:** Vlaamse avond in VU-Lokaal 't Voske (Verbertstr.). Tema: „uitwisselen van recepten". Elke vrouw die een goed recept heeft dat in deze krisistijd niet te duur uitvalt, brengt dit mee.

12 **WILRIJK:** voordracht door volksvertegenwoordiger André de Beul „China, een uitdaging voor de toekomst?", om 20 u. in zaal 't Gasthof (St.-Camillusstr. 17). Org.: VU-Wilrijk.

12 **LIER:** Bloemenschikken op een eenvoudige wijze in VNC, Berlarij 80 te Lier om 20 u. Inkom: 75 fr. Org.: FVV-Lier.

13 **ANTWERPEN:** Spreekbeurt door Freddy Van Gaever over Beschouwingen omtrent de Luchthaven Deurne in de bovenzaal van het Scheldehof. Aanvang: 20 u. 30. Inkom: 50 fr. Org. Vlaamse Aktie- en Kultuurgemeenschap.

15 **BRECHT:** Kaartavond in café Klapdeur (Eikenlei, St.-Job). Aanvang: 20 u.

15 **ZWIJNDRECHT-BURCHT:** Jubelviering „25 jaar Vlaamse beweging in Zwijndrecht en Burcht", aanvang: 19 u. 30. Zaal Vrede Sint-Maarten (Dorpsstr. Burcht). Feestmaal, historiek, gezellig samenzijn. Gastspreker: Vic Anciaux. Deelname: 450 fr. Org.: VU-Zwijndrecht-Burcht.

15 **WOMMELGEM:** voetbal V.K. Den Klauwaert-De Dassen om 13 u. op het Scheersel.

15 **HERENTHOUT:** Viering 20 jaar VU-Herenthout met als sprekers Hugo Schiltz, Hugo Draulans en Staf Driesen. M.m.v. St.-Lutgardiskoor, VU-fanfare Kempeland en het Cambré Kwintet. Eucharistieviering door EH Stappers, abt van Averbode.

15 **MERKSEM:** Kerstkoncert met optreden van Merksems Jeugd- en Kinderkoor o.l.v. Lieve Suys en orkest o.l.v. Roland Mathews. Aanvang: 20 u. Zaal: St.-Eduardusinstituut (Bredabaan 555, nabij St.-Franciscuskerk). Kaarten aan 100 fr. via tel. 646.66.81 of 646.58.85 ofwel aan de ingang zelf. Org. VK-Groeninghe en Merksems Jeugd- en Kinderkoor.

16 **WOMMELGEM:** dienstbetoon in Den Klauwaert door Bart Vandermoere van 11 tot 12 u.

18 **ANTWERPEN:** VUJO-arr. raad om 20 u. in het arr. VU-sekr. Jozef Liesstr. 2. Gastspreker: Luk Van Biesen over de faciliteiten in de Brusselse randgemeenten. Geïllustreerd met dia's van TAK.

Frank-Ivo Van Damme te Westerlo

Het gemeentebestuur, de kulturele Raad en de VVV van Westerlo nodigen uit op de tentoonstelling met grafiek en tekeningen van Frank-Ivo Van Damme in gemeentehuis-kultureel centrum (kasteel) van Westerlo, vrijdag 30 november 1984 om 20 u. Na het welkomstwoord door Pros Leemans (VVV) leidt Hugo Schiltz de tentoonstelling in waarna burgemeester Jef Thys ze opent.

De tentoonstelling is open van 30 november t.e.m. 16 december. Maandag tot donderdag van 10-12 en van 14-17 u., vrijdag van 10-12 u. Zaterdag en zondag 13-17 u.

Bij Amedee Verbruggenkring te Sinaai

Schepen Mark Huys over verkeersopvoeding

Dat er de jongste tijd in het stadsbestuur van St.-Niklaas heel wat te doen was over verkeersbeleid is bij niemand ongemerkt voorbijgegaan. De werkende kracht achter al deze projekten is VU-schepen Mark Huys. Het bestuur van de Amedee Verbruggenkring schepen HUYS, vroeg om te Sinaai één en ander te komen vertellen over dit verkeersbeleid.

Schepen Huys schetste eerste waarom er zoveel aan de verkeersveiligheid moet worden gedaan, gezien het grote aantal ongevallen, de kostprijs hiervan aan de maatschappij (180 miljard per jaar) en de vele miserie van gehandicapten en doden, die hiermee gepaard gaat.

— Vervolgens werd de toehoorders een inzicht in het verkeer bijgebracht. Het verkeer is een beweging van weggebruikers en goederen. In deze beweging is een zekere ordening nodig en het gebrek aan deze ordening zorgt voor vele ongevallen. Er kunnen fouten zitten in de ruimte, waar het verkeer geschied, (voetpaden, fietspaden, rijbanen). Het verkeersreglement is ook niet altijd duidelijk en ten slotte zorgen de weggebruikers zelf voor veel wanorde. De diamontage gaf ons een verrassende kijk op deze wanorde.

Oplossingen

— Kritiek leveren is heel gemakkelijk, maar schepen Huys liet het daar niet bij. Hij stelde een aantal duidelijke oplossingen voor. Het aanpassen van de ruimte waarin het verkeer geschied is een dure aangelegenheid, maar toch moet er extra-aandacht worden geschonken aan fiets- en voetpaden. Hij zal ook werken aan een cirkulatieplan d.w.z. door middel van een telling de richting van de verkeersstroom op het grondgebied van onze stad nakijken en proberen te verbeteren. Dit houdt eveneens in het zware verkeer zoveel mogelijk uit de woonkernen te bannen. Tevens wil schepen Huys druk uitoefenen om het verkeersreglement aan te passen op enkele punten zoals de bescherming van de voetgangers op het zebrapad, een minimumleeftijd voor fietsers en het opnemen van de verkeersbrigadiers in de lijst van de bevoegde personen. Het zou ook wenselijk zijn naast de technische kontrole voor auto' ook een fietsen- en bromfietsenkontrole te voorzien. Naast het rijbewijs voor autobestuurders en bromfietsers dient er eveneens een opleiding voor fietsers voorzien te worden.

Sint-Niklaase primeur

— Sint-Niklaas brengt op dit vlak een primeur, er is reeds een echte kursus met teorie- en praktijkoefeningen voor fietsers opgesteld door de stedelijke verkeersdienst. Bovendien zijn wij een verkeersklas rijk, waar de scholen terechtkunnen en er is nu ook een vormende diareeks, Eligie genaamd, te verkrijgen op de verkeersdienst, om aan daadwerkelijke verkeersopvoeding te gaan doen. Op het vlak van de repressie tegen verkeersinbreuken dient er nog heel wat verwezenlijkt te worden, zowel materieel als wettelijk om de verkeersinbreuken in te dijken. Schepen Huys schetste hier verscheidene buitenlandse voorbeelden. Na deze interessante en boeiende uiteenzetting, beantwoordde hij nog verscheidene vragen van de aanwezigen.

Fons Van Hoydonck

In stadsbiblioteek te Sint-Niklaas

Studiedag amnestie-kwestie

Op zaterdag 8 december gaat van 10 u. tot 17 u. in de Reinaertzaal van de stadsbiblioteek, H. Heymanplein te Sint-Niklaas een studiedag door over de amnestie-problematiek in België. Het betreft hier een initiatief van het Taal-Aktie-Komitee (TAK), de Wase Jonge Leeuwen en het Vormingscentrum Lodewijk Dosfel.

De jongste weken stond dit emotioneel geladen onderwerp volop in de aktualiteit. Er was het TAK-bezoek aan de paus maar ook het rapport van de parlementaire kommissie die enkele jaren geleden werd opgericht en tot doel had de gevolgen van repressie en epuratie te bestuderen.

Twee leden van deze kommissie en specialisten terzake, nl. volksvertegenwoordigers André Bourgeois (CVP) en Joos Somers (VU) zullen een nuchter en zakelijk relaas brengen over de werking van de kommissie en de inhoud van dit opzienbarend verslag.

De studiedag poogt dus wat meer klaarheid te brengen in een delikate en netelige problematiek, die nog altijd als een zware schuldenlast op de Vlaamse gemeenschap weegt. Deelname-onkosten + syllabus voor slechts 150 fr. Voor meer inlichtingen en inschrijvingen kan U terecht bij: Ann Van Goethem, Sint-Jansplein 5, Sint-Niklaas, tel. 03-776.51.68, Guido Moons, Kasselstraat 22, Zaffelare, tel. 091-55.82.46 of op het algemeen WJL-sekretariaat, Isengrimlaan 13, Belsele, tel. 03-772.38.38.

(MG)

Rouw te Maldegem

Met ontsteltenis werd in de Vlaamse middens en in de Volksunie-middens van Maldegem en het Meetjesland het tragische ongeluk vernomen waarbij Eric De Ridder het leven liet.

Eric De Ridder, 34 jaar, was een ontstuimige jonge man. Met vierkantigheid verdedigde hij zijn Vlaamse idealen en enige diplomatie of afronding legde hij daarbij zeker niet aan de dag. Wanneer de Volksunie op hem een beroep deed, stond hij ter beschikking ook in moeilijke omstandigheden.

Voor de bereidwilligheid waarmede hij ten dienste stond, kunnen wij Eric niet genoeg danken.

De afdeling, de afdelingsbesturen en besturen van Volksunie-Meetjesland, bieden aan de diepbedreofde echtgenote hun oprecht medeleven aan, evenals aan de moeder van Eric.

ZOEKERTJE

■ 21 j. man met diploma klinisch laborant zoekt een gepaste betrekking in het Brussels.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ 23 j. man met A3 diploma elektriciteit zoekt een gepaste betrekking op de as Brussel-Ninove.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ 26 j. dame met A2 diploma psychiatrische verpleegkunde zoekt een gepaste betrekking in het Brusselse.
Voor inl. zich wenden tot volksvertegenwoordiger-burgemeester dr. J. Valkeniers, tel. 02-569.16.04.

■ 23-jarige jongedame, licentiate Germaanse filologie, zoekt dringend werk. Grondige kennis van Ned.-Frans-Engels, noties van Duits. Is ook bereid zuiver administratief werk te verrichten. Voor inlichtingen zich wenden: O. Van Ooteghem, senator, A. Lonquestraat 31, 9219 Gentbrugge, tel. 091-30.72.87.

Senator Nelly Maes over de

Verkeersveiligheid in St.-Niklaas

Onlangs stelde Nelly Mes een parlementaire vraag aan de minister van Openbare Werken betreffende de verkeersregeling van de stadsverkeerpunten te Sint-Niklaas.

Ingevolge vroegere overeenkomsten werden in verscheidene steden belangrijke infrastruktuurwerken toevertrouwd aan de Interkommunale E3. Niet alleen de aanleg van de wegen, maar ook de uitrusting met verkeerslichten werden uitgevoerd door de E3 en in opvolging van deze interkommunale, door Openbare Werken. Het bleek al vlug dat in meerdere steden gegronde kritiek uitgeoefend werd op de inrichting van de verkeersinfrastruktuur. Zo werd er van bij de ingebruikneming van het verkeerpunt Onze-Lieve-Vrouwplein te Sint-Niklaas geklaagd over het gebrek aan veiligheid voor fietsers, voetgangers en autobestuurders. Nelly Maes vestigde de

OOST-VLAANDEREN

NOVEMBER

30 **ZOTTEGEM:** Jeugdfuif van VUJO in diskoteek „Twenty One". Inkom: 50 fr. Deuren: 20 u.

DECEMBER

1 **EEKLO:** Meetjeslandse VU-kaderdag in zaal Ter Leke (Terlekestr.) Aanvang: 10 u. Einde rond 17 u. Mandatarissen en bestuursleden schrijven dringend in bij de voorzitter Jaak De Groeve (Eeklostr. 71, te Ertvelde).

1 **SINAAI:** Sinterklaasfeest van 10 tot 12 uur ten huize van Fons van Hoydonck (Leestraat 26A).

1 **LOCHRISTI:** 5de Hutsepotfestijn - ledenfeest. Na de hutsepot volgt een avondje kabaret. In zaal De Schakel, Zevenekendorp 23. Aanvang: 20 u. Toegang: 200 fr. Inr. VU-Lochristi.

1 **ZULTE:** VU-bal in zaal „Breugelhof" te Olsene-Zulte met studio „Titanic". Aanvang: 20 u.

1 **WETTEREN:** VU-bal in zaal Parking, Massemen, met orkest Contrabas, 100 fr. voorverkoop bij bestuursleden.

1 **GENT:** Kaas- en wijnavond, Gent-Muide, FVV-Gent en de redaktie van het „Weetje van de Muide" in het Parochiaal Centrum, St.-Salvatorstraat te Gent. Prijs: 220 fr. Inschrijven bij bestuursleden.

1 **WONDELGEM:** VU-Sinterklaasbal om 21 u. in zaal „De Nachtegaal" (Westergemsestr. 96). Disco-bar „The Explosion" zorgt voor de muziek. Toegangsprijs: 70 fr. (met tombola). Deuren om 20 u. 30. Opbrengst: soc. werken van VU-Wondelgem.

2 **KRUIBEKE:** bezoek van Sinterklaas aan rusthuis Altena (voormiddag) en het Kasteel (namiddag).

8 **SINAAI:** Mosselfeest van A. Verbrugghenkring om 20 u. in zaal „De Kroon" bij Emma. Inschr. bij Fons van Hoydonck (Leestr. 26A, tel. 772.52.57).

8 **GROOT-NEVELE:** 13de Mosselsouper om 20 u. in de Gemeentezaal te Hansbeke (Hansbekedorp), voor slechts 250 fr. Inschr. tot 30 november bij Gilbert Mortier (Ossekouter 25, Nevele, tel. 71.61.88) of op rek. nr. 390/0410457/08.

8 **SINT-NIKLAAS:** Vanaf 10 u. in de Reinaertzaal van de stadsbiblioteek (H. Heymanplein): studiedag over amnestie met volksv. André Bourgeois (CVP) en Joos Somers (VU). Org. Wase Jonge Leeuwen, TAK en Vormingscentrum L. Dosfel.

9 **KRUIBEKE:** Groot Sinterklaasfeest in zaal van Schelderust vanaf 14 u. 30.

15 **KRUIBEKE:** Om 20 u. in de sport- en toneelzaal van de Gem. Lagere Jongensschool (Gorrebeeckstr.): kleinkunstoptreden van Rik Gorissen. Org. Wase Jonge Leeuwen Groot-Kruibeke, m.m.v. A. Verbruggenkringen, FVV-Hermelijn en Davidsfonds Kruibeke.

Op 11 oktober 1964

20 jaar geleden trad VU voor 't eerst in Sint-Niklase politieke arena

Twintig jaar Volksunie-vertegenwoordiging in de Sint-Niklase gemeenteraad: een tema dat in de nabije toekomst onderwerp zal zijn van menige feestrede.

Is er ook reden tot feesten? Beslist wel! In de eerste plaats al om op passende wijze uiting te geven aan de algemene waardering voor de tal van positieve prestaties in die voorbije 20 jaar geleverd, zowel door de pioniers en de doorbraakfiguren, als door de vele voor de buitenwereld anoniem gebleven trouwe hardwerkende militanten en stille steunpilaren, zowel door de nog aktuele protagonisten als door de reeds teruggetredenen, om welke motieven dan ook. Zij allen dienen te delen in het feestelijk huldeblijk.

Doorbraak

1964 betekende dus de doorbraak van de Volksunie in onze stad. Voor de eerste maal stelde de VU zich als volwaardige partijformatie voor aan het Sint-Niklase kiezerskorps met een kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Er waren toen nog maar 25 zetels te begeven en slechts vier lijsten werden voorgedragen: VU, BSP, PVV en CVP. Na de verkiezingen zag de zetelverdeling er uit als volgt: VU 3 zetels, BSP 7 zetels, PVV 3 zetels en CVP 12 zetels. Hierna kwam een CVP-PVV-koalitie tot stand.

Drie Vlaams-Nationalisten werden door de kiezers naar de gemeenteraad gestuurd, met name mr. Jan Verniers, oud-burgemeester Emiel Van Haver, en mr. Raph. Alderweireldt. Bovendien stelde die verkiezing de VU in de mogelijkheid apot. Lode Maes in het bestuur van de toenmalige KOO te brengen, een funktie die hij 12 jaar lang zou blijven bekleden.

Op 23 december 1966 ontviel Emiel Van Haver ons jammer genoeg te vroeg. Hij werd in de gemeenteraad vervangen door dhr. Roger Van Laere.

Van de eerste VU-fraktie, die als ijsbreker fungeerde, dient gezegd dat zij meteen een doelmatig en konstruktieve oppositie heeft gevoerd.

Onze fraktie had het rekord van de meeste tussenkomsten en de meerderheid is geregeld verplicht geweest met de VU-voorstellen rekening te houden.

Het ligt dan ook in de bedoeling van ons afdelingsbestuur dit feit te herdenken en de mensen van het eerste uur tijdens de eerstkomende maanden in het daglicht te stellen.

B. Alderweireldt, bestuurslid

Verleden week brachten wij een uitgebreid bericht over de taaltoestanden op de bouwwerf van Doel IV. Het arrondissementeel bestuur van St.-Niklaas bracht daarover een lijvig dossier. De Wazenaren (die geen gemakkelijke zijn) lieten het niet bij woorden en organizeerden een eerste prikaktie.

Aan deze aktie namen een zestigtal bestuursleden en mandatarissen deel. Onder de mandatarissen waren aanwezig, senator Nelly Maes, de provincieraadsleden Goyvaerts en Van Hoeylandt, verder de gemeenteraadsleden Vlegels, Wenselaers, Van Vossel en Crutzen uit Beveren, Claessens uit Kruibeke, Van Duyse uit Sint-Gillis, Dhollander uit Stekene, en de OCWM-raadsleden De Munck uit Sint-Gillis en Vandermeulen uit Sint-Niklaas.

Vrijwel alle afdelingen uit het arrondissement waren vertegenwoordigd op de manifestatie te Doel. ***(foto Gazet van Antwerpen)***

Feestelijke avond te Kortrijk

Op zaterdag 1 december loopt het projekt een provinciale kunsttentoonstelling dat de Federatie van Vlaamse Kringen (FVK) West-Vlaanderen heeft georganizeerd ten einde. Nadat de groepstentoonstelling reeds in Brugge, Roeselare, Oostende en Wervik te bewonderen is geweest staat zij nu nog tot eind deze week in Kortrijk in de gebouwen van het Trefcentrum West-Flandria, Graaf Gwijde van Namenstraat 7 (aan de St.-Jans kerk).

's Avonds wordt dan de trekking gehouden van de provinciale kunsttombola die aan deze tentonstelling werd gekoppeld. Eveneens wordt de nieuwe cafetaria „Zaal 1302" ingehuldigd.

De avond wordt muzikaal verzorgd door het Brugse Koperensemble Fughetta. Dit kwartet is ontstaan in 1981. Hun repertorium is zeer gevarieerd en bestaat zowel uit klassieke muziek als hedendaagse muziek als uit werk van onze Vlaamse Komponisten.

Iedereen is alvast van harte uitgenodigd.

Overlijden te Poperinge

Langs deze weg bieden de Dosfelkring en de FVV-afdeling Poperinge aan de families Verclytte-Vercruysse hun kristelijke deelneming aan bij het overlijden van mevrouw Estelle Verclytte-Vercruysse. Binnen onze afdeling laat zij, als trouw lid, een grote leemte na.

De begrafenisplechtigheid heeft plaats vrijdag 30 november om 10 u. in de St.-Bertinuskerk te Poperinge.

Deze week in knack MAGAZINE

Op naar Mars

Eind oktober werd er in Washington een symposium gehouden, waar de crème van de Amerikaanse geleerden over de ruimtevaart in de 21ste eeuw heeft gesproken. Knack was aanwezig, en noteerde plannen voor basissen op de maan, en, zowaar, een reis naar Mars.

Helikopters

Er zit weer vaart in het aankoopbeleid van defensie. Aan de beurt is nu de vervanging van de aloude Alouette-helikopters, hoewel daar volgens de legertop zelf geen geld voor is.

Bell en China

Het is bekend dat Bell op een groot kontrakt met China aast. Met de Chinezen is overigens alles voor mekaar, alleen de Cocom wil nog niet mee. Een nieuwe Pégard-zaak?

Column

Herman Van Rompuy over de zin van belastingvermindering.

Het echte Westen

Het echte westen, dat is Californië niet. Dat is Nevada met zijn woestijn, zijn indianen en zijn spooksteden. Sus van Elzen op reis in de Verenigde Staten.

Amadeus

Werd Wolfgang Amadeus Mozart door zijn rivaal Salieri vergiftigd? Over dat gegeven maakte Milos Forman een film, die deze week ook bij ons in de bioskoop komt. Mozart in een thriller.

Peiling

De laatste week van Knacks grote opiniepeiling over ons land en zijn beleidsmakers.

Knack Weekend

met onder meer:

Kunst en diamant in het juweel

Ter gelegenheid van de Antwerpse Juwelen- en Diamantbeurs werd door de Hoge Raad voor Diamant een wedstrijd voor Belgische juweelontwerpers uitgeschreven rond het tema 'Kunst en Diamant in het Hedendaagse Juweel'. Een interview met eerste prijswinnaar Laurent-Max De Cock over het ontwerpen van diamantjuwelen, zijn mogelijkheden en beperkingen binnen de huidige markt van het juweeldesign.

Kinderboeken

Mariette Vanhalewijn kreeg de prijs voor het beste kinderboek van het jaar. Met Sinterklaas voor de deur, een interview met haar over het wel en wee van kinderboeken en hun publiek.

knack MAGAZINE

BON voor gratis proefnummer 28/11
Stuur mij een gratis proefnummer van Knack ter kennismaking.
Invullen en opsturen naar Knack, Dienst Promotie, Meiboomlaan 33, 8800 Roeselare

Naam: _____
Adres: _____
Postnr.: _____
Woonplaats: _____

WEST-VLAANDEREN

NOVEMBER

29 **KORTRIJK:** „Het spaarplan van de regering" om 20 u. in West-Flandria, door senator Michel Capoen. Org. Gepensioneerdenbond West-Flandria.

29 **BLANKENBERGE:** In zaal d'Hoogploate om 20 u. 30 „Wat is Vlaams Nationalisme?", door mr. Francis Van den Eynde. Inr. VKKB.

30 **POPERINGE:** 20 u., zaal van Raiffeisenkas (Veurnestr.) „Bereiding van kaas". Inkom 40 fr. Org. FVV-Poperinge.

DECEMBER

1 **MOERKERKE-DAMME:** 7de Hutsepotavond in het Vissershuis voor de prijs van 200 fr. met bezoek van Sint-Niklaas. Kinderen onder de 10 jaar gratis ingang + geschenk.

1 **KORTRIJK:** Trekking kunsttombola — feestelijke avondomlijsting door het koperensemble Fughetta uit Brugge om 20 u., in West-Flandria. Org. Trefcentrum.

1 **IZEGEM:** „Naar een Vlaamse republiek" (derde deel). Om 17 u. in de bovenzaal van het Vlaams Huis. Org. VUJO, i.s.m. het Dosfelinstituut.

4 **KORTRIJK:** De Vlaams-nationale visie op het gemeentelijk sociaal beleid (OCMW) om 20 u. in West Flandria. Inr. VVM, Dosfelinst. en Trefcentrum.

6 **IZEGEM:** Gespreksavond „Veertig jaar terug en nu. Oorlog, repressie en amnestie?" met Louis de Lentdecker en Oswald Van Ooteghem. Moderator: Erik Vandewalle. Om 20 u. in de bar van het Muziekauditorium (Kruisstr.). Org. VSVK.

7 **TORHOUT:** „Van Brussel naar Straatsburg..." door Willy Kuijpers in zaal De Brouckère. Aanvang: 20 u. Inkom: 50 fr. Org.: VUJO-Torhout.

8 **WAREGEM:** Groot Lustrumbal van de Volksunie-Waregem in Groenhove te Waregem. Kaarten te bekomen in het VU-lokaal „De Klauwaert" (Markt). Begin: 20 u. 30.

9 **IEPER:** Jeugdstadion, Leopold II-laan om 14 u., 14de VVI-kerstfeest. Volw. 100 fr., kinderen 75 fr. Inschr. via tel. 057-20.24.68 of tel. 057-20.25.37. Org.: VVI.

12 **BRUGGE:** Herdenking Norbert Fonteyne. VU-provincieraadslid Ward Baert draagt voor uit het werk van deze letterkundige en Fernand Bonneure geeft lezing over het belang van wijlen Norbert Fonteyne. Om 20 u. in de Sted. Dienst voor Kultuur (Naaldenstr. 7) te Brugge. Org. Trefpunt.

15 **IZEGEM:** Kerstkoncert door het Westvlaams Vokaal Ensemble en het Telemann Barok Ensemble, o.l.v. Patrick Peire om 20 u. 30 in de Paterskerk. Kaarten: 150 fr. (130 fr. in voorverkoop). Org. Dr. J.P. Van Severen en het Sint-Franciscuskoor, i.s.m. het stadsbestuur, VTB-VAB, DF en VSVK.

15 **IZEGEM:** Jaarlijkse „Hutsepotteling". Samenkomst om 17 u. in het Vlaams Huis. Om 17 u. 30: vertrek naar Lendelede. Om 19 u. 30 avondmaal, wandelfilm en tombola. Vooraf inschrijven (300 fr.) in het Vlaams Huis, bij V. Steelant, J. Verbeke of W. Lagae. Org. Wandelklub Vlaams Huis.

De Lentdecker - Van Ooteghem

Gespreksavond over amnestie te Izegem

Na de suksesvolle aktiviteiten met Rita Lommée en Harold Van de Perre (over Rubens), pakt de Izegemse VSVK uit met een gespreksavond over amnestie. „Veertig jaar terug en nu. Oorlog, repressie en amnestie?" is de titel. Sprekers zijn L. De Lentdecker en O. Van Ooteghem.

Louis De Lentdecker

Na humaniora en toneelopleiding, ging hij tijdens de Tweede Wereldoorlog in het gewapend verzet in Wallonië. Na de oorlog werd hij journalist, eerst bij „Het Volk" en sedert 1947 bij „De Standaard". Hij volgde talloze politieke processen en assisenzaken. Als verslaggever en als tv-medewerker kreeg hij een grote faam.

Na de bevrijding was Louis De Lentedecker, samen met wijlen Bruno De Winter, een van de eerste journalisten die protesteerden tegen de onrechtvaardigheden van de repressie. Sedertdien is en blijft hij een voorstander van amnestie. Naast talrijke andere publikaties zijn volgende boeken voor dit onderwerp van belang: „Het dagboek van Irma Laplasse" (1949); „Het proces Romsée" (1950) en „Requiem voor Leopold III" (1984).

Oswald Van Ooteghem

Trok als zeventienjarige naar het Oostfront (1941) en keerde pas in 1949 terug. Dank zij zijn laattijdige veroordeling en zijn jeugdige leeftijd kwam hij er met een lichte straf vanaf.

Van 1951 tot 1976 bekleedde hij een leidende funktie in bouwbedrijven in Gent en in Brussel. Van 1971 tot 1974 was hij lid van het Bureau van de gewestelijke Ekonomische Raad voor Vlaanderen.

Sedert 1974 is hij VU-senator voor het arrondissement Gent-Eeklo. Hij is voorzitter van de Kommissie voor Ekonomisch, Tewerkstellings- en Energiebeleid van de Vlaamse Raad en voorzitter van de Kommissie voor Verzoekschriften van de Senaat.

Rond de onderwerpen Oorlog, Verzet, Kollaboratie, Repressie en Amnestie zullen o.m. de volgende vragen gesteld worden door Erik Vandewalle aan Louis De Lentdecker en Oswald Van Ooteghem:

— Wanneer zijn kollaboratie en verzet begonnen? Welke uiteenlopende motieven waren er?

— Hoe verliep de repressie? Welke vormen nam ze aan? Hoe zijn de buitensporigheden te verklaren? In welke mate werd het Vlaams-Nationalisme getroffen of gebroken?

— Wat betekent amnestie? Welke sociale en andere gevolgen van de repressie bestaan nog heden ten dage? Waarom kwam er tot nog toe geen amnestie?

Deze avond gaat door in de Bar van het Muziekauditorium, op donderdag 6 december, om 20 uur. De toegang is gratis.

Dilbeek maakt dringend werk van dorpskernvernieuwing in het oude centrum

Om de oude dorpskern van Dilbeek zo vlug mogelijk wat nieuw leven in te blazen heeft schepen Jef De Ridder, zelf oud-bewoner van de vroegere dorpskern, een paar ideeën in het achterhoofd die dringend op hun haalbaarheid moeten getoest worden.

„Rond het driehoekig Marktplein zouden we enkele gebouwen inplanten om de dorpskernhernieuwing op te starten. Tusen het Marktplein en de Kasteelstraat komen dan woningen met twee bouwlagen en kamers in het dak en met winkelruimten, te bewonen door jonge gezinnen, bejaarden en handelaars. Alle gebouwen moeten bereikbaar zijn door steegjes met groen en speelruimte. Langs de zuidzijde van de markt, met opnieuw enkele bomen zou best een nabootsing van het vroegere hoevegebouw worden opgetrokken maar nu als woongelegenheid met één of twee woonlagen komen onder het gebouw tegen Jongslag zodat de vrije ruimte tussen beide scholen zou bewaard blijven en direkt bereikbaar zou zijn vanop de markt. De open ruimte tussen de Ninoofsesteenweg en beide scholen zou blijven en een polyvalente funktie hebben. Aangezien alle gronden eigendom zijn van de gemeente zou alles vrij vlug kunnen gerealizeerd worden; het departement van minister Akkermans voorziet kredieten voor dorpskernvernieuwing en ook partikulieren komen voor een subsidiëring van 60 % in aanmerking wanneer het gaat om projekten in een renovatiegebied," aldus schepen De Ridder.

Stuurgroep

Het te renoveren gebied zoals het door de gemeenteraad werd goedgekeurd omvat het gebied begrensd door Verheydenstraat, Kasteelstraat, Oude Smidsestraat, Ninoofsesteenweg en de volledige Spanjeberg. Door het gemeentebestuur zal in de nabije toekomst een stuurgroep worden samengesteld bestaande uit de bewoners uit het te renoveren gebied, architekt G. Leonard en het gemeentebestuur. Deze stuurgroep zal het te renoveren gebied definitief afbakenen.

Het spreekt vanzelf dat bij het uitwerken van deze vernieuwingen rekening zal gehouden worden met de nood aan een open ruimte voor de kermis, jaarmarkt, sportaktiviteiten en parking zonder de twee scholen te schaden.

Deze plannen sluiten aan op initiatieven die reeds ten dele gerealizeerd werden. Er kwam een tunnel voor voetgangers en fietsers die dorp en dal met mekaar verbindt, en die gebruikt wordt, de grote kollektor voor afvalwater nadert stilaan zijn afwerking aan de zuidkant van de Ninoofsesteenweg en de uitvoering van een nieuwe afvoerverbinding van de vijver naar de Dillebeek en de Broekbeek werd goedgekeurd in de gemeenteraad. Er kwam een aanvraag om op de hoek van de Verheydenstraat en de Oude Smidsestraat, een verbinding die openblijft voor het verkeer, een aangepast gebouw op te richten. Het huis van de deken wordt op kleine schaal gerestaureerd en het oud gemeentehuis zal via gesubsidieerde renovatiewerken toch kunnen bewaard blijven.

Stille wens

Om de verkeerschaos vanaf de kerk naar de Kasteelstraat enigszins op te vangen en toch rekening te houden met de vraag van de handelaars in de Verheydenstraat om deze niet verkeersvrij te maken, wordt overwogen dit gedeelte juist voldoende te verbreden om parkeren aan weerszijden van de straat mogelijk te maken en toch in- en uitrijdend verkeer te behouden. De parkeerstroken kunnen met een doorlopend witte streep op de rijweg worden aangeduid. Dit zou het parkeren op en het uitspoelen van grond tegen de kerk kunnen tegengaan, in afwachting van de restauratie van de Sint-Ambrosiuskerk. Er werd tevens beslist de verbinding van het marktplein naar het kerkportaal met een vast wegdek te verbeteren.

Schepen Jef De Ridder: „Dat de oude dorpskern zou heringericht worden is zeker de stille wens van vele Dilbekenaren, die met enige weemoed terugdenken aan wat hun dorp is geweest. Het is mijn bedoeling mij daarvoor blijvend in te zetten. Te weten dat het schepenkollege eensgezind achter dit projekt staat is een waarborg voor de uitvoering ervan."

MEUBELEN «DE KEIZER»
Salons - Kleinmeubelen - Lusters - Geschenkartikelen

DE KEIZER VAN HET GOED ZITMEUBEL

Onklopbare prijzen in kleinmeubels en salons
(speciale voorwaarden voor trouwers)

Openingsuren: Di., woe., vrij. van 13 tot 19 u. 30
Do., zat. van 10 tot 19 u. 30
Zondag van 14 tot 18 u.

Zaakvoerder Staf Kiesekoms

KEIZERSTRAAT 2 - 1740 TERNAT - 02-582.22.22
(op slechts 15 km van Brussel-centrum)

Vlaamse studiekring van Groot-Halle

Geslaagde Info-avond over werkloosheid

De info-avond begon met een korte historiek door voorzitter Jan Camiel Cornelis. In zijn uiteenzetting was prof. dr. Raes klaar en duidelijk. Hij beschreef de menselijke aspekten en toonde aan wat de werkloosheid inhoudt op menselijk vlak. 1.600.000 mensen zijn hierdoor getroffen.

Uit de getelde vragen bleek dat wij te doen hadden met een werkelijk aandachtig publiek.

Voorzitter Cornelis mocht ook volksvertegenwoordiger Vervaet, gemeenteraadslid Juul Denayer en OCMW-lid Yvonne Hofmans verwelkomen.

Werkelijk een avond met een hoog niveau.

Vlaamse Kring Tielt-Winge aktief

De Vlaamse Kring Tielt-Winge organizeerde van begin juli tot half september voor de eerste keer een familiewandelzoektocht.

Niet minder dan 257 deelnemers kozen op 16 september uit een zeer gewaardeerde prijzentafel. Nagenoeg 2 weken later was de Vlaamse Kring een zeer opgemerkte deelnemer op de kultuurdagen, georganizeerd door de kultuurraad.

En wil je op zondag 2 december uw kinderen met een huisbezoek van de Sint verrassen, aarzel dan niet en neem kontakt op met de dynamische voorzitter van de Vlaamse Kring, Willy Vandewalle, Haksberg 1A te 3211 Tielt. 016/63.46.15.

Pajottenlands jongerencentrum geeft maandblad uit

Vanaf de maand oktober is het Pajottenlands Jongeren Informatie- en Adviescentrum (PJIAC) te Lennik gestart met de uitgave van „'t Pajoke": een maandblad boordevol nuttige informatie, opgefrist met leuke tekeningen.

Wat is het Pajottenlands Jongerencentrum? Wanneer kan je er terecht? Voor welke problemen zit er een „luisterend oor" klaar? Dit alles wordt je reeds duidelijk in het eerste artikel.

Ben je werkloos? In de rubriek „Werkgever, U zoekt? PJIAC biedt aan..." plaatsen wij een gratis advertentie om je een gepaste job te helpen vinden.

Problemen met de kinderbijslag? Welke rechten heb ik als minderjarige? Last met oneerlijke verkooppraktijken? Een antwoord op deze en andere vragen vind je in de „Juridische kroniek". Voor gratis juridisch advies kan je immers elke woensdag van 17 tot 19 u. bij ons terecht!

In de toekomst willen wij de inhoud van dit maandblad verruimen, maar dan ook met de medewerking van de jongeren! In de volgende editie van „'t Pajoke" starten we met de rubriek „Vragenbus", waarbij we zoveel mogelijk willen inspelen op de noden van de Pajottenlandse jongeren en jongvolwassenen. Heb je vragen van juridische, medische of psychologische aard waarop je tot nu toe geen antwoord gevonden hebt, laat dan maar horen. Samen kunnen we misschien meer dan alleen.

Beschik je over informatie of besprekingen van film, toneel, optredens, LP's, aktiviteiten binnen je vereniging: onze deur staat altijd voor je open.

Ons adres: Markt 15 te 1680 Lennik.

Ten slotte zijn we tijdens de kantooruren ook telefonisch bereikbaar op nummer 02-532.09.59.

Vlagt post-Landen voortaan Vlaams?

Tot nog toe heeft de postontvanger van Landen nagelaten de leeuwenvlag uit te hangen op 11 juli. Hij vergat evenwel nooit de nationale driekleur uit te hangen op 21 juli. Senator Vandezande heeft een vraag daarover gesteld aan mevr. staatssekretaris D'Hondt hoe het komt dat deze eigenaardige postmeester de wetten van het Belgische volk en van de Vlaamse Raad, waarvan hij een onderhorige is, mag overtreden. Mevr. de staatssekretaris geeft het kostelijke antwoord dat zowel de nationale driekleur als de leeuwenvlag ontvreemd zijn uit het postkantoor van Landen en dit precies op 11 juni 1984 net één maand voor 11 juli. Zij is blij senator Vandezande te kunnen meedelen dat die vlaggen inmiddels zijn vervangen en dat voortaan de bevlagging regelmatig zal geschieden. Een vrome leugen?

BRABANT

NOVEMBER

29 **RUISBROEK:** „Nationalisme in Vlaanderen", vormingsavond tweede deel in „Café de la gare" om 19 u. 30. Inkom gratis. Org.: Dosfelinst. en Vlaamse Vrienden Ruisbroek.

DECEMBER

1 **BERTEM-LEEFDAAL-KORBEEK-DIJLE:** Jaarlijks VU-bal in zaal „de Cerkel", Tervuursesteenweg, Bertem. Aanvang: 20 u. 30. Discobar: Leo en Bruno.

3 **LEUVEN:** Diskussie-avond „De Uitweg, het sociaal-ekonomisch profiel van de Volksunie" met Frans Kuijpers. Org.: VUJO-KUL.

7 **BRUSSEL:** Vlaams-nationale boekenbeurs in het Trefcentrum (Wandstr. 14, Mutsaard), georganizeerd door VU-Brussel. Opening vrijdag 7 december om 20 u. met Mark Platel en Vic Anciaux. Ook open op zaterdag 8 december van 11 tot 20 u. en op zondag 9 december van 11 tot 13 u.

8 **BUIZINGEN:** Pensenkermis in de Don Boscokelder (Alsembersestwg.). Op zaterdag 8 dec. vanaf 17 u. Ook op zondag 9 dec. vanaf 11 u. 30. Org.: VU-Buizingen.

12 **LEUVEN:** Diskussie-avond „Participatie in de ondernemingen" met partijbestuurslid André Geens. Org.: VUJO-KUL.

Vlaams-nationale vormingskring op de planken

't Konseir met zevende zoon te Ternat

Binnen de Vlaams-Nationale Vormingskring (VNVK) van Ternat is er een nieuwe toneelkring ontstaan met name „'t Konseir".

„'t Konseir" heeft de bedoeling om volkstoneel te brengen en koos daarom voor haar debuut een werk van Mark De Bie: „De zevende zoon". Mark De Bie was o.a. de auteur die „Paradijsvogels" voor de BRT tot serie herwerkte. De regie werd in handen gegeven van Jozef Nevens zelf reeds 20 jaar akteur o.m. bij EMI-Essene.

De vertoningen gaan door op vrijdag 30 november en op zaterdag 1 december telkens om 20 uur in Kultureel Centrum De Ploter te Sint-Katarina-Lombeek.

Spelers en regie, de kern van 't Konseir.

VU-initiatief naar waarde geschat

Opnieuw werk-infobeurs te Halle

In Halle (Vlaams-Brabant) heeft de Volksunie alvast niet gewacht op de oproep van VU-nationaal om overal werk te gaan maken van een werklozenwerking en -begeleiding. Reeds in maart van dit jaar stelde VU-gemeenteraadslid Mark Demesmaeker aan het stadsbestuur voor om in Halle jaarlijks een werk-infobeurs te organizeren ten behoeve van de 1.600 Halse werklozen. Het projekt werd toen door de voltallige gemeenteraad goedgekeurd, ook al zit de VU in de oppositie, en dank zij het volgehouden vrijwilligerswerk van een aantal werklozen is de realisatie ervan nu een feit! De beurs die deze maand nog doorgang vindt heeft als bedoeling de werkzoekenden in kontakt te brengen met het plaatselijk bedrijfsleven, de RVA en de vakbonden.

Dank zij dit initiatief is in Halle een echte werklozenwerking op gang gekomen. Het toont aan dat het mogelijk is om ook op gemeentelijk vlak een Vlaams-nationale stempel te drukken op het beleid, zelfs vanuit de oppositie! Het doet deugd. Want ook dàt is Vlaams-nationalisme: onze beste krachten aanwenden om iets te doen voor de zwaksten van ons volk. Het initiatief van VU-gemeenteraadslid Mark Demesmaeker wordt in Halle alvast naar waarde geschat. Het verdient zeker navolging!

domus - woningen
sleutelklaar!
pvba ALG. BOUWBEDRIJF VAN DEN BRANDEN
Dendermondse Steenweg 29 Hamme Tel. 052-47.88.09

Met traditionele
« VAN DEN BRANDEN » kwaliteit
Keuze uit verschillende types.
Ook voor uw eigen « schets » - idee hebben wij een sleutelklare oplossing.

BON **VOOR INLICHTINGEN**
(OPSTUREN A.U.B.)
NAAM : .....
ADRES : .....
TEL. : .....
BOUWGROND TE : .....
wenst inlichtingen en dokumentatie (types, beschrijving, prijzen)

Over postzegels met toeslag

De lijst van de organismen, die een gift ontvingen uit de opbrengst van de postzegels met toeslag, is boeiende lektuur. Er staan uiteraard geen wereldschokkende feiten in. Nee, maar af en toe is een lichte glimlach niet te onderdrukken.

Wist u dat van de netto-opbrengst van 82.864.241 fr. er 27.412.202 fr. — of zowat 30 % van de opbrengst — terug naar de sociale diensten van de Posterijen gaan? Een vriendelijk gebaar!

De politieke partijen worden uiteraard niet vergeten. De traditionele partijen worden — toch wat giften betreft — gelijk behandeld.

Ze zijn elk goed voor 4 miljoen, wat deze partijen toelaat verder ver boven hun stand te leven.

Toch kan de staatssekretaris van PTT niet van partijdigheid beschuldigd worden. Het Dosfelinstituut kreeg immers 740.000 fr.!

Vlaams getinte verenigingen vergaarden toch nog een 1.186.000 fr. zelfs Ecolo kreeg 120.000 fr. Agalev kreeg — of wou? — niets.

Als men een „taalrolverdeling" zou willen invoeren, zou een verdeling er als volgt uitzien: Nederlandstalige organizaties 31.600.641 fr. en Franstalige organizaties: 51.263.600 fr. of N. 39 % en F. 61 %.

Of nog anders gesteld: de verdeelsleutel is omgekeerd evenredig met de demografische aanwezigheid in dit land nl. 60 % Nederlandstaligen en 40 % Franstaligen ook nog de Duitstalige Belgen meegerekend.

Deze verdeling kan onrechtvaardig lijken, maar, wetende wat we weten van de CVP en haar regeringsleiders, kan het ons nauwelijks verbazen. Inderdaad wat iedereen al raadde, de staatssekretaris voor PTT beslist eigenmachtig over het hoeveel en aan wie van deze giften, volgens een KB 70, mits echter aan de volgende „beperkingen" voldaan wordt: de opbrengst van de bijtaks moet verdeeld worden: „onder de werken van vaderlandlievende, kulturele of menslievende aard". En zo hoort het ook! Kent u misschien een vereniging die daar niet in thuis hoort?

R. Vandezande,
senator-kwestor.

LIMBURG

NOVEMBER

30 BREE: Vierde les Vlaamse Beweging, Cambrinus, 20 u. Staf Vermeire over „W.O. II en daarna".

30 PEER: Kienavond Centrum Sociaal Werk, Ontmoetingscentrum, Wijchmaal.

DECEMBER

1 MAASMECHELEN: Sinterklaasbal in zaal 't Gelèèg (J. Smeetslaan). Aanvang: 21 u.

5 TESSENDERLO: Diamontage over de aktiviteiten van de Bond zonder Naam door dhr. Jacobs in zaal Ter Heide (Eersels) om 20 u. Inl. tel. 66.21.52 (M.T. Janssen) of tel. 31.20.79 (Irène Camps).

7 GENK: Om 20 u. in zaal Albe (Volmolen 1) Termien-Genk, Kabaretavond met Jef Burm en 't Pompelierke, de goede Sint van Genk...

14 MAASEIK: Viering „30 jaar VU in het kanton Maaseik" om 19 u. 30 in het Kult. Centrum van Maaseik. Met als sprekers o.a. Jaak Gabriëls, Thieu Lowis en alg. voorz. Vic Anciaux.

15 DIEPENBEEK: Grote Mosselavond in „'t Stichelken" (Grendelbaan 60). Aanvang: 20 u.

15 LUMMEN: Vanaf 20 u. „Wijnavond" met stemmige achtergrondmuziek, organist: R. Vroonen. In zaal Romantic Linkhout-Lummen. Toegang: 60 fr. (1 glas wijn inbegrepen).

16 GENK: Provinciale Raad van VUJO-Limburg om 10 u. in de Slagmolen te Genk.

Dringende oproep aktiekomitee „Red onze mijnen"

Het Aktiekomitee „Red onze Mijnen" roept alle leden op om massaal deel te nemen aan een aktie die doorgaat op 8 december om 14 uur aan de mijn van Winterslag (grote parking). De aktie wordt gevolgd door een tocht naar Genk-Centrum.

ZOEKERTJE

■ Man, gehuwd en wonende in de omgeving van Lier zoekt werk, A4 metaalbewerker, ruime ervaring in onderhoudswerken, aanvaardt alle werk. Ref. nr. 0619.
Belangstellenden kunnen kontakt opnemen met volksvertegenwoordiger Joos Somers, via het Vlaams Nationaal centrum, Ontvoeringsplein 1 te 2800 Mechelen, tel.: 015-20.95.14. Gelieve het ref. nr. te vermelden.

DE VOLKSUNIE OP Z'N BEST

UITNODIGING
EEN GEZELLIG AVONDJE UIT
met
Jef Burm
Vlaams kabaret onder het motto 'zolang hij tanden heeft'
EN
'T POMPELIERKE
DE GOEDE SINT VAN GENK
GASTSPREKER
WIJ VERWACHTEN U
Vrijdag 7 December
aanvang 20 uur
ZAAL albe VOLMOLEN 1 TERMIEN GENK
VOLKSUNIE GENK

KOSTUUMS EN BROEKEN
in maatwerk
ZO' VEEL BETER
meesterkleermaker
Vermees
STEENHOUWERSVEST 52
ANTWERPEN T. 231.35.83

Aanbevolen huizen

KEUKENS - SANITAIR - VERWARMING
VAN DER CRUYS
Assesteenweg 65, Ternat
Tel. 582.29.15
Toonzaal alle dagen open van 9-19 u. Zondag gesloten.

DROOGKUIS - WASSERIJ BEDRIJFSKLEDIJ ST.-PIETER
Kollegestraat 33, 2400 Mol
014-31.13.76

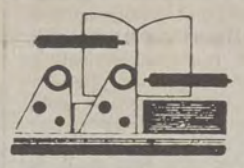

n.v. de winne - uyttendaele
handelsdrukkerij typo - offset
fabrikatie omslagen - zakomslagen
migrostraat 128, 9328 dendermonde-schoonaarde
tel. 052-42.33.04 - 42.39.16

FRANSSENS OPTIEK:
Silhouette
Marwitz
Rodenstock
Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 21.08.96
Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.65.75

PVBA BERT
Assesteenweg 101, Ternat
Tel. 02-582.13.12
VERDELER VOLKSWAGEN-AUDI

Aan alle eigenaars van een appartement of villa te Oostduinkerke
vertrouw de verhuring of verkoop van uw eigendom te Oostduinkerke toe aan
WEST-LITTORAL
Leopold II-laan 205, 8458 Oostduinkerke
Tel. 058-51.26.29 (Adv. 150)

GELD
Onmiddellijk te bekomen bij
FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe
Tel. 053-21.29.11 en 053-21.27.57

STUDIO DANN
02-428.69.84
— Industriële fotografie
— Mode/architektuur
— Huwelijksreportages
Leon Theodorstraat 36, 1090 Brussel

DE PRIJSBREKER
van het goede meubel
Groenstraat 84, 2000 Antwerpen
Tel. 03-236.45.31
Open van 10 tot 19 u. 30 Zondag en maandag gesloten.

De goedkoopste kaskredieten, financieringen, hypoteken
Kantoor ROMAN
Katsijnenhoek 25
9660 BRAKEL
Tel. 055-42.36.36
(Adv. 54)

ESOX
STAN PHILIPS
Groothandel Hengelsport
Panorama 36
1810 Wemmel
Tel. 02-478.19.93
Import - Export

KLEDING LENDERS
Sint-Damiaanstraat 41
Wommelgem
Tel. 03-353.70.39
Dames-, heren- en kinderkleding.

Loodgieterij, sanitair, zink, gas, roofing, waterverwarmers, schouwvegen en regelen mazoutbranders.
GUIDO NUYTTENS
Longtinstraat 126, 1090 Brussel
Tel. 426.19.39

Ludo Hermans
VLAGGEN WIMPELS KENTEKENS ZELFKLEVERS
TEL. 014-21.12.07.
FRAIKINSTRAAT 20,
HERENTALS

PVBA
J. BORREMANS-COCK
& KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur.

GEORGES DE RAS PVBA
Autocars, autobus, ceremoniewagens, begrafenisonderneming
Hoogstraat 20
Lede
Tel. 053-21.36.36

Houtzagerij
DE ROOSE N.V.
Algemene hout- en platenhandel
Schaverij
AFD.: NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86.
AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51.
054-33.11.49.

Bruno de Wever over de Oostfronters:

„Het waren zeker geen carrièristen!"

GENT — „Wij maakten een studie over de Vlaamse vrijwilligers in het Vlaams Legioen en de Waffen SS. Wij wilden geen monumenten bouwen noch afbreken. Wij wilden de geschiedenis achterhalen van de werkelijke gebeurtenissen."

Dit leest men in de „Inleiding" van het pas verschenen boek „Oostfronters", geschreven door Bruno de Wever.

DE Wever is een 24-jarige historicus van Vlaamsnationalen huize. Na zijn kandidatuurstudies aan de UFSIA koos hij voor zijn licentie de Gentse universiteit. Daar kwam hij in '83 klaar met zijn verhandeling, onder het promotorschap van hoogleraar Herman Balthazar. Na zijn legerdienst wordt hij trouwens assistent van deze professor.

Zijn boek belooft een kassukses te worden. De Wever heeft gepoogd een teer stuk Vlaamsnationale geschiedenis te rekonstrueren, om aldus bij te dragen tot een genuanceerde kijk op de tienduizend Vlaamse vrijwilligers die tijdens de Tweede Wereldoorlog aan het Oostfront streden. Wij hadden een gesprek met de auteur van deze publikatie, die ongetwijfeld de nodige reakties zal opwekken...

WIJ: Is uw publikatie volkomen objektief te noemen?

De Wever: „Welke geschiedschrijving voldoet daaraan? Iedereen heeft zijn eigen ingesteldheid, zijn eigen gevoelens. Ik ben de laatste om te beweren dat mijn achtergrond mijn studie niet heeft beïnvloed, maar wel blijft daar altijd de eis van de historische kritiek. Ik meen niet dat ik dingen achterwege heb gelaten of feiten verdraaid zou hebben, omdat ze niet passen in het raam van het Vlaams-nationalisme.

Ik heb trouwens jaren geleden gekozen voor een wetenschappelijke loopbaan, met als konsekwentie dat partij-politieke overwegingen daar buiten moeten staan. Zeker in die materie.

Die materie is immers niet dood. De Tweede Wereldoorlog is on-voltooid verleden tijd, zeker voor wat betreft de Vlaamse Oostfronters. Deze zaak blijft gevolgen hebben tot op vandaag. Verschillende oud-Oostfronters blijven ook politiek een belangrijke rol spelen. Ik denk hierbij aan VU-senator Oswald Van Ooteghem of aan de politiek direkteur van de VU, Toon van Overstraeten. De manier waarop geschreven wordt over oud-Oostfronters heeft dus zijn impakt anno '84. Dit wordt bewezen door de vaak zeer emotionele reakties op mijn boek."

WIJ: Hoe bedoelt U?

De Wever: „Geschiedenis is niet vrijblijvend. Het is een element van de machtsposities die mensen in een maatschappij innemen. Bijgevolg heb ik besloten me zo ver mogelijk van het partijpolitieke spel afzijdig te houden tijdens mijn onderzoek."

WIJ: De studie over de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog is nou niet bepaald erg makkelijk. Er bestaan talrijke taboes en niet alle geschreven dokumenten zijn beschikbaar. Welke metode hebt U gevolgd?

De Wever: „Ik koos voor de mondelinge getuigenis als een belangrijke bron, mondelinge geschiedenis dus. Een metode die stilaan aan belang wint in het historisch onderzoek. Wij pogen geschiedenis te schrijven aan de hand van interviews, die men hanteert als bronnen en dit als aanvulling op de geschreven dokumenten. Mijn studie kwam tot stand door het gebruik van geschreven bronnen én literatuuronderzoek én mondelinge getuigenissen.

WIJ: Ik kan me wel voorstellen dat niet iedere potentiële informant stond te trappelen om U van informatie over zijn verleden te voorzien?

De Wever: „Dit verschilde nogal eens. In het begin ging het erg moeilijk. Je komt als snotaap bij die mensen, die het niet erg vertrouwen. Maar als blijkt dat je de zaak op een rustige en eerlijke manier wilt benaderen, dan viel de medewerking best mee.

Eén van de problemen bij mondelinge geschiedenis is proberen te achterhalen wat de participanten toen dachten en toen deden. Niet wat zij nadien van de feiten gemaakt hebben. Een degelijke toepassing van de historische kritiek én een voldoende groot aantal interviews moeten het mogelijk maken clichés te doorzien.

De emoties waren in bepaalde gevallen wel zeer hevig. Dit laat je, als onderzoeker, beslist niet onberoerd. Er zijn tragedies geweest tengevolge van de Oostfront-onderneming. Tijdens én na de oorlog. Mensen zijn hun vrienden daar kwijtgeraakt... Met zo'n interview evokeer je opnieuw heel die sfeer en dit veroorzaakte soms een uitbarsting van gevoelsontladingen. Als historicus voel je je dan een beetje als een voyeur."

WIJ: Waarom trokken pakweg 10.000 jonge Vlamingen naar het Oostfront? Kunt U daar een bondig antwoord op geven?

De Wever: „Laat me toe vooraf een aantal kritische beschouwingen te uiten ten aanzien van zo'n „motivatie-onderzoek". De historicus moet zeer voorzichtig zijn in die materie. Tenslotte gaat hij daar dingen zeggen over zaken die te maken hebben met het onderbewuste, het bewuste en de verstrengeling van beiden.

Met zo'n subtiele zaken, dat je je op glad ijs beweegt. Voorts was het niet mijn bedoeling om nu eens een repertorium van motivaties te gaan opstellen. Ik heb wel gepoogd de geaardheid van de beweging na te gaan, meer kollektief dus. Tot hiertoe is dit onderzoek te veel gebeurd met een opsplitsing „goed-kwaad".

De negatief-kritische literatuur omschrijft de Oostfronters als avonturiers, carrièristen, militaristen, enzoverder... De andere kant beweert dat het idealisten en goede mensen waren. Ik heb getracht mijn onderzoek uit deze goed-kwaad-tegenstelling te halen.

Uit mijn onderzoek konkludeer ik dat die Oostfronters een idealistisch-gemotiveerde groep waren. Maar dit is geen a priori-stelling en dit houdt ook geen goedkeuring in van mijnentwege. Ik besluit dit uit een aantal feiten.

Zo stellen we vast dat het toppunt van de werving voor het Oostfront in het eerste half jaar van '43 viel. Dit is merkwaardig. Ten eerste is het zo dat het Duits leger op dat ogenblik een verliezend leger was (Stalingrad was gevallen) en ten tweede is dat eerste halfjaar van '43 belangrijk. Want op 14 augustus van dat jaar komt de breuk tussen VNV en SS. M.a.w. de breuk tussen de kollaboratie uit Vlaamsnationale optiek en de kollaboratie vanuit Grootgermaanse optiek.

Het VNV was de voornaamste „leverancier" van vrijwilligers uit Vlaamsnationale overwegingen. Deze vrijwilligers kunnen niet beschouwd worden als carrièristen, omdat zij zich op dat moment engageerden voor een verliezend leger. Bovendien was de soldij niet hoog, zeker niet hoog genoeg om je eigen leven op het spel te zetten, en hun thuisblijvend gezin kreeg slechts een karig inkomen. In ieder geval niet een inkomen om te kunnen gewagen van „huurlingen". De notie „huurlingen" voor die mensen is werkelijk uit de lucht gegrepen. Toch hoor je dit nog..."

WIJ: Speelde de jonge leeftijd van nogal wat Oostfronters geen rol in hun beslissing om op te trekken?

De Wever: „De leeftijd moet je inderdaad inschatten. Ik ben niet in staat om een gemiddelde leeftijd voor te stellen. Daarvoor zou ik moeten kunnen beschikken over de gegevens van het auditoraat en deze aanvullen met de gegevens over de gesneuvelden, om daaruit dan de gemiddelde leeftijd te halen. Dit is ook zo voor het onderzoek naar de sociale herkomst. Ik heb wel de indruk dat de meesten erg jong waren toen ze vertrokken, om en rond de 20 jaar. Al is dat louter een vermoeden van mij.

Maar dit is inderdaad een leeftijd waarop je erg vatbaar bent voor invloeden van buitenuit.

Hiervoor zouden we moeten te rade gaan bij de psychologen.

Maar een twintigjarige lijkt me iemand die emotioneel is, radikaal reageert, wit en zwart ziet en geen grijswaarde erkent. Die bovendien zeer vatbaar is voor zijn imago, stel U een twintigjarige uit een Vlaamsnationaal milieu voor die gaat strijden voor zijn land... Dit speelde ongetwijfeld mee.

Ik meen dat er geen Oostfrontbeweging zou bestaan hebben indien het Vlaamsnationalisme niet in de kollaboratie was gestapt. Trouwens, de oud-Oostfrontgroeperingen blijven tot op vandaag politiek-ideologische groepen. Indien het dus louter om individualisten zou gegaan hebben, dan zouden deze mensen niet tot heden blijven politieke standpunten innemen. Voorts heeft de „nieuwe orde" als fenomeen op een aantal jonge geesten zeer grote impakt gehad. En dan is er nog het godsdienstige aspekt..."

WIJ: Laat ons nog even daarover praten. Hoe erg speelde dit aspekt? De keuze „Rome of Moskou"?

De Wever: „Enerzijds moeten we duidelijk stellen dat de kerk als instituut tijdens de oorlog nooit heeft geworven voor het Oostfront. Hiermee bedoel ik de officiële kerk én 99 % van de geestelijkheid. Mensen zoals priester Verschaeve mogen we beslist niet als norm stellen. Integendeel. Een andere zaak is dat zij die afkeuring nooit officieel hebben geuit. De kerk heeft nooit gedurfd publiek stelling te nemen. Wat zij wel vaak nà de oorlog heeft gedaan... Maar vóór de oorlog heeft de kerk wel degelijk meegewerkt om het klimaat te scheppen dat het begrijpelijk maakt dat er mensen opgetrokken zijn. De kerk was trouwens niet de enige!

De kerk heeft op een soms ongelooflijke manier gefulmineerd tegen het bolsjevisme. Zo erg dat het leek op een regelrechte aanmoediging om te gaan vechten tegen het bosljevisme. De maatschappij was overigens zeer sterk gepolarizeerd tussen links en rechts. Denk maar even aan de Spaanse burgeroorlog... De kerk heeft duchtig meegewerkt om dat bolsjevisme te beladen met alle zonden van Israël. Een aantal mensen die Vlaams-nationalist en katoliek waren hebben enkele jaren later hun konklusies getrokken. Of zelfs louter en alleen omwille van katolieke aktie-motieven."

WIJ: Voelden die Oostfronters, wanneer ze dan op het slagveld waren, zich niet bedrogen?

De Wever: „Het is bekend dat bv. een Vlaamse aalmoezenier pertinent werd geweigerd door de SS. De SS was een antikerkelijke vereniging. Reeds in de dertiger jaren zijn er verordeningen van de leider van de SS, Himmler, die stellen dat het ongepast is wanneer SS-ers kerkelijk huwen.

Dit heeft botsingen veroorzaakt tussen katolieke Vlaamsnationalisten en de SS-leiding. Er is zelfs één Vlaams priester die tot in Berlijn geraakt is, maar die van de SS naar Vlaanderen moest terugkeren. Dit moet een slag in het gelaat van een hele reeks Oostfronters geweest zijn. Denk maar eens wat het moet betekend hebben om te weten, als belijdend katoliek, dat men kan sneuvelen zonder geestelijke bijstand." (pvdd)

Bruno de Wever, „Oostfronters. Vlamingen in het Vlaams Legioen en de Waffen SS". Tielt (Lannoo), 1984, 595 fr.

MENSEN VAN BIJ ONS